

PROGRAMMABEGROTING 2017 - 2020

Begroting 2017- 2020

september 2016

Voorwoord

Aan de raad

De programmabegroting 2017-2020 is opgesteld in overeenstemming met de uitgangspunten van de kadernota zoals die in de raad van 30 juni 2016 zijn vastgesteld. In de financiële analyse is in beeld gebracht wat de effecten zijn geweest van de aangenomen amendementen bij de kadernota en zijn ook de effecten van de meicirculaire meegenomen. Daaruit blijkt dat het resultaat structureel € 100.000,- beter is dan verwacht.

De programmabegroting ziet er op hoofdlijnen wel het zelfde uit, maar door de wijzigingen in de begrotingsvoorschriften (BBV) is het nagenoeg niet meer mogelijk een vergelijking te maken met de jaren 2015 en 2016. Met de begeleidingscommissie accountant is afgesproken dat we voor de indeling van de programmabegroting voorlopig uitgaan van de indeling zoals die vanuit de commissie BBV wordt gehanteerd. Vanuit het Rijk wordt er gestreefd naar meer uniformering om vergelijking met andere gemeenten te verbeteren met onder andere verplichte indicatoren en de overhead apart zichtbaar te maken. In de commissies van september 2016 heeft u aangegeven dat u de eigen indicatoren wilt behouden. Dat is in deze begroting verwerkt.

Het jaar 2017 is een belangrijk jaar. In maart zijn er landelijke verkiezingen en dat heeft ongetwijfeld ook impact op de gemeentelijke financiën. Voor onze eigen organisatie komt er meer duidelijkheid over de organisatiestrategie die ingezet wordt om voldoende toegerust te zijn voor de toekomst.

De samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering met de gemeenten Leusden, Nijkerk en Putten komt in een volgende fase en in het sociaal domein gaat de zorgadministratie over van Amersfoort naar de gemeenschappelijke regeling Werk en Inkomen Baarn, Bunschoten, Soest (BBS).

Bunschoten kenmerkt zich als een dynamische gemeente. Naast de lopende grondexploitatie kan daarbij worden gedacht aan de nieuwbouw van de brandweerkazerne, het onderzoek naar de museumhaven, de uitwerking van de centrumvisie en de besluitvorming die in het nieuwe jaar wordt voorzien over het Integraal Huisvestingsplan scholen. Ook het sociaal domein heeft blijvende aandacht nodig.

De lastendruk voor de gemiddelde burger met een eigen woning daalt bijna met 1%. Dit is vooral het effect van de ontwikkeling van de tarieven voor afvalstoffenheffing. Door het omgekeerd inzamelen is de verwachting dat er minder restafval wordt aangeboden. In meerjarenperspectief is rekening gehouden met een daling van de onroerende zaakbelastingen in 2018 met 1%.

Tot slot

We zijn blij dat we structureel sluitende meerjarenbegroting 2017-2020 kunnen aanbieden waarin ruimte is de lastendruk te beperken en het weerstandsvermogen groeit. Belangrijke onderdelen om onze gezamenlijke ambities voor de toekomst van Bunschoten te verwezenlijken.

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. J.F.H. Jennekens

M. van de Groep

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting en besluitvorming	7
Leeswijzer	9
1. FINANCIËLE POSITIE	11
1.1 Financiële beschouwing	13
1.2 Totaaloverzicht 2017 - 2020	18
2. PROGRAMMAPLAN	20
2.0 Bestuur en ondersteuning	22
2.1 Veiligheid	28
2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	34
2.3 Economie	38
2.4 Onderwijs	42
2.5 Sport, cultuur en recreatie	46
2.6 Sociaal domein	52
2.7 Volksgezondheid en milieu	58
2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	66
3. PARAGRAFEN	74
3.1 Lokale heffingen	76
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	86
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	93
3.4 Financiering	97
3.5 Bedrijfsvoering	103
3.6 Verbonden partijen	107
3.7 Grondbeleid	112
4. BIJLAGEN	114
4.1 Overhead	116
4.2 Kerngegevens	118
4.3 Overzicht directe en indirecte subsidies	120
4.4 Totaaloverzicht per taakveld 2017	125
MEERJAREN PROGNOSE GRONDEXPLOITATIE	128
Inhoudsopgave	130
1. Inleiding	131
2. Systematiek	132
3. Grondexploitaties	136
4. Totaaloverzicht gronden in exploitatie	151
5. Totale bouwproductie	153
6. Totale cumulatieve kasstroom	155
7. Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)	156

Samenvatting en besluitvorming

De raad van de gemeente Bunschoten, gelezen de inhoud van de programmabegroting 2017

Besluit:

- I tot het vaststellen van de programmabegroting 2017
- II akkoord te gaan met de tariefaanpassingen zoals opgenomen in de paragraaf lokale heffingen, waarvan de belangrijkste hieronder nog even worden genoemd:
Onroerende zaakbelastingen (niet-woningen)	0,50 %
Onroerende zaakbelastingen (woningen - eigenaren)	0,50 % *
Reinigingsrechten	0,50 % *
Rioolrechten (0,5% inflatie; 4% rioolbeheerplan)	4,50 % *
Marktgelden	0,50 %
Begraafrechten	2,00 %
Bouwleges	0,50 %
Overige belastingen, leges en rechten	0,50 %
- III akkoord te gaan met het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van de noodzakelijke investeringen in 2017
- IV kennis te nemen van de ontwikkeling van het begrotingsresultaat in meerjarenperspectief, blijkend uit het overzicht op pagina [18](#)
- V de post onvoorzien vast te stellen op € 105.000,-
- VI het resultaat van de begroting toe te voegen aan de reserve algemene dienst

* Zie pagina [85](#) voor de ontwikkeling van de lokale lastendruk

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 3 november 2016

de griffier,

de voorzitter,

Drs. E. Hoogstraten

M. van de Groep

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij in grote lijnen aan hoe de programmabegroting is opgebouwd en welke informatie waar is te vinden.

Algemeen

In de digitale versie van deze programmabegroting is gewerkt met automatische verwijzingen. Door te klikken op tekst met een gele onderstreping, gaat het document automatisch naar de verwijzing toe. Ook de inhoudsopgave werkt op deze wijze.

Financiële positie

Hoofdstuk één staat in het teken van de financiële positie van de gemeente. Er wordt een financiële beschouwing gegeven en er is een totaaloverzicht van de programmabegroting te vinden. In de programma's zijn de financiën op programmaonderdeel samengevat. In het totaaloverzicht programmaonderdelen is een verdeling naar de voorgeschreven taakvelden opgenomen.

Programmaplan

Het tweede hoofdstuk staat in het teken van de programma's. Met ingang van deze programmabegroting zijn er enkele wijzigingen in de programma's doorgevoerd. Dit komt door de nieuwe indeling van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De programma's bestaan uit verschillende taakvelden. De grootste wijziging is dat het programma Algemene dekkingsmiddelen en financiering niet meer is opgenomen als programma, maar is toegevoegd bij het programma Bestuur en ondersteuning. Het programmaonderdeel groen is nu opgenomen in het programma Sport, cultuur en recreatie. Binnen het sociaal domein is Jeugd opgenomen in het programma Sociaal domein (voorheen onderwijs en jeugd). Vergelijkbaarheid met 2015 en 2016 wordt hierdoor lastiger. Vergelijkbaarheid wordt verder bemoeilijkt, doordat de overhead nu niet meer over de programma's wordt verdeeld maar als een post wordt verantwoord.

De taakvelden worden nog steeds aan de hand van de 3 W-vragen toegelicht.

- Wat willen we bereiken?
Bij dit onderdeel worden de belangrijkste doelstelling van het betreffende beleidsonderdeel opgesomd. De doelstellingen komen uit de beleidsnota's.
- Wat gaan we er voor doen?
De acties van het betreffende beleidsonderdeel worden hier genoemd. Deze acties vloeien voort uit de doelstellingen die bij de eerste vraag zijn opgesomd.
- Wat mag het kosten?
Deze vraag wordt beantwoord door middel van een tabel met de lasten en baten van het programma, met een toelichting op hoofdlijnen. Op dit moment zijn er geen cijfers van voorgaande jaren bekend, dus is alleen de meerjarenraming opgenomen.

Daarnaast zijn er indicatoren opgenomen in het programmaplan. Met ingang van deze begroting zijn er bij elk programma, naast de bestaande indicatoren, *verplichte* indicatoren opgenomen. Dit betekent dat er meer onderlinge vergelijkbaarheid is met andere gemeenten. De verplichte indicatoren kunnen ook worden bekeken op www.waarstaatjegemeente.nl.

Paragrafen

De paragrafen in hoofdstuk drie geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. De paragrafen staan op volgorde volgens het BBV.

In hoofdstuk vier zijn verschillende bijlagen opgenomen. Daarnaast is voor het eerst de meerjaren prognose grondexploitatie (MPG) toegevoegd aan de programmabegroting, deze is te vinden na hoofdstuk vier.

1. FINANCIËLE POSITIE

1.1 Financiële beschouwing

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven van de financiële positie van de gemeente voor de periode 2017-2020.

Basis vastgestelde kadernota begroting 2017-2020

Basis voor de opgestelde programmabegroting is de in de raad van 30 juni 2016 vastgestelde kadernota begroting 2017-2020. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het begrotingsresultaat aangegeven voor en na vaststelling van de kadernota. Daaruit blijkt dat door de aangenomen amendementen het begrotingssaldo met name in de jaren 2019 en 2020 verbetert.

Ontwikkeling herverdeling middelen VHROSV

Via een schriftelijke mededeling bent u geïnformeerd over de ontwikkeling van de algemene uitkering op basis van de meicirculaire. Die ontwikkeling was vrij beperkt voor 2017, maar voor de jaren daarna tegenvallend. Op dat moment was er nog geen duidelijkheid over de herverdeling van de middelen voor het cluster ruimtelijke ordening (VHROSV). De minister van Binnenlandse zaken heeft inmiddels een besluit genomen en dat is nog meegenomen in de begroting. Zoals uit de tabel blijkt voor Bunschoten een positieve ontwikkeling van structureel € 100.000,-. Toch past hier een kanttekening. In 2016 is een derde van de middelen van dit cluster aan het gemeentefonds toegevoegd en voor 2017 zou het resterende 2/3^e deel worden verdeeld. Met name de gemeenten met een groter buitengebied profiteren van de herverdeling ten nadele van de grote steden. Het besluit dat de minister nu heeft genomen heeft betrekking op 1/3^e deel. Hij heeft besloten het laatste deel nu niet mee te nemen in de herverdeling, maar te betrekken bij de discussie over de mogelijke verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Wij hebben samen met de Vereniging van Zeeuwse Gemeenten er bij de VNG en de Tweede Kamer op aangedrongen alles in het werk te stellen om ook het laatste deel nu mee te nemen in de herverdeling. Voor Bunschoten gaat het dan nog om een bedrag van structureel € 100.000,-.

Structureel sluitende begroting

Het saldo van de begroting wordt conform de bestaande beleidslijn toegevoegd aan de reserve algemene dienst. Zoals uit de tabel blijkt kan er een structureel sluitende begroting worden aangeboden. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat er, los van het begrotingssaldo, een bedrag aan de reserve algemene dienst wordt toegevoegd van € 857.000 (waarvan € 780.000 precario) en met ingang van 2018 een bedrag van € 250.000,- aan de reserve grondexploitatie voor het opvangen van de effecten van verlieslatende complexen.

Overzicht verloop resultaat na vaststellen kadernota

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018	2019	2020
Resultaat kadernota	4	9	14	47
Effect amendementen	4	-6	21	56
Resultaat kadernota na besluit	8	3	35	103
Meicirculaire	10	-20	-80	0
	18	-17	-45	103
Effect herverdeling VHROSV	80	100	100	100
Geactualiseerde stand	98	83	55	203
Afronding	-4	7	-2	9
Werkelijk resultaat	94	90	53	212
Effect amendement 2018		-3	-5	-5
Resultaat na besluit raad	94	87	48	207

Voor een totaalbeeld per programma wordt verwezen naar pagina [18](#).

Reservepositie

In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de reservepositie van de gemeente. Basis voor het beleid met betrekking tot de reserves zijn de vastgestelde notitie Reserves (2011) en notitie Weerstandsvermogen (2015). In het coalitieakkoord 'Samen kunnen we meer' is afgesproken het minimale weerstandsvermogen in de periode 2015-2018 met € 1 miljoen te verhogen naar € 5 miljoen. In de vastgestelde notitie Weerstandsvermogen in de raad van mei 2015 zijn hiervoor belangrijke stappen gezet.

Precario op kabels en leidingen

We zien in de ontwikkeling van de reservepositie dat de geraamde stand fors hoger is. Dit komt doordat de opbrengst van het heffen van precario op kabels en leidingen voorsnog ook in de reserve algemene dienst wordt gestort. Dit heeft ook te maken met het voorzichtigheidsbeginsel, deze middelen nog niet direct structureel in te zetten voor nieuw beleid. Er loopt momenteel een beroepsprocedure over deze heffing. Omdat die inkomsten daarom nog niet geheel zeker zijn, hebben wij de ontwikkeling van de reserve algemene dienst en grondexploitatie in beeld gebracht exclusief de opbrengst precario op kabels en leidingen. Het ministerie van BZK heeft een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer om de heffing van precario op kabels en leidingen af te schaffen. Er geldt een overgangstermijn van tien jaar waarin gemeenten de gelegenheid krijgen de inkomstenderving op te vangen. Wanneer het voorstel wet wordt heeft dit gevolgen voor een structurele inzet van de middelen. Dit voorstel is ingediend vooruitlopende op een eventuele hervorming van het belastinggebied.

Weerstandvermogen bereikt minimale niveau - risicoanalyse

Uit de tabel blijkt dat, exclusief de opbrengst precario, het weerstandsvermogen het afgesproken minimale niveau al bereikt in 2017. Dit minimale niveau is vastgesteld op € 5 miljoen, verhoogd met de risico's binnen de grondexploitatie. Bij de vaststelling van de exploitatieopzet van Rengerwetering Noordelijke kampen (eiland 3) is besloten de vrijval van € 1,5 miljoen van de voorziening ook te reserveren voor opvang van risico's. In totaal is dus minimaal € 6,5 miljoen nodig. De werkelijke stand komt in 2017 uit op bijna € 7 miljoen.

In de commissie bestuur en middelen is de toezegging gedaan dat een risicoanalyse zal worden opgesteld voor de gehele begroting. Het accent in de afgelopen jaren heeft vooral gelegen op de risico's binnen de grondexploitatie. Bij de begroting 2018 verwachten wij deze risicoanalyse gereed te hebben zodat er dan ook meer gefundeerd iets gezegd kan worden over de minimale hoogte van het weerstandsvermogen.

Ook zien we een toename van de bestemmingsreserves. Dit is vooral het effect van de egaliseringsreserve sociaal domein die oploopt van € 0,2 miljoen in 2017 naar ruim € 1 miljoen eind 2020.

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reservepositie (ultimo van het jaar) weergegeven.

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018	2019	2020
Algemene reserve (incl. precario)	6.797	7.741	8.646	9.710
Algemene reserve grondexploitatie	2.054	2.304	2.555	2.805
Totaal weerstandsvermogen (incl. precario)	8.851	10.045	11.201	12.515
Opbrengst precario (cumulatief)	1.861	2.641	3.421	4.201
Totaal weerstandsvermogen (excl. precario)	6.990	7.404	7.780	8.314
Bestemmingsreserves	1.364	1.544	1.713	1.949
Egaliseringsreserves	450	373	284	290
Bovenplanse voorzieningen	244	600	600	600
Totaal (excl. precario)	9.048	9.921	10.377	11.153
Totaal inclusief precario	10.909	12.562	13.798	15.354

Een uitgebreid verloop van de ontwikkeling van de reserves treft u aan in het [Overzicht reserves](#) bij de paragraaf [Weerstandvermogen en risicobeheersing](#).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden ingezet ter dekking van de uitgaven binnen de programma's die niet door inkomsten worden gedekt die binnen het programma geraamd worden. De belangrijkste onderdelen zijn de ontwikkeling van de algemene uitkering en de belastingopbrengsten.

Ontwikkeling financiële kengetallen

In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing zijn de Financiële kengetallen opgenomen. We zien dat op alle onderdelen sprake is van een lichte verbetering. Het solvabiliteitspercentage klimt langzaam omhoog en de structurele begrotingsruimte is gestegen naar 2,7%.

Meerjaren prognose grondexploitatie (MPG)

Het is voor het eerst dat deze prognose nu ook in de begroting is opgenomen (pagina [131](#)). De verlaging van de rente heeft direct gevolgen voor de ontwikkeling van de prognose eindresultaat van een aantal complexen. Bij de Noordelijke kampen is het geprognostiseerde verlies (€ 0,3 miljoen) omgezet in een positief resultaat (€ 0,2 miljoen). Ook voor het complex Haarbrug-Zuid heeft dit behoorlijke positieve consequenties voor de prognose eindresultaat (€ 1,6 miljoen). Deze worden voor een deel ook weer teniet gedaan, doordat er een ontsluitingsweg moet worden aangelegd. Dit is uitgebreid beschreven in het MPG bij het betreffende complex. Per saldo nog wel een positieve ontwikkeling.

Verder zien we dat de boekwaarde van de complexen behoorlijk terugloopt. Van € 44,1 miljoen ultimo 2016 naar € 33,5 miljoen ultimo 2020 rekening houdend met een vertraagde opbrengst grondverkoop.

Voor de complexen Zuiderland en Zuidelijke hoven is de voorziening verlieslatend aangepast aan de waardeontwikkeling van de grond (uitgangspunt prijs 2015 met inflatie). De stand van de voorziening bedraagt per ultimo 2017 € 9,4 miljoen.

1.2 Totaaloverzicht 2017 - 2020

Hieronder staat het totaaloverzicht van de programmabegroting. Het onderdeel financieel Bunschoten is gespecificeerd in de algemene dekkingsmiddelen. Aan het eind van de tabel staan de specificaties van de mutaties in de reserves.

Bedragen x € 1.000,-	Rekening 2015	Begroting 2016	Raming begrotingsjaar 2017			Begrotingsjaar		
Omschrijving programma	Saldo	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo
Bestuur en ondersteuning	-20.127	-21.651	7.502	27.879	-20.377	-20.086	-20.075	-19.864
<i>correctie financiering algemene dekking</i>	-23.183	-24.657	6.039	27.452	-21.413	-21.098	-21.102	-20.880
Bestuur en ondersteuning excl.								
Financieel Bunschoten	3.056	3.006	1.463	427	1.036	1.012	1.027	1.016
Veiligheid	1.405	1.481	1.430	-	1.430	1.470	1.471	1.465
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.226	2.274	2.680	435	2.245	2.293	2.333	2.310
Economie	58	74	2.905	2.844	61	57	57	57
Onderwijs	1.422	1.294	1.584	363	1.221	1.336	1.334	1.330
Sport, cultuur en recreatie	4.749	4.590	4.306	314	3.992	3.873	3.892	3.874
Sociaal domein	9.798	9.780	11.810	2.490	9.320	9.042	8.961	8.898
Volksgesondheid en milieu	1.626	1.750	4.759	3.058	1.701	1.608	1.620	1.523
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.178	402	6.867	6.460	407	407	407	407
Subtotaal programma's	23.162	24.651	37.804	16.391	21.413	21.098	21.102	20.880
Algemene dekkingsmiddelen								
Beheer overige gebouwen			24		24	24	24	24
Overhead			4.317	533	3.784	3.837	3.863	3.834
Treasury	-1.819	-1.512	10	1.102	-1.092	-1.088	-1.016	-926
Belastingen	-3.749	-4.255	287	4.695	-4.408	-4.423	-4.473	-4.523
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-19.110	-19.681		20.427	-20.427	-20.453	-20.479	-20.622
Overige baten en lasten	-36	-359	5	334	-329	-273	-238	-207
Subtotaal alg. dekkingsmiddelen	-24.714	-25.807	4.643	27.091	-22.448	-22.376	-22.319	-22.420
Raming saldo baten en lasten	-1.552	-1.156	42.447	43.482	-1.035	-1.278	-1.217	-1.540
Specificatie mutatie in reserves (last = storting ; bate = onttrekking)								
Economie								
Marktgelden		12	13		13	13	13	14
Sociaal domein								
Sociaal domein	146	55	114		114	217	206	273
Volksgesondheid en milieu								
Rioolrechten	-75	-54				17	2	14
Reinigingsrechten	-164	-194	27	226	-199	-83	-79	5
Begraafrechten	59	-22	3		3	-23	-23	-23
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing								
Toekomstvisie	-120	-106		77	-77			
Grondexploitatie	2.014	-5				250	250	250
Bovenplanse voorzieningen	105	398						
Startersleningen	-6	-49		23	-23	-23	-23	-23
Stimulering- en vangnetlening	-33	-41		34	-34	-34	-34	-34
Algemene dekkingsmidd.en financ.								
Algemene dienst	-393	1.156	1.145		1.145	857	857	857
Mutatie in de reserves	1.533	1.150	1.302	360	942	1.191	1.169	1.333
Raming na mutatie in reserves	-19	-6	43.749	43.842	-93	-87	-48	-207
Resultaat			94		94	87	48	207
Begrotingsresultaat	-19	-6	43.843	43.842	1	0	0	0

2. PROGRAMMAPLAN

2.0 Bestuur en ondersteuning

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders M. van de Groep en M. Nagel)

Omschrijving programma (missie)

Het is de taak en de wil om verantwoordelijkheid te nemen voor een sterk bestuurskrachtig gemeentebestuur dat betrouwbaar, betrokken en transparant werkt aan de zelfstandigheid van de gemeente Bunschoten. Ten dienste van de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Bunschoten staat voor een goede dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven, dat wil zeggen tijdig en het liefst snel reageren, juiste informatie geven, meedenken en digitale diensten aanbieden.

En de gemeente streeft naar een sluitende meerjarenbegroting, waarbij de structurele uitgaven worden gedekt door structurele inkomsten.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Bestuurlijk Bunschoten
- Dienstverlenend Bunschoten
- Financieel Bunschoten

Context en achtergrond

Bestuurlijk Bunschoten

De gemeente Bunschoten wil zich als een zelfstandige bestuurskrachtige gemeente presenteren. Begrippen als betrouwbaar, betrokken en transparant vormen daarin een belangrijk element. Bezinning op de strategische positie blijft gewenst. Daarbij is aandacht voor samenwerking op intergemeentelijke schaal, op regionale en op provinciale schaal. Daarnaast zal verder vormgegeven worden aan de uitwerking van de Toekomstvisie 2025 en de samenwerking op het gebied van de bedrijfsvoering.

Dienstverlenend Bunschoten

Kwaliteit dienstverlening

Uit het tweejaarlijks onderzoek van Waar Staat Je Gemeente (WSJG) blijkt dat inwoners van de gemeente positief zijn over de dienstverlening en dit gemiddeld waarderen met een 7,3. De overige gegevens van dit onderzoek zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl.

De digitale dienstverlening is ook onderzocht in samenwerking met KING en Deloitte. Ook hier scoort de gemeente erg hoog. Bunschoten is in de top drie meest 'digitaal volwassen' gemeenten in de provincie Utrecht geïndiceerd. Deze scores willen we in de toekomst handhaven.

KCC/Publiekszaken

In het KCC worden alle frontoffice-activiteiten afgehandeld, voor alle vakgebieden en voor alle kanalen: internet, e-mail, post, telefoon en loket. In het KCC worden diensten die meteen kunnen worden afgedaan gebundeld. Complexe vraagstukken die niet kunnen worden afgehandeld in het KCC worden behandeld door de (vak)afdelingen.

In 2015 is een start gemaakt met de vastlegging van de klantcontacten en in 2016 en 2017 zal het zaakgewijs afdoen van zaken verder worden uitgebreid. Het besluitvormingsproces van het college is gedigitaliseerd. De komende tijd zal in het teken staan van een verbreding en verbetering van deze stappen. We hopen daarmee onze cliënten en onze interne processen te kunnen verbeteren.

Een van de uiteindelijke doelstelling zal zijn om in 2018 via een gepersonaliseerd portaal (mijnoverheid.nl) de status van alle lopende zaken en de berichten voor de burgers te kunnen presenteren. Verder wordt er in 2017 ook een nieuwe telefooncentrale in gebruik genomen. Hiermee verwachten we de burger nog beter en efficiënter te kunnen bedienen.

Waar het KCC fungeert als frontoffice, heeft Publiekszaken in de backoffice de kerntaken identiteitsmanagement en persoonsinformatie.

Voor 2017 staan onder andere de Tweede Kamerverkiezingen op de agenda en worden vervolgstappen gerealiseerd conform de wet elektronische dienstverlening burgerlijke stand. Te denken valt aan het digitaal aangifte doen van geboorte.

Financieel Bunschoten

Sinds de invoering van de taakvelden bestaat er geen programma Algemene dekkingsmiddelen en financiering meer. Dit 'oude' programma is nu opgenomen onder het taakveld Bestuur en ondersteuning.

Veel van de geraamde uitgaven uit de komende programma's worden niet gedekt door inkomsten binnen die programma's. De dekking van deze uitgaven moet uit algemene middelen worden verkregen. De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente, de gemeente heeft hier geen invloed op. Aan de hand van verschillende circulaire's met betrekking tot deze uitkering, wordt bepaald wat de omvang van de algemene uitkering wordt. Vervolgens kan dan worden bepaald of er financiële ruimte is voor nieuw beleid, dat er een heroverweging van beleid of bezuinigingstaakstelling moet worden opgelegd, of dat de eigen inkomsten verder moeten worden verhoogd. De raming in deze programmabegroting is gebaseerd op de meicirculaire 2016.

Kaderstellende beleidsnota's

- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Coalitieakkoord 2014-2018 '*Samen kunnen we meer*'
- Nota Kerntakendiscussie 2014
- Dienstverleningsvisie 2011-2015
- Uitvoeringsprogramma 2011-2013 en 2013-2015
- Tussentijdse evaluatie programma dienstverlening
- Memo: Doorontwikkeling online omgeving en doelstellingen digitale dienstverlening t/m 2017
- Treasurystatuut 2011, nieuw 2016
- Notitie reserves 2011
- Integrale Belastingnota 2011
- Notitie weerstandsvermogen 2015

Beleidsonderdeel Bestuurlijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een sterk gemeentebestuur. De inwoners van Bunschoten kunnen rekenen op een sterk gemeentebestuur dat betrouwbaar, betrokken, en transparant werkt.
- In gesprek blijven met de inwoners, bedrijven en instellingen. Er is sprake van een continue dialoog tussen de gemeente en inwoners, bedrijven en instellingen.
- Bewustzijn van onze positie in de regio. We zijn ons bewust van onze sterke en zwakke kanten en van onze positie in de regio. We zijn een plezierige samenwerkingspartner.
- Een optimaal functionerende raad. Het college werkt samen met de raad en zijn griffie, waarbij er ruimte is voor inbreng van alle raadsfracties.

Wat gaan we er voor doen?

- De gemeente geeft actief vorm aan een transparant bestuur, open communicatie en actieve participatie.
- We zijn en blijven meer en meer in contact met inwoners, bedrijven en instellingen om samen beleid te vormen. Dit kan in de vorm van themabijeenkomsten met politiek/burger, maar ook in de beleidsvoorbereiding. Door de raadscommissies worden diverse werkbezoeken aan instellingen in de Bunschoter samenleving gebracht.
- De gemeente blijft kritisch naar zichzelf kijken en blijft zich bezinnen op de strategische positie in de regio. We zorgen ervoor dat de taken zo dicht mogelijk bij de gemeente blijven. De gemeente werkt samen met een beperkt aantal, bij voorkeur gelijkwaardige, partners en heeft een goede relatie met de samenwerkingspartners. Ook met de (buur)gemeenten waar we niet (intensief) mee samenwerken, hebben we een goede relatie.
- Het college geeft de raad de informatie die nodig is om zijn taak goed uit te kunnen oefenen, zoals informatie over de budgetcyclus. Via de tussentijdse rapportage, begroting en rekening wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van de beleidsprogramma's aan de hand van de opgestelde jaaragenda. De griffie ondersteunt en adviseert de raad gevraagd en ongevraagd, zodat deze optimaal kan functioneren.

Indicator Bestuurlijk Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal af te leggen werkbezoeken commissie	P	Vergader-schema raad		6	3	3	3	3

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Dienstverlenend Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Eén toegang doormiddel van het KCC waar alle aanvragen, verzoeken, meldingen en klachten in één keer juist en volledig worden beantwoord.
- Zoveel mogelijk digitaal werken/aanvragen.
- Inwoners en bedrijven bekend maken met mijnoverheid.nl. Zo krijgen zij inzicht in hun lopende zaken en kunnen zij dit volgen.
- Sturen op kostenreductie door belangrijke processen lean en mean te maken.
- Eenmalige gegevensverstrekking.
- Monitoring van de dienstverlening vanuit de inwoners.

Wat gaan we er voor doen?

- De KCC medewerkers blijven toerusten zodat zij zich steeds integraler kunnen inzetten.
- Het gebruik van het digitale loket wordt gestimuleerd bij burgers. Uitgangspunt is: *digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet*.
- Burgers informeren over mijnoverheid.nl.
- Door introductie van het zaakgericht werken wordt de noodzaak door efficiënt te werken versterkt.
- Het zaakstelsel koppelen aan diverse basisregistraties zodat éénmalige gegevensverstrekking mogelijk blijkt.
- De gemeente blijft deelnemen aan onderzoeken en benchmarks om de dienstverlening te monitoren.

Indicatoren Dienstverlenend Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2007	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal digitale transacties per jaar (digitale dienstverlening)	E	Online omgeving gem. Bunschoten		2.482	2.500	2.600	2.700	2.800
% brieven dat is afgehandeld binnen de afgesproken servicenorm		Middelen	97*	90**	95	95	95	95

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Dit betreft een inschatting

** In het vierde kwartaal 2015 is de overstap gemaakt naar het zaakgericht werken, waardoor deze indicator niet exact kon worden berekend

Beleidsonderdeel Financieel Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een lage lastendruk met een optimaal voorzieningenniveau.
- Het in beeld brengen van de financiële geldstromen vanuit het rijk.
- Geld lenen tegen een zo laag mogelijk percentage en uitlenen tegen een zo hoog mogelijk percentage, met inachtneming van de voorwaarden uit het treasurystatuut en het schatkistbankieren.
- Een goede balans tussen financiering met kort en lang geld op basis van actuele financieringsplanningen.
- Een gezond weerstandsvermogen dat in staat is voorkomende tegenvallers op te vangen zonder direct ingrijpende beleidswijzigingen te hoeven doen.

Wat gaan we er voor doen?

- Het beleid blijft er op gericht 100% dekking van diensten door tarieven. Nieuw beleid wordt eerst integraal afgewogen en bezien of dit financieel verantwoord wordt geacht en of oud beleid kan worden afgeschaft.
- Tijdig analyseren en rapporteren van de financiële effecten, om te komen tot een evenwichtig financieel beleid. Daarnaast het in beeld brengen van de bezuinigingen per taakveld.
- Het opzetten en bewaken van een goede financierings- en liquiditeitenplanning en een actief treasurybeleid en –beheer.
- Reserves die van belang zijn voor de bepaling van het weerstandsvermogen worden verhoogd door uitvoering van de voorstelling in de notitie weerstandsvermogen. Daarnaast worden budgetoverschotten aan de reserve algemene dienst gevoegd en worden investeringen (bijna) niet ten laste van de reserve geboekt.

Indicatoren Bestuur en ondersteuning

Indicator	Eenheid	Begroting 2017
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 430,00
Externe inhuur*	Kosten inhuur externen	€ 0,00
Overhead	% van totale lasten	10%

* Externe inhuur is op begrotingsbasis op € 0,0 geraamd, omdat de salarislasten zijn geraamd op basis van de benodigde formatie voor de uitvoering van taken. In werkelijkheid wordt er wel ingehuurd op eventuele openstaande vacatures.

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
WOZ-waarde woningen	1.000 euro	CBS	249 (2015)	206 (2015)
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Euro	COELO	556 (2016)	644 (2016)
Woonlasten meerpersoons-huishouden	Euro	COELO	580 (2016)	716 (2016)

Wat gaat het kosten?

Programma Bestuur en ondersteuning

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming 2018 2019 2020		
Lasten programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	2.947	2.785	1.039	1.015	1.011	1.000
Dienstverlenend Bunschoten	550	646	424	424	443	443
Financieel Bunschoten	4.418	2.109	6.039	5.815	5.811	6.053
Totaal lasten	7.915	5.540	7.502	7.254	7.265	7.496
Baten programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	67	55	55	55	55	55
Dienstverlenend Bunschoten	374	370	372	372	372	372
Financieel Bunschoten	27.601	26.766	27.452	26.913	26.913	26.933
Totaal baten	28.042	27.191	27.879	27.340	27.340	27.360
Saldo programmaonderdeel						
Bestuurlijk Bunschoten	2.880	2.730	984	960	956	945
Dienstverlenend Bunschoten	176	276	52	52	71	71
Financieel Bunschoten	-23.183	-24.657	-21.413	-21.098	-21.102	-20.880
Totaal saldo	-20.127	-21.651	-20.377	-20.086	-20.075	-19.864

Investerings

	2017	2018	2019	2020
Bedrijfsvoering	40.000			25.000
Automatisering	96.000	509.000	25.000	
Totaal	136.000	509.000	25.000	25.000

Toelichting

Binnen dit programma zien we de grootste verschuiving van de lasten. Nieuw is opgenomen het onderdeel Financieel Bunschoten. Aan de lastenkant is in dit programmaonderdeel opgenomen de totale overhead van de organisatie. Voorheen werd dit toegerekend aan alle programma's. De nieuwe voorschriften schrijven voor dat dit op één taakveld moet worden verantwoord. Voor een specificatie van de overhead verwijzen we u naar de bijlage [Overhead](#).

Het onderdeel Bestuurlijk Bunschoten komt hierdoor veel lager uit, omdat een belangrijk deel van de overhead hieraan werd toegerekend en een deel van de advisering (voorlichting/juridisch) nu onder de overhead moet worden opgenomen.

Aan de batenkant is de daling van Financieel Bunschoten vooral het effect van het teruglopende renteresultaat (afbouw rente grondexploitatie).

2.1 Veiligheid

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouder M. van de Groep)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente wil een leefbare omgeving bieden, waarin het veilig wonen, werken uitgaan is en waarin de brandweer en crisisbeheersingsorganisatie continu paraat is.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Brandveilig Bunschoten
- Sociaal veilig Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Brandveilig Bunschoten

De gemeente neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Utrecht (VRU). Hier worden brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing georganiseerd en uitgevoerd. De gemeente en de VRU hebben de onderlinge afspraken vastgelegd in een 'taakuitvoeringsovereenkomst'. In de afgelopen jaren zijn stappen gezet door de gemeenten en de VRU om de crisisbeheersing in te richten op lokaal niveau waar dat moet en op regionaal niveau waar dat kan.

▪ Sociaal veilig Bunschoten

Veiligheid is iets waar elke inwoner en bezoekers van onze gemeente recht op heeft. Om de veiligheid te waarborgen wordt samengewerkt met verschillende partijen zoals ondernemers, maatschappelijke organisaties, politie, het OM en de inwoners zelf waarbij de gemeente de regie voert. Het beleid met betrekking tot openbare orde en veiligheid is vastgelegd in de Nota integrale veiligheid 2015-2018. De prioriteiten uit de nota zijn: woninginbraken, overlastsituaties door omwonenden, sociale veiligheid en jongerenoverlast.

Kaderstellende beleidsnota's

▪ Gemeenschappelijke regeling VRU	▪ Convenant veilig uitgaan
▪ Beleidsplan Veiligheidsregio Utrecht 2016-2019	▪ Convenant veiligheid sportpark De Westmaat
▪ Handboek bevolkingszorg gemeentelijke crisisbeheersing 2.0	▪ Nota Integrale Handhaving
▪ Regionaal risicoprofiel 2015	▪ Evenementenboek brandweer
▪ Regionaal crisisplan 2014-2017	▪ Evenementenbeleid
▪ Dekkingsplan 2.0 Veiligheidszorg op Maat	▪ Verkeerscirculatieplan De Westmaat
▪ Nota Integrale Veiligheid	▪ Terrassennota, Horecanota, Standplaatsennota

Beleidsonderdeel Brandveilig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- De VRU voert de wettelijke en collectieve taken uit op het bestuurlijk gewenst niveau;
- Een grondig geprepareerde brandweerrepressie, risico- en crisisbeheersing.

Wat gaan we er voor doen?

- Actueel houden van en doorontwikkeling relevante planvorming, zoals het Dekkingsplan 2.0, het Handboek Bevolkingszorg Gemeentelijke Crisisbeheersing 2.0 en incidentbestrijdingsplannen op basis van het regionaal/ gemeentelijk risicoprofiel. Opleiden, trainen en oefenen in de crisissfeer voor gemeentelijke functionarissen.
- Het monitoren van de uitvoering van de afspraken met de VRU zoals vastgelegd in het basispakket en de taakuitvoeringsovereenkomst.

- Controles op brandveiligheid op gebouwen van onder andere bedrijven en (gezondheids)instellingen en bij evenementen. Projecten uitvoeren op het gebied van stimulerende preventie in samenwerking met de VRU en andere partners. Met stimulerende preventie worden inwoners geattendeerd op het voorkomen van brand en het waarschuwen van de aanwezigen, waardoor zij zichzelf in veiligheid kunnen brengen en de brandweer sneller kan alarmeren. Door dit laatste zal de brandweer ook vroeger ter plaatse kunnen zijn.

Vervanging brandweerkazerne

Na een uitvoerig proces van onderzoek besloot de raad op 5 maart 2015 tot nieuwbouw van de kazerne. Op 2 juli 2015 werd de Kadernota met daarin de investeringsbeslissing tot nieuwbouw door de raad vastgesteld. Op basis van dit besluit wordt de nieuwbouw nu voorbereid. In 2016 is het tekenbureau geselecteerd, dat het begin 2015 vastgestelde Voorlopig Ontwerp uitwerkt naar Definitief en Technisch Ontwerp en bestek. De aanbesteding van de bouw staat gepland in de eerste helft van 2017 met start bouw medio 2017.

Voorafgaand aan de start bouw moet de omgevingsvergunningprocedure op basis van het Definitieve ontwerp/Technisch Ontwerp worden doorlopen. Dit staat gepland in het 1^e en 2^e kwartaal van 2017. De nieuwe kazerne moet straks voldoen aan de eisen van de VRU voor de repressieve huisvesting van de brandweer. Daarnaast zal voor de aanbesteding en nieuwbouw rekening moeten worden gehouden met de eisen van de gemeente als opdrachtgever en met de wensen van de directe omgeving rondom de kazerne.

Indicatoren Brandveilig Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2010	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal uitrukken	E	*	147	149	145	140	135	130
Met welk % is het aantal loze meldingen gedaald t.o.v. 2010?	P	Idem	36 (absoluut getal)	25% (27 absoluut aantal)	30	35	40	40
Hoeveel % van de repressieve functionarissen heeft 100% van de kritische oefenkaart gehaald?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Hoeveel % van de repressieve functionarissen heeft de verplichte leergang voor de betreffende functie(s) afgerond?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Hoeveel % van de aangevraagde Wabo-adviezen is binnen de hiervoor gestelde termijn afgegeven?	P	Idem	100	100	100	100	100	100
Bij hoeveel % van de geplande controles op afgegeven gebruiksvergunningen/gebruiksmeldingen heeft een controle plaatsgevonden?	P	Idem	100	100**	100	100	100	100

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Jaarverslag brandweer veiligheidsregio Utrecht (VRU).

** Feitelijk is het percentage hoger. In deze rapportage gaat het om de geplande rapportages.

Daarnaast gaat een toezichthouder van de VRU vrij regelmatig met de handhaver van de gemeente Bunschoten ongepland toezicht houden.

Beleidsonderdeel Sociaal veilig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Veilige omgeving voor wonen en werken;
- Het verminderen van onveiligheidsgevoelens;
- Blijvende aandacht voor de veiligheid en leefbaarheid in het uitgaansgebied;
- Blijvende aandacht voor de veiligheid bij evenementen;
- Het bestrijden van alcohol- en drugsmisbruik;
- Toezicht en handhaving.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering van de Nota integrale veiligheid 2015-2018 waarin maatregelen beschreven staan om eerdergenoemde prioriteiten aan te pakken;
- Inzet van de boa's op naleving van de APV en overige wetgeving;
- Om een veilig en prettig uitgaansgebied te behouden is toezicht op uitgaansgelegenheden van belang. Het gaat om controle op naleving van de openingstijden, drankgebruik op straat, geluidsoverlast en verstoring van de openbare orde door het uitgaanspubliek;
- Afgelopen jaar is het proces rondom evenementenveiligheid versterkt. Waar nodig zullen de afspraken aangescherpt worden om het proces verder te versterken;
- Strikte handhaving van het verbod op alcoholconsumptie in de openbare ruimte en het geven van voorlichting. Strikte handhaving van het blowverbod. Dealers die voor bevoorrading zorgen worden opgespoord;
- Monitoren van de afspraken die met Halt gemaakt zijn. Uitvoeren van het Bibob-beleid. Monitoren van de afspraken met Artikel 1 Midden Nederland, meldingen van discriminatie worden door dit bureau behandeld. Monitoren van de afspraken die met de Dierenbescherming Eemland gemaakt zijn met betrekking tot de wettelijke taak van de gemeente om gevonden dieren, waarvan aangifte is gedaan bij de gemeente, minimaal twee weken te bewaren en te verzorgen.

Daarnaast zetten we ook in op activiteiten op het gebied van andere veiligheidsthema's, voeren we wettelijke taken uit en reageren we op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving. We maken continu de afweging welke inzet we op welk gebied moeten plegen. Hierin spelen de beschikbare middelen, doorlooptijd, het gewenste kwaliteitsniveau en de urgentie van het bestuur en de samenleving een nadrukkelijke rol.

Overige zaken

De gemeente kent op het terrein van veiligheid een groot aantal wettelijke taken en bevoegdheden om zorg te dragen voor de openbare orde en veiligheid. Om een beeld te geven om wat voor soort taken en bevoegdheden dit gaat, volgen hieronder op verschillende veiligheidsgebieden een aantal voorbeelden.

Op het gebied van geweld en overlast

- Opleggen huisverbod bij huiselijk geweld: bij huiselijk geweld kan de burgemeester een huisverbod van maximaal 28 dagen opleggen;
- Toepassen BOPZ: de wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen regelt wanneer iemand onvrijwillig mag worden opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis;
- Deelname aan de pilot bestuurlijke informatie justitiabelen: hierbij gaat het om het verstrekken van informatie aan de burgemeester over vrijkomende gedetineerden die ernstige gewelds- en zedendelicten gepleegd hebben om maatschappelijke onrust te voorkomen. Dit is belegd bij het coördinatiepunt nazorg ex-gedetineerden in het Veiligheidshuis;
- Toepassen van de Overlastwet: met deze wet kan langdurige en ernstige overlast van groepen van individuen worden aangepakt.

Op het gebied van integriteit/ ordening:

- Drank- en Horecawet: de doelstelling van deze wet is het voorkomen van gezondheidsschade en verstoring van de openbare orde door alcoholgebruik;
- Opiumwet: het bezit van verdovende middelen is verboden. De regelgeving over coffeeshops is hierin ook opgenomen;

- Wet Bibob: de Wet ter Bevordering Integriteit Beoordelingen door het Openbaar Bestuur (Bibob) maakt het mogelijk om ongewild faciliteren door de overheid van criminele organisaties tegen te gaan.

Op het gebied van de leefomgeving en openbare orde:

- Toepassen van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV): deze bijzondere wetgeving, gemaakt en uitgevaardigd door de gemeente passen we o.a. toe bij standplaatsen, evenementen, horeca, prostitutie, overlast, geluidshinder;
- Voetbalwet: Wet bestrijding maatregelen voetbalvandalisme en ernstige overlast. In de wet staan maatregelen tegen mensen die steeds weer ernstige overlast veroorzaken. Dat kan overlast op straat zijn van groepen of individuen, maar ook voetbalvandalisme kan met deze wet worden aangepakt;
- Artikel 175 Gemeentewet: in geval van oproerige beweging, van andere ernstige wanordelijkheden of van rampen of zware ongevallen, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de burgemeester bevoegd alle bevelen te geven die hij ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar nodig acht.

Op het gebied van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing:

- Wet Veiligheidsregio's heeft als centraal doel de rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren;
- Wettelijke taken op het terrein van vergunningverlening, controle en integrale handhaving.

Indicatoren Sociaal veilig Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2013	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Rapportcijfer veiligheidsgevoel	E	WSJG.nl	7,6	7,8	7,8			
Aantal aangiften overlastsituaties door omwonenden	E	Integrale veiligheid smonitor	26	28	24	20		
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van te hard rijden	E	Idem	17,3	21	<17,3			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van parkeeroverlast	E	Idem	16,9	23	<16,9			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van hondenpoep	E	Idem	14,5	18	<14,5			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van agressief rijgedrag	E	Idem	3,6	4	<3,6			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van rommel op straat	E	Idem	3,6	3	<3,6			
% aantal inwoners dat aangeeft veel overlast te ervaren van drugsgebruik en drugshandel	E	Idem	3,4	3	<3,4			
Aantal meldingen van jongerenoverlast	E	Politie-gegevens	58	40	56	52		

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

De indicatoren zijn ingevuld tot en met 2018, omdat de Nota Integrale Veiligheid geldt tot 2018.

Indicatoren Veiligheid

Indicator	Eenheid	Bron	2014 Bunschoten	2014 Nederland
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	Bureau Halt	82,9	139,7
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners van 12-24 jaar	Korps Landelijke Politiediensten	0	13
Winkeldiefstal	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,2	2,5
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,7	5,7
Diefstal uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,2	4,2
Vernieling en beschadiging	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	4,7	6,5

Wat mag het kosten?

Programma Veiligheid

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming		
				2018	2019	2020
Lasten programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten	1.014	1.099	1.072	1.112	1.113	1.107
Sociaal veilig Bunschoten	391	382	358	358	358	358
Totaal lasten	1.405	1.481	1.430	1.470	1.471	1.465
Baten programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten						
Sociaal veilig Bunschoten						
Totaal baten	0	0	0	0	0	0
Saldo programmaonderdeel						
Brandveilig Bunschoten	1.014	1.099	1.072	1.112	1.113	1.107
Sociaal veilig Bunschoten	391	382	358	358	358	358
Totaal saldo	1.405	1.481	1.430	1.470	1.471	1.465

Toelichting

De uitgaven voor Brandveilig Bunschoten worden voor een belangrijk deel bepaald door de bijdrage (€ 0,9 miljoen) aan de veiligheidsregio (VRU) en voor het overige de kapitaallasten van de nieuwbouw van de brandweerkazerne. Voor 2017 zijn deze nog beperkt, omdat er nog moet worden begonnen met de bouw. Vanaf 2018 zijn ze volledig geraamd.

Het onderdeel Sociaal veilig Bunschoten betreft onder andere de inzet van de BOA's en advisering op het gebied van integrale veiligheid.

2.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

(Commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten draagt zorg voor een goede bereikbaarheid en een veilige, schone en goed onderhouden openbare ruimte, die bijdraagt aan de leefbaarheid van de gemeente.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Bereikbaar Bunschoten

Context en achtergrond

Dit programma heeft betrekking op het onderdeel wegen, verkeer en aanverwante openbare ruimte binnen de gemeente Bunschoten. Hieronder vallen onderdelen zoals: advisering en regulering verkeer (parkeren, verkeersmaatregelen, verkeersbesluiten en weginrichting), grote infrastructurele projecten, bruggen, de gemeentelijke rol in het openbaar vervoer, fietsmaatregelen, openbare verlichting, wegmeubilair, bermverhardingen en beheer en onderhoud van het wegennet.

Kaderstellende beleidsnota's

- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan GVVP 2013-2017
- Beheerplan onderhoud wegen geactualiseerd 2013
- Parkeerbeleid Spakenburg 2008
- Parkeerbeleidsplan 2010, met verfijningsbesluiten
- Bruggen beheerplan 2014-2020
- Beleidsplan gladheidsbestrijding 2015-2020
- Verlichtingsbeleid 2014-2023
- Studie verkeersnetwerk 2010

Beleidsonderdeel Bereikbaar Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Met de openbare verlichting wordt verkeersveiligheid en sociale veiligheid geboden en wordt bijgedragen aan een goede bereikbaarheid.
- De gemeente maakt zich sterk voor een goede mobiliteit en doorstroming van het verkeer van en naar Bunschoten.
- De verkeersveiligheid op peil houden, en verkeersonveilige plaatsen veiliger maken.
- Bij overleggen met de provincie en vervoerders maakt de gemeente zich sterk voor behoud en verbetering van het openbaar vervoer in de gemeente, vooral als de concessie aangepast wordt.

Wat gaan we er voor doen?

- Openbare verlichting (openbare ruimte)

Met de openbare verlichting wordt verkeersveiligheid en sociale veiligheid geboden en wordt bijgedragen aan een goede bereikbaarheid.

In het voorliggende jaar worden evenals in het jaar hiervoor een flink aantal oude lichtmasten en armaturen vervangen. Dit gebeurt volgens het eerder vastgestelde tienjarenplan dat samen met CityTec is opgesteld. Voor het derde jaar worden de investeringen van de nieuwe masten met energiezuinige Ledverlichting door de gemeente zelf gefinancierd. Het leidt op de langere duur tot lagere kapitaallasten en beperking van kostenstijgingen. Het vervangingsproject wordt in overleg met CityTec voorbereid en uitgevoerd.

- **Bereikbaarheid (verkeer)**

De gemeente neemt deel aan regionale bijeenkomsten waarin de mobiliteit van het verkeer op de rijkswegen A1-A27-A28 en het onderliggende wegennet in de regio Eemland en de provincie Utrecht op de agenda staan. Met het deelnemen aan deze bijeenkomsten wordt voortdurend aandacht gevraagd voor een goede doorstroming van het verkeer naar de economische kerngebieden, de scholen en de ziekenhuizen. Het bedrijfsleven, de middenstand en burgers van Bunschoten profiteren mee van een goede regionale infrastructuur.

Binnen onze gemeentegrenzen staan geen projecten uit het regionale VERDER-programma meer op stapel. De projecten die op het grondgebied van buurgemeenten worden uitgevoerd, verbreding van de A1 en A27 (uitvoering 2017-2018) en capaciteitsuitbreiding van knooppunt Hoevelaken (uitvoering 2019-2022), zullen een positief effect hebben op de mobiliteit van het verkeer van en naar Bunschoten.

- **Verkeersveiligheid (verkeer)**

Door middel van het convenant 'Provincie Utrecht Verkeersveiliger' werd tot vorig jaar met de provincie samengewerkt op het gebied van verkeersveiligheid. Jaarlijks bracht de provincie een productencatalogus uit waarin verschillende verkeerseducatie-verkeersvoorlichtingsproducten werden aangeboden. De gemeenten konden deze producten naar eigen wens afnemen. Vanaf 1 januari 2015 is het convenant niet meer van kracht, omdat na overleg met de betrokken partners is gebleken dat de afstemming een vervolg kon krijgen in het 'Uitvoeringsprogramma verkeersveiligheids-beleid provincie Utrecht 2015-2018' dat gedeputeerde staten op 6 januari 2015 hebben vastgesteld. Op basis van een analyse van de ongevallencijfers is in het uitvoeringsprogramma de focus verkeerseducatie aangescherpt tot een drietal doelgroepen, te weten:

- Fietzers, vooral gericht op de jonge en oude fietsers
- Beginnende bestuurders, jonge bromfietzers (16-25 jaar) en jonge automobilisten (18-25 jaar)
- Enkelvoudige ongevallen, zowel voor de auto als voor de fiets

In het nieuwe uitvoeringsprogramma wordt hier op ingespeeld, veel projecten richten zich op het bevorderen van veilig gedrag van fietsers.

De gemeente Bunschoten neemt deel aan een aantal verkeerseducatieprojecten. Ook scholen worden gestimuleerd om hieraan deel te nemen. De projecten worden grotendeels gefinancierd door de provincie waarbij de gemeente de verplichting heeft om ambtelijke ondersteuning te bieden en zo nodig zorg te dragen voor de huur van zaalaccommodaties.

Het gaat de goede kant op met de registratie van verkeersongevallen. Dit blijkt uit de jongste cijfers over de verkeersongevallenregistratie (Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland, of: BRON). Een belangrijke oorzaak is dat sinds 2014 de politie een zogenoemde Kenmerkenmelding (PLUS) gebruikt, als opvolger van de tot 2010 gebruikte registratieformulieren.

Ook worden meldingen vanuit Incident Management op rijkswegen en van verschillende verzekeringsmaatschappijen in BRON verwerkt. Hierdoor is er meer informatie beschikbaar over betrokken partijen, voertuigen en slachtoffers. Dit is belangrijk voor een betere ongevallenanalyse. De verbeterde registratie is terug te zien in de aantallen ongevallen met Letsel en Uitsluitend Materiële Schade (UMS). De toename die nu landelijk te zien is, betekent niet dat het onveiliger is geworden, maar dat er (weer) meer van deze ongevallen in de registratie terecht komen.

Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP)

Op 24 januari 2013 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoer Plan 2013-2017 vastgesteld met bijbehorend uitvoeringsprogramma. In de besluitvorming over de kadernota 2017 is voor het project 'aanleg rotonde Westsingel-Velduil' geld opgenomen voor uitvoering in 2017. De provincie heeft voor dit project een cofinanciering toegezegd van 50% van de uitvoeringskosten.

De raad heeft een amendement aangenomen om in de begroting op te nemen, de comfortverbetering van het fietspad Bickersweg-Vaartweg van de Westsingel tot de Fokjesweg met uitvoeringsdatum 2018. De investering bedraagt netto € 86.250,-.

Parkeerbeleid centrumgebied

De in 2016 uitgevoerde evaluatie van het parkeerbeleid, conform het uitvoeringsprogramma van het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoerplan 2013-2017, heeft niet geleid tot het nemen van extra verkeersmaatregelen. De ontwikkelingen in de parkeerbalans worden jaarlijks gevolgd door het uitvoeren van steekproeftellingen.

- Openbaar Vervoer

De provincie Utrecht heeft de nieuwe bus concessie in de provincie gegund aan een nieuwe vervoerder Syntus. Hiertegen is beroep ingesteld. Op het moment van opstellen van de begroting ziet het er naar uit dat de nieuwe vervoerder gaat rijden vanaf 11 december 2016. Wij bereiden ons hierop voor door de noodzakelijke aanpassingen van de haltevoorzieningen nog in 2016 te realiseren. Voor de ingangsdatum van de nieuwe concessie zijn twee nieuwe buurtbushaltes aangelegd langs de Zevenhuizerstraat en zijn de bushaltes langs de Molenstraat en Spuistraat toegankelijk gemaakt voor mindervaliden.

Indicator Bereikbaar Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2009	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
% meldingen 'Snel Herstel' die binnen 5 werkdagen zijn afgehandeld, of waarover binnen 5 werkdagen terugkoppeling naar de melder heeft plaatsgevonden	P	Administratie Snel Herstel	96	95,1	95	95	95	95

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Verkeer, vervoer en waterstaat

Indicator	Eenheid	Bron	2014 Bunschoten	2014 Nederland
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VeiligheidNL	7	7
Ziekenhuisopname n.a.v. verkeersongeval met een fietser	%	VeiligheidNL	15	10

Wat mag het kosten?

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming 2018 2019 2020		
Lasten programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	2.761	2.741	2.680	2.728	2.768	2.745
Totaal lasten	2.761	2.741	2.680	2.728	2.768	2.745
Baten programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	535	467	435	435	435	435
Totaal baten	535	467	435	435	435	435
Saldo programmaonderdeel						
Bereikbaar Bunschoten	2.226	2.274	2.245	2.293	2.333	2.310
Totaal saldo	2.226	2.274	2.245	2.293	2.333	2.310

Investerings

	2017	2018	2019	2020
Bermverharding buitengebied	30.000	30.000	30.000	
Reconstructie Frans Jacobsweg		425.000		
Kademuur Kerkemaat	94.000			
Onderzoek slibsedimentatie Scouting	15.000			
Comfortverbetering fietspad Bikkersweg-Westsingel	53.000			
Comfortverbetering fietspad Bikkersweg-Vaartweg		86.000		
Verlichting	388.000	364.000	371.000	189.000
Bruggen				60.000
GVVP	30.000			
Bushalte Molenstraat/Spuistraat	5.000			
Rotonde Westsingel-Wilde Zwaan- Velduil	225.000			
Totaal	840.000	905.000	401.000	249.000

Toelichting

Bereikbaar Bunschoten bevat de taakvelden verkeer en vervoer, waarin vooral het beheer en onderhoud van de wegen, openbare verlichting is opgenomen, parkeren en openbaar vervoer. Als nieuw taakveld binnen dit programma is opgenomen het taakveld recreatieve havens. Die werden voorheen verantwoord binnen het programma Cultuur, sport en recreatie.

De toename van de lasten is vooral het effect van toename kapitaallasten op basis van de voorgenomen investeringen.

De baten hebben vooral betrekking op de havengelden Oude Haven en verhuur Zuiderzeehaven aan Watersportvereniging de Eendracht.

2.3 Economie

(Commissie Bestuur en Middelen, portefeuillehouders G. Koops en M. Nagel)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten kenmerkt zich door een sterke plaatselijke economie die bijdraagt aan de zelfstandigheid van de gemeente, de werkgelegenheid en het welzijn van haar burgers. Er wordt ingezet op het faciliteren van het ondernemersklimaat, een optimaal vestigingsklimaat en op de versterking van de samenwerking tussen bedrijven, inclusief gezamenlijke promotie (actief Citymarketing beleid). Er wordt zowel binnen de regio Amersfoort als met Food Valley gezocht naar een sterke samenwerking. Voorts is het belangrijk de detailhandel in het centrum van Spakenburg aantrekkelijk te houden voor de eigen inwoners en interessant te maken voor de regionale bezoekers.

Het programma heeft het volgende beleidsonderdeel:

- Bedrijvig Bunschoten

Context en achtergrond

De komende jaren is er voldoende ruimte voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen voor de lokale bedrijven. Extra aandacht zal uitgaan naar de mogelijke ontwikkeling van De Kronkels-Zuid. Daarnaast wordt ingezet op het zo goed mogelijk benutten van de grond/gebouwen op de bestaande bedrijventerreinen.

Voor het buitengebied wordt meegewerkt aan een vraagbundelingstraject op initiatief van de provincie Utrecht voor de aanleg van glasvezel. Het betreft ongeveer 116 aansluitingen voor zowel burgerwoningen als bedrijven.

Kaderstellende beleidsnota's

- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Coalitieakkoord 2014-2018
- Samenwerkingsagenda Werklocaties Regio Amersfoort 2030, '*Samen Sterk*'
- Herstructureringsplan bedrijventerrein De Kronkels
- Convenant bedrijventerreinen regio Amersfoort 2011-2030
- Grond uitgiftecriteria Haarbrug-Zuid
- Centrumvisie Spakenburg

Beleidsonderdeel Bedrijvig Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Verdere samenwerking op economisch gebied in de regio Amersfoort en met de EBU (Economic Board Utrecht);
- Mogelijkheden verkennen tot nadere strategische samenwerking met Food-Valley;
- Aandacht voor de bereikbaarheid van Bunschoten door een goede infrastructuur;
- Verdere ontwikkeling van het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid en starten met haalbaarheidsonderzoek De Kronkels-Zuid;
- Blijven inzetten op behoud en versterking van bedrijven en bedrijventerreinen;
- Het behouden en versterken van de contacten cq verbindingen tussen het (voortgezet) onderwijs en het bedrijfsleven. We stimuleren bedrijven tot het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen;
- Werken aan een leefbaar en economisch sterk Spakenburg-Centrum;
- Behouden en versterken sociaaleconomische vitaliteit; behouden eigen inwoners en bestaande bedrijvigheid.

Wat gaan we er voor doen?

- Nauwe samenwerking en overleg met de Bedrijvenkring, de Spakenburgse Vishandels Vereniging (SVV), de stichting Dynamisch Spakenburg en de jonge ondernemers (JOBS). Bedrijven bezoeken met daarbij bijzondere aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen;
- Initiërende en bindende rol spelen in de contacten van het bedrijfsleven met Food-Valley;
- Bestaande bedrijven daar waar mogelijk ondersteunen en faciliteren voor het creëren van nieuwe werkgelegenheid in de gemeente. Inzet op behoud van voldoende, gedifferentieerde en hoogwaardige werkgelegenheid.
- Het verder ontwikkelen en uitgeven van gronden op bedrijventerrein Haarbrug-Zuid. Ondersteunende en faciliterende rol in het parkmanagement Haarbrug-Zuid, BIZ Haarbrug-Noord en BIZ Spakenburg-Centrum;
- Initiatief nemen om de contacten tussen bedrijfsleven en onderwijs te versterken. Lokale bedrijven worden gestimuleerd te participeren in de scholen en het aanbieden van stage- en werkervaringsplaatsen;
- Stimuleren regionale participatie in de UOA (Utrechtse Ondernemers Academie) en deelname van jongeren aan het project 'zomerondernemer';
- Met stakeholders werken aan een aantrekkelijke en leefbaar Spakenburg-Centrum. Daar waar mogelijk de verblijfsduur van bezoekers verlengen, herhalingsbezoek stimuleren, seizoen verbreding naar weekdays in het laagseizoen; creëren diversiteit bedrijvigheid en winkelaanbod;
- Verdere stappen in de samenwerking van het regionale accountmanagement voor bedrijven.

Indicatoren Bedrijvig Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Nulmeting 2009	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
						2017	2018	2019	2020
Periodieke overleggen college	CMV	P	Gemeente	2	1	2	2	2	2
	Bedrijvenkring	P	Idem		2	2	2	2	2
	SVV	P	Idem		-	1	1	1	1
	JOBS	P	Idem		-	1	1	1	1
Bedrijfsbezoeken bedrijfscontact-functionaris	Het college	P	Idem	2	2	2	2	2	2
	Portefeuillehouder EZ	P	Idem		12	10	10	10	10
	Bedrijfscontact-functionaris	P	Idem		4	5	5	5	5
Aantal hectaren te verkopen bedrijventerrein		P	Idem		0,98	1,04	1,72	1,37	1,19

Indicatoren Economie

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Functiemenging	%	LISA*	55,9 (2015)	51,3 (2015)
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	Index	Atlas voor Gemeenten	106 (2013)	100 (2013)
Vestigingen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	LISA	128,5 (2015)	122,4 (2015)

* Landelijk informatiesysteem arbeidsplaatsen.

Wat mag het kosten?

Programma Economie

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming		
				2018	2019	2020
Lasten programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	245	262	341	337	337	337
Grondexploitatie bedrijventerrein	1.132	2.216	2.564	4.253	3.532	3.198
Totaal lasten	1.377	2.478	2.905	4.590	3.869	3.535
Baten programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	187	188	280	280	280	280
Grondexploitatie bedrijventerrein	1.132	2.216	2.564	4.253	3.532	3.198
Totaal baten	1.319	2.404	2.844	4.533	3.812	3.478
Saldo programmaonderdeel						
Bedrijvig Bunschoten	58	74	61	57	57	57
Grondexploitatie bedrijventerrein	0	0	0	0	0	0
Totaal saldo	58	74	61	57	57	57

Toelichting

De voorschriften geven aan dat met ingang van 2017 de baten en lasten van de grondexploitatie van bedrijventerreinen binnen dit programma moeten worden verantwoord. Het gaat hier om het bedrijventerrein Haarbrug-Zuid. In het MPG is uitgebreid beschreven hoe deze grondexploitatie zich ontwikkelt.

De stijging van de lasten en baten op het onderdeel Bedrijvig Bunschoten hebben betrekking op de invoering van de BIZ-regeling voor Spakenburg-centrum.

2.4 Onderwijs

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten wil een krachtige samenleving vormen waar iedereen aan mee kan doen, zowel in materieel als immaterieel opzicht. Dit geldt ook voor kinderen. Inwoners moeten hun talenten (blijven) ontwikkelen om een krachtige samenleving te vormen. Educatie draagt bij aan de zelfredzaamheid van mensen.

Het programma bestaat uit het volgende beleidsonderdeel:

- Educatief Bunschoten

Context en achtergrond

Het programma onderwijs omvat de beleidsterreinen onderwijshuisvesting en onderwijsbeleid. Het programma is onlosmakelijk verbonden met het programma sociaal domein.

Het onderdeel Educatief Bunschoten richt zich op de versterking van de kracht van de samenleving door inwoners te stimuleren, te faciliteren en te ondersteunen in het ontwikkelen van hun talenten. Door vaardiger te worden, kunnen mensen zelfstandiger meedoen in de samenleving. De gemeente zorgt voor huisvestingsfaciliteiten waarin educatie wordt aangeboden en voor randvoorwaarden om educatie te volgen, zoals peuteropvang en leerlingenvervoer.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota's:

- Integraal Huisvestingsplan Scholen 2017-2021
- Regionaal Programma Educatie 2015-2017
- Jeugdnota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor jeugd*'

Verordeningen:

- Verordening leerlingenvervoer gemeente Bunschoten 2015
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Bunschoten 2015
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Bunschoten

Beleidsonderdeel Educatief Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Onderwijshuisvesting

Passende onderwijshuisvesting op basis van de recente leerlingenprognoses bieden, welke aansluit op de visie die naar verwachting in de raad van december 2016 wordt vastgesteld.

- Onderwijsbeleid
 - a. Vroegsignalering en aanpak van onderwijs achterstanden;
 - b. Voorkomen en terugdringen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten;
 - c. Voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid;
 - d. Integrale samenwerking versterken binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA);
 - e. Vergroten van zelfredzaamheid binnen het leerlingenvervoer (zie ook Beleidsonderdeel Persoonlijk Bunschoten).

Wat gaan we er voor doen?

▪ Onderwijshuisvesting

In december 2016 wordt het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs vastgesteld voor de periode 2017-2021. Samen met het onderwijs is dit plan tot stand gekomen. Vanaf 2017 zal uitvoering worden gegeven aan het verder uitwerken van de gekozen scenario's.

▪ Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

a. Onderwijsachterstanden:

- Uitvoering geven aan bestaand beleid;
- Voorbereiden op 'harmonisatie kinderopvang' per 1 januari 2018, waaronder een nieuwe vorm van subsidiering en een nieuw convenant Voor- en vroegschoolse educatie (VVE);

b. Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten:

- Uitvoering geven aan lokaal en regionaal gemaakte afspraken.

c. Laaggeletterdheid

- Uitvoering geven aan de beleidsnota vastgesteld in 2016.

d. Lokale Educatieve agenda:

- Nieuwe Lokale Educatieve Agenda opstellen en daar uitvoering aan geven.

e. Leerlingenvervoer:

- In regionaal verband effectief en efficiënt inkopen;
- Met betrokken partijen middelen ontwikkelen ter bevordering van de zelfredzaamheid van de leerling.

Indicatoren Educatief Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2009	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
% doelgroepkinderen dat 4 dagdelen/ 10 uur per week VVE volgt	P	PSZ/KDV	100	90	95	95	95	95
% doelgroepkinderen die op de toets taalbeheersing (M1/E1) een IV of V scoren, eind groep 2 een niveau hoger komt op deze toets	E	P.O.		57*				
Score taalbeheersing eind groep 8 (CITO eindtoets)	E	P.O.	65,5 (2006)	69,6	70	70	70	70
% ouders van doelgroepeuters conform de definitie van de gemeente, dat deelneemt aan de ouderactiviteiten zoals de oudercomponent	P	PSZ/KDV		80,5	70**	70	75	75
Aantal logopedisch gescreende kinderen op peuterspeelzalen	P	PSZ	15	56	50	50	50	50
Aantal logopedisch gescreende kinderen op basisscholen	P	P.O.	275	246	***			
Aantal doelgroepeuters conform de definitie van de gemeente	P	GGD	43	51	74****	74	74	74

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

* Niet alle gegevens van de scores zijn compleet; sommige scholen hebben deze gegevens niet beschikbaar/aangeleverd. In praktijk blijken deze metingen niet haalbaar. In 2017 gaan we nieuwe resultaatafspraken maken.

** Een bereik van 70% is afgesproken bij de resultaatafspraken. Dit wordt heroverwogen bij de nieuwe resultaatafspraken.

*** Dit budget is per 2017 niet meer beschikbaar (gemeentelijke bezuinigingsmaatregel).

**** Het college heeft de definitie van doelgroepeuters per 1 januari 2016 verruimd naar 2,5 tot 4 jaar waardoor dit in aantal toeneemt. Voorheen waren het uitsluitend 3-jarige peuters.

Vervolg indicatoren Educatief Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal leerlingen basisonderwijs	P	Scholen/ 1 oktober- telling	2.145 (1-10-2009)	2.085	2.114	2.145	2.195	2.247
Aantal leerplichtige leerlingen dat ongeoorloofd verzuimt waar contacten mee zijn	P	Leerplicht verslag	115 (2008- 2009)	109	100	100	90	90
Contacten relatief (spijbelen) verzuim - Voortgezet onderwijs - Middelbaar beroepsonderwijs	P	Leerplicht verslag	(2010- 2011) 32 23	51 43	50 40	50 40	49 35	45 30
Aantal beschikkingen leerlingenvervoer (per 1 september)	P	Admini- stratie	162 (2010)	167	160	160	160	160
% aantal voortijdige schoolverlaters in Bunschoten (cijfers volgen met een jaar vertraging)	P	WSJG.nl	3,8 (2008- 2009)	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

Indicatoren Onderwijs

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Dienst Uitvoering onderwijs	0 (2014)	5 (2014)
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	Dienst Uitvoering onderwijs	69 (2014)	60 (2014)
Voortijdige schoolverlaters totaal VO + MBO onderwijs	% van alle leerlingen van 12-23 jaar	Dienst Uitvoering onderwijs	3,5 (2012)	3,2 (2012)

Wat mag het kosten?

Programma Onderwijs (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming		
				2018	2019	2020
Lasten programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	1.815	1.657	1.584	1.699	1.697	1.693
Totaal lasten	1.815	1.657	1.584	1.699	1.697	1.693
Baten programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	393	363	363	363	363	363
Totaal baten	393	363	363	363	363	363
Saldo programmaonderdeel						
Educatief Bunschoten	1.422	1.294	1.221	1.336	1.334	1.330
Totaal saldo	1.422	1.294	1.221	1.336	1.334	1.330

Toelichting

Dit programma beperkt zich nu tot de lasten en baten van het taakveld onderwijs. Aan de batenkant is de rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid geraamd. Aan de uitgavenkant zien we in meerjarenperspectief een toename van de lasten. Dit heeft betrekking op de projecten waarvoor in de kadernota extra middelen zijn gereserveerd. Het gaat om extra middelen voor de schakelklas, de plusklas, informele taalbevordering en extra ondersteuning anderstaligen in voortgezet onderwijs en volwasseneducatie. Dekking van deze lasten past binnen de budgetten van sociaal domein.

2.5 Sport, cultuur en recreatie

(Commissie Samenleving, portefeuillehouders G. Koops, M. van de Groep en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

Gemeente Bunschoten beschikt over een rijke cultuur die historisch is gegroeid, dit is daarbij een belangrijk onderdeel van de identiteit. Het brede cultuuraanbod is het waard om te koesteren. Sport, cultuur(beleving) en recreatie zijn instrumenten die de leefbaarheid binnen de gemeente versterken. De gemeente Bunschoten wil een gastvrije gemeente zijn voor bezoekers en bewoners. Zelfredzaamheid (en samenwerking), stimuleren en zorgdragen voor goede voorzieningen staat voorop.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Sportief Bunschoten
- Cultureel Bunschoten
- Recreatief/Groen Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Sportief Bunschoten

Het belang van sport voor de gezondheid, sociale contacten en een zinvolle vrijetijdsbesteding wordt algemeen erkend. Daarnaast wordt sport meer en meer gezien als een instrument waarmee ook andere doelen bereikt kunnen worden, zoals het oplossen van maatschappelijke problemen of het profileren van de gemeente. De gemeente heeft een taak in het zorg dragen voor een adequate sportinfrastructuur met voldoende en kwalitatief goede voorzieningen. In het sportaccommodatiebeleid wordt gestimuleerd accommodaties te ontwikkelen en te onderhouden. Zelfredzaamheid speelt hierbij een grote rol, dit vergroot de maatschappelijke betrokkenheid.

▪ Cultureel Bunschoten

In de gemeente en in de gemeenschap is er een veelheid van activiteiten op het gebied van de cultuur. Het grote aantal van deze activiteiten en bovendien de grote verscheidenheid op dit gebied, maakt dat er een breed cultureel aanbod is. Deze activiteiten worden waar mogelijk door de gemeente (financieel) ondersteund. De doelstelling voor het cultuurbeleid is als volgt geformuleerd: *'Het scheppen van zodanige voorwaarden dat een breed publiek (waaronder ook de jeugd) zowel actief bijdraagt aan en/of in aanraking komt met het ruime cultuuraanbod in de gemeente Bunschoten in de meest brede zin van het woord'*. Samenwerking om het cultuuraanbod te versterken geeft een belangrijke meerwaarde. Het behoud van cultuurhistorische waarden in de leefomgeving wordt bewerkstelligd door middel van het beschermen, wettelijk verankeren en publiekelijk ontsluiten daarvan.

▪ Recreatief/Groen Bunschoten

Er is meer aandacht voor recreatieactiviteiten die vanuit de voordeur kunnen worden gestart. Daarbij gaat het niet alleen om de lichamelijke, maar ook om de geestelijke ontspanning. Recreatie dichtbij huis is gewild, omdat de recreant hierin flexibel met zijn tijd om kan gaan. Ook watersport heeft een belangrijke functie in onze gemeente; water vormt een aantrekkelijk decor voor allerlei vrijetijdsactiviteiten. Bunschoten ligt midden in het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland, hierdoor zet Bunschoten zich actief in op een duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied met behoud van kernkwaliteiten. Van hieruit zijn onder andere projecten ontstaan als Laakzone en de aanleg van fiets- en wandelpaden.

De rijke cultuurhistorische identiteit van Bunschoten maakt dat de gemeente aantrekkelijk is voor (dag)toeristen. De gemeente wil activiteiten stimuleren die Bunschoten op de kaart zetten, zoals het uitbreiden of versterken van activiteiten die gericht zijn op bestaande en nieuwe doelgroepen. Bunschoten heeft weinig overnachtingsmogelijkheden voor toeristen. Initiatieven zoals Bed & Breakfast en Kamperen bij de Boer zijn mogelijk gemaakt. Marketing en promotie van alle recreatieve/toeristische voorzieningen en infrastructuur is een belangrijk middel.

Onder het onderdeel groen vallen de onderwerpen: bomen, plantsoenen en spelen. Zowel de advisering, werkvoorbereiding als uitvoering, onderhoud en instandhouding worden hierin uitgevoerd. Het beleid in hoofdlijnen worden gevormd door het Groenbeleidsplan (2015-2025) en het Spelenbeleid (2012-2022). Dit beleid is nader uitgewerkt in verschillende beleidsnota's, waarin de ambities, het onderhoudsniveau en eventuele inrichtingseisen met financiële kaders zijn opgenomen.

De raad heeft bij vaststelling van het spelenbeleid met een horizon tot 2022 aangegeven de investeringen in de speelplaatsen in de jaren 2012 tot en met 2015 jaarlijks vast te stellen. Vanaf 2016 worden de speelplaatsen alleen nog vanuit de begroting onderhouden. Onveilige speeltoestellen worden verwijderd en niet vervangen.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota's:

- Nota accommodatiebeleid '*Stimulus*' 2002
- Evaluatienotitie accommodatie en tarievenbeleid sport 2005
- Evaluatienotitie tarievenbeleid 2012
- Kadernota Cultuurbeleid '*Sporen naar een blijvende opdracht*' 2003
- Visie en actieplan voor een samenhangend cultuurbeleid 2008
- Erfgoedbeleid - Een nieuwe nota voor historische waarden 2008
- Masterplan behoud Museumhaven Spakenburg 2015
- Nota '*Een deurkiek*' 2000
- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'
- Ontwikkelingsvisie Laakzone 2008
- Haalbaarheidsstudie '*Paden in de Eempolder*' 2005
- Groenbeleidsplan 2015-2025
- 2e Herzien snippergroenbeleid 2013
- Nota spelenbeleid '*Spelen Natuurlijk!?*' 2012-2022
- Beleidsnotitie Waardevolle bomen en boomstructuren 2014

Verordeningen:

- Algemene Subsidieverordening gemeente Bunschoten 2011
- Erfgoedverordening 2013
- Ligplaatsenverordening 2013

Beleidsonderdeel Sportief Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Sportbeleid en activering
 - a. Het bevorderen van sport en bewegen bij de jeugdige inwoners en inwoners met een beperking;
 - b. Het ondersteunen en stimuleren van recreatieve sportbeoefening;
 - c. Het ondersteunen van organisaties die zich bezighouden met sportbeoefening.
- Sportaccommodaties

Het in stand houden van een diversiteit aan sportvoorzieningen in de gemeente Bunschoten om inwoners de gelegenheid te bieden te kunnen sporten en de kwaliteit van de sportvelden te optimaliseren.

Wat gaan we er voor doen?

- Sportbeleid en activering
 - a. Het bieden van (financiële) ondersteuning aan Stichting Gewoon Sport Bunschoten;
 - b. Bij het ontwikkelen van de openbare ruimte kijken naar de mogelijkheden voor sporten en bewegen zoals wandelen en fietsen;
 - c. Bijdragen aan verenigingen richten op het bevorderen van deelname van verschillende bevolkingsgroepen aan activiteiten van de verenigingen.
- Sportaccommodaties
 - a. Sturing geven aan onderhoud, renovatie en budgettaire van zwembad de Duker en sporthal de Kuil door het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan;
 - b. Sturing geven aan onderhoud, renovatie en budgettaire van de sportvelden, door het opstellen van en uitvoering geven aan een beheersplan;
 - c. Bieden van financiële ondersteuning aan verenigingen om sportaccommodaties in stand te houden of te realiseren. Bij de bouw van nieuwe accommodaties uitgaan van de multifunctionaliteit van het gebouw en de mogelijkheden tot kruisbestuiving.

Indicator Sportief Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2007	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal sportvelden van de 12 met redelijk en hoger beoordeeld	E	Kwaliteits- onderzoek ISA-sport	12				12	

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Cultureel Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
 - a. In stand houden van actieve bijdragen van inwoners aan het cultuuraanbod en ze stimuleren meer deel te nemen aan kunst en cultuur (actief en passief);
 - b. Laten toenemen van samenwerking op het gebied van cultuur.
- Musea
 - a. Het in standhouden van een professioneel en gecertificeerd museum om de omvangrijke gemeentelijke collectie historische voorwerpen te beheren en gezamenlijk met de rijke cultuurhistorie van de gemeente onder de aandacht te brengen van de gemeenschap en daarbuiten. Het museum interesseert en informeert actief, in samenwerking met andere partijen, zoveel mogelijk mensen (in het bijzonder ook jongeren) over de lokale cultuurhistorie;
 - b. Stimuleren van onderzoek naar en het (digitaal) verspreiden van kennis van de rijke historie van de gemeente.
- Cultureel erfgoed
 - a. Door middel van erfgoedbeleid op lange termijn de integraal historische waardevolle zaken behouden voor volgende generaties om daarmee de identiteit en het historisch besef van de samenleving te versterken;
 - b. Het onder de aandacht brengen van de lokale cultuurhistorie en het vergroten van de kennis bij inwoners en bezoekers van de lokale cultuurhistorie;
 - c. Laten toenemen van samenwerking op het gebied van cultureel erfgoed.
- Media
 - a. De bibliotheek fungeert als kenniscentrum van informatie, educatie en cultuur in de gemeente waar inwoners kennis kunnen nemen van allerlei cultuuruitingen in de ruimste zin van het woord. Daarnaast levert de bibliotheek een bijdrage in de (lees)ontwikkeling en ontspanning van de inwoners waarbij ingespeeld wordt op maatschappelijke veranderingen;
 - b. Instandhouding van een lokale omroep.

Wat gaan we er voor doen?

- Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
 - a. Subsidiëren en stimuleren van passieve en actieve cultuurparticipatieprojecten via incidentele subsidies en subsidiëren van culturele verenigingen en instellingen;
 - b. Subsidiëren en ondersteuning van het, op initiatief van de gemeente, in 2011 opgerichte Cultuurplatform en de hieruit voortvloeiende initiatieven.
- Musea
 - a. Subsidiëren van een gecertificeerd museum, dat de cultuurhistorische collectie van de gemeente beheert;
 - b. Subsidiëren van de lokale historische vereniging.
- Cultureel erfgoed
 - a. Aanwijzen van de 50 (afweging naar 65) meest kwetsbare en historisch waardevolle gemeentelijke monumenten en het handhaven van aantrekkelijke voorwaarden voor de monumenteneigenaren om de monumenten in stand te houden;
 - b. Naar behoren en met ambitie uitvoeren van de wettelijke verplichte taken op het gebied van cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie, waaronder het verankeren van de cultuurhistorische waarden in de ruimtelijke ordening;

- c. Subsidies aanvragen bij het Rijk voor onderhoud van de Rijksmonumenten in gemeentelijk eigendom. Gezamenlijk met de historische vereniging en andere geïnteresseerde partijen cultuurhistorisch waardevolle (foto)materialen uit de archieven en het lokale Erfgoed ontsluiten voor interactief gebruik via ErfgoedBunschoten.nl. Plaatsen van cultuurhistorische informatieborden op diverse locaties in de gemeente;
 - d. Het uitvoeren van een integraal en overkoepelend beleid voor het behoud van de Museumhaven van Spakenburg met historische bidders op de lange termijn (Masterplan);
 - e. Bundeling van krachten van de diverse stichtingen op gebied erfgoed, cultuur en recreatie o.a. door de oprichting van een Centrum van Erfgoed en Cultuur.
- Media
 - a. Subsidieren van Stichting Regiobibliotheek Eemland (waar)voor:
 - beheer van een literatuurcollectie die diverse stromingen en gedachtegangen bevat;
 - organiseren van lees(bevorderings)activiteiten;
 - ondersteuning bieden aan en samenwerken met onderwijs- en andere instellingen op het gebied van cultuur;
 - Het opzetten van het programma Bibliotheek op School ter verbetering van onderwijsresultaten op het gebied van lees- en taalvaardigheid en informatie- en mediavaardigheden.
 - b. Subsidieren van de lokale omroep (wettelijke verplichting).

Indicator Cultureel Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
% inwoners dat lid is van de bibliotheek	P	Bibliotheek Eemland	22,2% (2009)	18% (3.743 van 20.804)	18%	18%	18%	18%
Aantal gemeentelijke monumenten	E	Gemeente	0 (2010)	16	50			
Aantal bezoekers museum Spakenburg	P	Museum Spakenburg	11.370 (2008)	13.499	14.000	14.500	15.000	15.000

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Recreatief/Groen Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
 - a. Het welzijn van de bevolking en de gemeenschappelijke leefbaarheid bevorderen met het openbaar groen.
 - b. Voldoen aan de wettelijke zorgplicht voor boomveiligheid en gemeentelijke bomen de nodige ruimte geven (de juiste boom op de juiste plaats).
 - c. Voor de jeugd het waarborgen van de basisvoorziening spelen. Gezinsvriendelijke en veilige wijken met een gelijkmatige spreiding van speelplaatsen en trapvelden over de gemeente, waarbij de inrichting van de speelplaatsen wordt gekenmerkt door actief en natuurlijk spelen.
 - d. Extensieve recreatiemogelijkheden (wand-, fiets-, kano en ruteroutes) vergroten.
 - e. Relatie met water handhaven en versterken bij ontwikkeling van plannen (projecten Laakzone en de Zuyderzee, Kuststrook-Oost).
- Economische promotie
 - a. Profileren als een aantrekkelijke gemeente met voldoende recreatieve en toeristische voorzieningen.
 - b. Cultuurhistorische aspecten van Bunschoten handhaven, versterken en laagdrempelig toegankelijk maken en breed onder de aandacht brengen voor publiek.

Wat gaan we er voor doen?

- Openbaar groen en (openlucht) recreatie
 - a. In het dagelijkse en systematische groenbeheer, bij groenrenovaties en nieuw aanleg keuzes maken die gericht zijn op het in stand houden en realiseren van kwalitatief hoogwaardig en passend groen. Met hetzelfde doel voorwaarden stellen aan groenvoorzieningen in nieuw te ontwikkelen gebieden.
 - b. Binnen de beschikbaar gestelde financiële middelen wordt de VTA (boomveiligheid) uitgevoerd en wordt de uitvoering van maatregelen uit het beleid voor de waardevolle bomen en boomstructuren voortgezet.

Vanwege steeds verder aangescherpte milieuregelgeving is er gezocht naar alternatieve onkruidbestrijdingsmethodes. Vanaf 2016 wordt het onkruid mechanisch bestreden, wat een grote inspanning vergt.

- c. Het spelenbeleid wordt geconcretiseerd en systematisch gefaseerd in uitvoering genomen aan de hand van een uitvoeringsprogramma, inclusief het geïntensiveerde onderhoud van de kunstgrasvelden. Los van het met inspecties en onderhoud veilig houden van de speelvoorzieningen worden renovaties uitgevoerd van speeltuinen die daar het hardst aan toe zijn. Uit aan te passen speeltuinen worden nog bruikbare speeltoestellen opgeknapt en elders weer ingezet, om met de beschikbare middelen zo veel mogelijk van de beleidsambities te realiseren. Er worden jaarlijks maximaal twee speeltuinen met voorrang gerealiseerd op grond van burgerparticipatie.
- d. Onderhouden van het recreatiegebied bij de Palendijk. Na ophoging van de dijk tussen Palendijk en Eemdijk wordt een nieuw fietspad (Bekaaide maat) aangelegd op de kruin van dit gedeelte van de dijk.
- e. In samspraak met Rijkswaterstaat en de provincie Utrecht de zwemwaterkwaliteit verbeteren. Onderhoud uitvoeren aan 't Kleine Zeetje, jaarlijks peilen en waar nodig her profileren van de zwemzone om aan de normen te blijven voldoen. Een actieve inbreng leveren (personele inzet) bij project Laakzone en Zuyderzee, Kuststrook-Oost.
- f. Binnen de coöperatie Gastvrije Randmeren het bevorderen van de watersport in het gebied van de Randmeren
 - Economische promotie
- a. Het leveren van actieve (personele) bijdrage aan (regionale) initiatieven op recreatief toeristisch en promotioneel gebied. Het subsidiëren van een toeristisch informatiepunt (VVV) voor het bevorderen van toeristische en recreatieve mogelijkheden, het voorlichten over en promoten van de gemeente. Subsidiëren van Dynamisch Spakenburg en actief meedenken en een bijdrage leveren aan de doorontwikkeling van de citymarketing en de bundeling van de onderliggende instellingen.
- b. Uitvoeren van het ligplaatsenbeleid waarbij wordt gestimuleerd dat authentieke en binnen het beeld passende schepen een ligplaats innemen in de Museumhaven. Daarnaast wordt er ook ingezet op het Masterplan behoud Museumhaven. Aanleg fietspad op de Eemdijk tussen Eembrugge en buurtschap Overvaren. Verkennen van mogelijkheden nieuwe fiets- en wandelpaden in het buitengebied. Het subsidiëren van de fietsboot. Verkennen mogelijkheden en zo mogelijk daadwerkelijk aanleggen van picknick- en visplaatsen langs de Eem en het Eemmeer.(in combinatie met de dijkversterking).
- c. Plaatsen van cultuurhistorische (informatie)voorzieningen in plan-/recreatiegebied Zuyderzee, Oostdijk, Bunschoten-Stad en bij de Stadswelden. Onderzoek naar de mogelijkheid om het nog aan te leggen voetpad van de Burgwal naar de Botermarkt te wijzigen in de aanleg van een fietspad/voetpad en desgewenst over te gaan tot de uitvoering daarvan. Ontwikkeling Kerkenpadroute.
- d. In stand houden en ontwikkelen, met steun van provinciale subsidie, van twee toeristische overstappunten (TOP's) in de gemeente bij de Kooi en bij de Museumhaven van Spakenburg.

Indicatoren Recreatief/Groen Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2008	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
De veiligheidsinspecties van speelvoorzieningen zijn uitgevoerd	P	Interne administratie		100%	100%	100%	100%	100%
De mate waarin de beeldkwaliteit van groenvoorzieningen (A, B en C) wordt behaald	E	Interne inspecties	71%	94,9%	92%	92%	92%	92%

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

Indicatoren Sport, cultuur en recreatie

Indicator	Eenheid	Bron	2014 Bunschoten	2014 Nederland
Niet-sporters	%	RIVM – zorgatlas	44,4	49,9

Wat mag het kosten?

Programma Sport, cultuur en recreatie

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming		
				2018	2019	2020
Lasten programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	1.521	1.445	1.397	1.369	1.368	1.353
Cultureel Bunschoten	1.217	1.291	1.092	1.016	1.022	1.019
Recreatief Bunschoten	295	302	103	103	103	103
Groen Bunschoten	2.032	1.864	1.731	1.717	1.731	1.731
Totaal lasten	5.065	4.902	4.323	4.205	4.224	4.206
Baten programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	186	192	196	196	196	196
Cultureel Bunschoten	82	72	70	70	70	70
Recreatief Bunschoten			18	18	18	18
Groen Bunschoten	48	48	48	48	48	48
Totaal baten	316	312	332	332	332	332
Saldo programmaonderdeel						
Sportief Bunschoten	1.335	1.253	1.201	1.173	1.172	1.157
Cultureel Bunschoten	1.135	1.219	1.022	946	952	949
Recreatief Bunschoten	295	302	85	85	85	85
Groen Bunschoten	1.984	1.816	1.683	1.669	1.683	1.683
Totaal saldo	4.749	4.590	3.991	3.873	3.892	3.874

Investerings

	2017	2018	2019	2020
QuickScan accommodaties sportverenigingen	9.000			
Vervanging digitalisering historisch beeldarchief		43.000		
Masterplan behoud museumhaven Spakenburg	77.000			
Totaal	86.000	43.000	-	-

Toelichting

Nieuw in dit programma is het onderdeel Groen Bunschoten. Voorheen werd dit verantwoord onder het programma Openbare Ruimte. De lagere lasten kunnen in z'n algemeenheid worden verklaard doordat de overhead op de loonkosten niet meer tot uitdrukking komt.

2.6 Sociaal domein

(Commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten wil een krachtige samenleving vormen waar iedereen aan mee kan doen, zowel in materieel als immaterieel opzicht. Zelfredzaamheid en zelforganiserend vermogen van inwoners en van de lokale gemeenschap staat hierbij voorop en wordt versterkt. Waar nodig wordt passende ondersteuning geboden. Elk kind kan gezond en veilig opgroeien en zijn talenten ontwikkelen.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Maatschappelijk Bunschoten
- Persoonlijk Bunschoten

Context en achtergrond

Het programma sociaal domein omvat de beleidsterreinen Werk & Inkomen, Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning. In dit programma worden deze beleidsterreinen met elkaar verbonden waardoor een integrale aanpak, onder andere op de grensvlakken van deze beleidsterreinen, beter vorm krijgt. In dit programma worden de speerpunten voor 2017 beschreven, hetgeen onverlet laat dat de beleidskaders zoals vastgesteld worden uitgevoerd.

Het onderdeel Maatschappelijk Bunschoten richt zich op de versterking van de kracht van de samenleving, preventie en de basis(zorg)infrastructuur. Het onderdeel Persoonlijk Bunschoten betreft voorzieningen die de gemeente Bunschoten biedt in persoonlijke situaties.

Per 1 januari 2015 hebben de transities op het gebied van jeugd, maatschappelijke ondersteuning en participatie plaatsgevonden. In de 'Kadernota Transities gemeente Bunschoten' zijn vooraf de uitgangspunten van de transities geformuleerd, welke nog actueel zijn:

- Het versterken van de kracht van de samenleving;
- Het geven van effectieve en efficiënte ondersteuning aan inwoners in een kwetsbare positie;
- Meer aandacht voor preventie;
- Het bieden van integrale hulp voor betere samenwerking rond huishoudens: één huishouden, één plan, één regisseur.

De jaren 2015 en 2016 stonden in het teken van continuïteit van zorg en inrichten van de nieuwe gemeentelijke taken. In 2016 is begonnen met de inhoudelijke transformatie door het versterken van de kracht van de samenleving en het versterken van de basiszorginfrastructuur vanuit een integrale benadering. Op deze manier worden inwoners in een eerder stadium en via laagdrempelige en algemeen toegankelijke voorzieningen gesteund waar nodig. Deze transformatie wordt in 2017 voortgezet.

De integrale benadering en gezamenlijke aanpak gaan verder dan dit programma. Met name het programma volksgezondheid en milieu en het programma onderwijs zijn van invloed op resultaten van Maatschappelijk Bunschoten. De collectieve preventie en uitvoering van de jeugdgezondheidszorg binnen het programma volksgezondheid en milieu zijn van grote invloed op resultaten van Persoonlijk Bunschoten.

Daarnaast wordt samengewerkt met de regiogemeenten indien dit zorgt voor meer efficiëntie en effectiviteit voor gemeente en inwoners.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota's:

- Kadernota Transitie gemeente Bunschoten '*Gemeenten Bunschoten zijn we samen!*' 2014
- Jeugdnota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor jeugd*'
- Wmo nota 2015-2018 '*Samen kunnen we meer! Zorg voor volwassenen*'
- Beleidsplan Mantelzorg en vrijwilligerszorg 2016-2019, '*Samen kunnen we meer! Omzien naar elkaar*'
- Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2019 gemeente Bunschoten
- Beleidsplan hoogwaardig handhaven Wet werk en bijstand
- Woonvisie 2016-2021 gemeente Bunschoten

Verordeningen:

- Verordening Jeugd 2015 en bijbehorende Nadere regels Verordening Jeugd 2015
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Bunschoten 2015 en bijbehorende nadere regels maatschappelijke ondersteuning 2016
- Verordening burgerparticipatie sociaal domein 2016 gemeente Bunschoten
- Verordening Cliëntenparticipatie Wet sociale werkvoorziening
- Verordening re-integratie Participatiewet inclusief Tegenprestatie 2015 gemeente Bunschoten
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 gemeente Bunschoten
- Maatregelenverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken Wet sociale werkvoorziening
- Verordening individuele studietoelage 2015 gemeente Bunschoten
- Verordening Wet Kinderopvang gemeente Bunschoten

Beleidsonderdeel Maatschappelijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Kracht van de samenleving

De verbinding tussen de vrijwillige burgerinitiatieven en de basis(zorg)infrastructuur wordt versterkt.

- Lokale basis (zorg)infrastructuur

- a. Er is een passend en toereikend aanbod van basis(zorg)voorzieningen;
- b. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn goed in beeld en worden ondersteund;
- c. Langer zelfstandig wonen wordt bevorderd;
- d. Gemeentelijke uitvoerders¹ zijn stevig verbonden met de basis(zorg)voorzieningen.

- Burgerparticipatie

- a. De adviesraad sociaal domein geeft gevraagd en ongevraagd advies op gemeentelijk beleid Sociaal Domein en betreft burgers en/of cliëntenorganisaties bij de voorbereiding van hun advies.

Wat gaan we er voor doen?

- Kracht van de samenleving

- a. De gemeente initieert, enthousiasmeert, faciliteert, ondersteunt en stimuleert de kracht van de samenleving;
- b. De gemeente subsidieert maatschappelijke partners die activiteiten verrichten die de kracht van de samenleving versterken en de verbinding met en tussen burgerinitiatieven leggen.

- Lokale basis (zorg)infrastructuur

- a. Met betrokken partijen worden voorzieningen ontwikkeld voor (dag)activiteiten voor jeugd en kwetsbare volwassenen;
- b. Uitvoering geven aan het Beleidsplan Mantelzorg en Vrijwilligerszorg 2016-2019;

¹ Sociaal Team Bunschoten, Zorgloket, BBS, leerplicht en PLANgroep

- c. Zelfstandig wonen
 - Samen met betrokken partijen worden mogelijkheden onderzocht om vrijwilligers/burgers te betrekken bij de voorlichting over langer zelfstandig wonen;
 - Met zorgaanbieders en corporaties wordt de behoefte aan zelfstandige woonruimte bij specifieke zorgdoelgroepen onderzocht en de wijze waarop dit ingevuld kan worden.
- d. De gemeentelijke uitvoerders hebben samenwerkingsafspraken met maatschappelijke partners.
 - Burgerparticipatie
- a. Uitvoering geven aan de Verordening burgerparticipatie sociaal domein.
- b. Adviesraad Sociaal Domein laat zien hoe zij burgers (incl. jeugdigen) betrekken bij het tot stand komen van hun advies.

Beleidsonderdeel Persoonlijk Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Inkomensregelingen
 - a. Werk moet lonen en minima mogen materieel, sociaal en cultureel niet buitengesloten worden;
 - b. Bijstandsgerechtigden voorzien zo veel mogelijk in een eigen inkomen.

- Maatwerkdienstverlening

Kwalitatief goed aanbod aan effectieve en efficiënte voorzieningen passend bij de persoonlijke behoefte van de inwoner.

- Veiligheid

Een goede aansluiting en effectieve samenwerking van het Sociaal Team met partners op het gebied van veiligheid om wanneer nodig tijdig en effectief te signaleren en hulp in te zetten.

Wat gaan we er voor doen?

- Inkomensregelingen
 - a. Uitvoering geven aan het minimabeleid (eind 2016);
 - b. Uitvoering geven aan het Verbeterplan BUIG (eind 2016) om een aanvraag Vangnetregeling in 2018 te voorkomen.

- Maatwerkdienstverlening

Kwalitatief goed aanbod maatwerkvoorzieningen

- Zo veel mogelijk in regionaal verband beleid en een innoverend aanbod ontwikkelen;
- Aanbod is integraal samengesteld, waarbij grenzen tussen de beleidsterreinen Werk & Inkomen, Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning opgeheven zijn;
- Regionale inkoop specialistische hulp en doelgroepenvervoer (inclusief leerlingenvervoer; zie programma Onderwijs);
- Scherper onderscheid tussen begeleid wonen en beschermd wonen.

- Veiligheid

Het Sociaal Team werkt samen met Veilig Thuis, de politie, het Veiligheidshuis, het Meldpunt en Casusoverleg Bijzonder Zorg en Overlast (voor de OGGZ doelgroep).

Indicatoren Persoonlijk Bunschoten

Omschrijving		E P	Bron	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
Aantal uitkerings- gerechtigden	PW	E	Jaarwerk BBS	148	164	164	162	160
	IOAW/IOAZ	E	Idem	9	8	8	8	8
	BBZ 2004	E	Idem	1	2	2	2	2
Saldo instroom/uitstroom uitkeringsgerechtigden		P	Idem	16	2	0	-2	-2
Werkloosheid t.o.v. beroepsbevolking*		E	CBS	5,2%				
Aantal Wsw in SE		P	RWA	46,3	44,5	42,7	40,5	38,3
% van het budget voor minima dat is uitgegeven		E	BBS	100	100	100	100	100
Aantal instroom schuldhulpverlening		P	Plangroep	64	70	75	75	70
Aantal uitstroom schuldhulpverlening		P	Plangroep	43	70	75	75	70

E = effectindicator en P = prestatie-indicator

* Nieuw percentage, aan de hand van [waarschaatjegemeente.nl](http://www.waarschaatjegemeente.nl). Hier zijn geen streefwaarden aan verbonden.

Indicatoren Sociaal domein

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	LISA	756 (2015)	721,7 (2015)
Jongeren met een delict voor de rechter	% van alle jongeren van 12-21 jaar		Niet op WSJG	
Kinderen in uitkeringsgezin	%	Verwey Jonker Instituut	1,19 (2012)	5,66 (2012)
Netto arbeidsparticipatie	%	CBS	68,5 (2014)	64,9 (2014)
Achterstandsleerlingen	% van alle jongeren van 4-12 jaar	Verwey Jonker Instituut	14,27 (2012)	11,61 (2012)
Werkloze jongeren	% van alle jongeren van 16-22 jaar	Verwey Jonker Instituut	0,83 (2012)	1,21 (2012)
Bijstandsuitkeringen	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	127,9 (2015)	398,7 (2015)
Lopende re- integratievoorzieningen	18 jaar en ouder Aantal per 10.000 inwoners	CBS	97,1 (2015)	249,8 (2015)
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	5,5 (2015)	7,9 (2015)
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,3 (2015)	1,1 (2015)
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12-22 jaar	CBS	- (2015)*	0,5 (2015)
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	- (2015)**	569 (2015)

* In verband met privacy is dit aantal niet beschikbaar, het is een te laag percentage.

** Betreft een vrijwillige aanlevering, Bunschoten nog niet aangeleverd ten tijde publicatie

Wat mag het kosten?

Programma Sociaal domein (bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming		
				2018	2019	2020
Lasten programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	5.118	5.400	3.945	3.914	3.890	3.889
Persoonlijk Bunschoten	7.194	6.682	7.865	7.553	7.491	7.424
Totaal lasten	12.312	12.082	11.810	11.467	11.381	11.313
Baten programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	389	300	295	290	285	280
Persoonlijk Bunschoten	2.125	2.002	2.195	2.135	2.135	2.135
Totaal baten	2.514	2.302	2.490	2.425	2.420	2.415
Saldo programmaonderdeel						
Maatschappelijk Bunschoten	4.729	5.100	3.650	3.624	3.605	3.609
Persoonlijk Bunschoten	5.069	4.680	5.670	5.418	5.356	5.289
Totaal saldo	9.798	9.780	9.320	9.042	8.961	8.898

Toelichting

Het programmaonderdeel Maatschappelijk Bunschoten bevat het taakveld samenkracht en burgerparticipatie. De lasten die hier worden verantwoord zijn die van huishoudelijke hulp, wonen, rollen en vervoer; subsidie maatschappelijk werk; de persoonsgebonden budgetten en de regionale inkoop Wmo.

Het onderdeel Persoonlijk Bunschoten bevat het taakveld inkomensregelingen (begroting BBS); arbeidsparticipatie (WSW); de sociale teams en het onderdeel jeugd (regionale inkoop) en subsidie peuterspeelzaalwerk.

2.7 Volksgezondheid en milieu

(Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten valt onder de commissie Samenleving, portefeuillehouder G. Koops. De overige beleidsonderdelen zijn onderdeel van de commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen.)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente heeft oog voor de gezondheid van haar inwoners, iedereen moet optimale kansen op gezondheid hebben en de gezondheidsverschillen moeten kleiner worden. Daarnaast streeft de gemeente naar een duurzame en leefbare gemeente.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Gezond Bunschoten
- Duurzaam Bunschoten
- Schoon Bunschoten
- Begraven in Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Gezond Bunschoten

De gemeenten zijn op basis van de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Publieke gezondheidszorg wordt in de Wet publieke gezondheid omschreven als *'de gezondheidsbeschermende en gezondheidsbevorderende maatregelen voor de bevolking of specifieke groepen daaruit, waaronder begrepen het voorkomen en het vroegtijdig opsporen van ziekten'*. Veel van deze taken worden voor de gemeente uitgevoerd door de GGD regio Utrecht. De Wpg onderscheidt drie deelterreinen:

- collectieve preventie
- uitvoering van de infectieziektebestrijding
- uitvoering van jeugdgezondheidszorg

Inwoners zijn in de eerste plaats zelf verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat ze gezond leven en dat ze anticiperen op ouder worden. Als gemeente zetten we vooral in op preventie, zodat we mensen gezond kunnen houden en daarmee gezondheidsproblemen voor kunnen zijn. Verder willen we integraliteit stimuleren tussen verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente, omdat ook zij een bijdrage kunnen leveren aan het behouden en bevorderen van een goede gezondheid en leefstijl van onze inwoners. Daarbij wordt vooral verbinding gezocht met het sociaal domein, maar ook met veiligheid of ruimtelijke ordening (bv. bij de nieuwe Omgevingswet). Naast de wettelijk taken waarvoor we vanuit de publieke gezondheid verantwoordelijk zijn, zijn op het gebied van leefstijl de belangrijkste speerpunten voor de komende vier jaar overgewicht, schadelijk alcoholgebruik, roken en depressie en eenzaamheid.

Belangrijk onderdeel van de publieke gezondheidszorg is de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) die door gemeenten wordt aangeboden aan alle kinderen en jeugdigen tussen 0 en 19 jaar. De JGZ volgt de fysieke, sociale, psychische en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen op individueel en populatieniveau. Het Basispakket JGZ bestaat uit programma's en activiteiten, een basisaanbod dat gehandhaafd blijft in de Wet publieke gezondheidszorg. Specifieke programma's en activiteiten voor individuele hulp of zorg zitten niet in het nieuwe basispakket, maar worden in de nieuwe Jeugdwet aangemerkt als preventie.

▪ Duurzaam Bunschoten

De gemeente vergunt bedrijfsvestigingen en bewaakt de milieubelasting door bedrijven, zorgt voor gescheiden inzameling van huishoudelijk afval, streeft naar energiebesparing, stimuleert waar mogelijk duurzaam bouwen, houdt een goede riolering in stand en geeft voorlichting aan burgers en bedrijven. Voor de uitvoering van het beleid maakt de gemeente gebruik van aanwezige wet- en regelgeving waaronder de Wet milieubeheer. Naast de verplichte taken kan een gemeente op een reeks van onderwerpen ook eigen beleid formuleren zoals in het Milieuprogramma 2015-2019 is verwoord. In het Milieuprogramma 2015-2019 is aangegeven welke taken verplicht zijn en welke facultatief.

▪ **Schoon Bunschoten**

De gemeente draagt zorg voor het reinigen van straten, pleinen en stegen, opruimen van zwerfvuil, ledigen van afvalbakken en het inzamelen en laten inzamelen van verschillende soorten grondstoffen en restafval uit huishoudens. Met de reiniging en afvalinzameling wordt uitvoering gegeven aan de gemeentelijke en bovengemeentelijke milieubeleidsplannen. In 2016 is gestart met de implementatie van omgekeerd inzamelen en Diftar. Per 1 januari 2017 zijn deze beleidsmaatregelen operationeel. De riolering in Bunschoten functioneert redelijk tot goed. Bij hevige neerslag ontstaat in sommige straten nog water op straat. Dit water is niet schoon, maar sterk verdund afvalwater. Door het rioolstelsel verder te optimaliseren komt de situatie met water op straat steeds minder vaak voor. In het realiseren van een optimale situatie ligt de komende tijd de uitdaging.

Kaderstellende beleidsnota's

- Lokaal gezondheidsbeleid '*Gezond is beter!*' gemeente Bunschoten 2015-2018
- Nota hondenpoepbeleid '*Dat scheelt een hoop*' actualisatie 2015
- Nota geluidbeleid 2009
- Bodembeheernota 2014
- Milieuprogramma 2015-2019
- Landschapontwikkelingsplan Eemland 2005
- Streekplanuitwerking Nationale Landschappen
- Kwaliteitsgids Eemland 2011
- Verbreed Basis Rioleringsplan (vBRP) 2013
- Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (vGRP) 2013-2018
- Calamiteitenplan riolering Bunschoten 2007
- Meetplan Overstortregistraties juni 2005
- Plan van Aanpak diffuse bronnen mei 2007
- Waterplan Bunschoten 2006-2015 (nieuwe versie 2016)
- Quick Scan Wateroverlast Bunschoten Spakenburg oktober 2007
- Baggerbeheerplan 2013-2023
- Beheerplan oeververdedigingen 2016-2030 (in de maak)
- Beheerplan havens Bunschoten 2016-2025 (in de maak)
- Landelijke Handhavingstrategie (RUD) (in de maak)
- Herziene Investeringsagenda Nationaal Landschap januari 2015
- Koepelnota Integrale Nota Handhaving november 2012
- Regionaal Afvalbeleidsplan 2014-2018 incl. Uitvoeringsplan gemeente Bunschoten
- Parapluplan '*Samen naar een duurzame afvalwaterketen*' 2014
- Toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'

Beleidsonderdeel Gezond Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar zijn in beeld bij de Jeugdgezondheidszorg en ontvangen kwalitatief goede zorg.
- Kwetsbare ouderen worden tijdig opgespoord door de lokale reguliere zorg. Met als doel om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig, onafhankelijk en gezond te houden.
- Wettelijke taken zoals infectieziektebestrijding, gezondheidsbevordering, epidemiologie en beleidsadvisering ten behoeve van gezondheidsrisico's, medische milieukundige zorg en technische hygiënezorg worden uitgevoerd.
- Zorgmijders komen tijdig in beeld en (multi)problematiek in gezinnen/ huishoudens wordt meer integraal benaderd.
- Gezondheidsproblemen worden op een integrale manier benaderd en samen met lokale en regionale partners aangepakt. Op het gebied van leefstijlpreventie (zoals schadelijk alcoholgebruik, roken en overgewicht) worden lokale zorgstructuren, zoals de Boei/Jeugdgezondheidszorg, huisartsen, wijkverpleegkundigen, maar ook bijvoorbeeld het onderwijs betrokken bij een tijdige signalering en toeleiding naar hulp. Sportverenigingen worden meer bij leefstijlpreventie betrokken.
- Het overgewicht in alle leeftijdscategorieën neemt af naar het regionaal gemiddelde door het bevorderen van de aandacht voor beweging en gezonde voeding.
- Afname van het gebruik van alcohol van jongeren onder de 18 jaar en het beperken van schadelijk alcoholgebruik bij de rest van de bevolking.
- Er komt meer aandacht voor het roken door middelbare scholieren, zodat het niet langer toeneemt. Voor de rest van de inwoners geldt dat we willen dat het roken afneemt naar het regionaal gemiddelde.
- De psychosociale weerbaarheid van onze inwoners wordt bevorderd door tijdige signalering, toeleiding en preventie van depressie en eenzaamheid.

Wat gaan we er voor doen?

Uitvoering geven aan het gezondheidsbeleid zoals omschreven de Nota, waarbij voor 2017 extra aandacht voor:

- Vroegsignalering bij de verloskundigen van individuele en gezinsproblematiek en leefstijladvisering van zwangere vrouwen.
- Herziening van de inzet van het Meldpunt en Casusoverleg Bijzondere Zorg en Overlast en relatie tot de inzet van het sociaal team via het Wmo beleid.
- Verder versterking van contacten met lokale en regionale zorgpartners, zoals de huisartsen, De Boei /Jeugdgezondheidszorg, maar ook sportverenigingen, met als doel het bevorderen van de gezondheid van inwoners.
- Continuering van subsidiering van de buurtsportcoach.
- Verdere stimulering van de Gezonde School bij het basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Preventie en vroegsignalering van genotsmiddelenproblematiek door versterking van de samenwerking tussen sociaal team, lokale en regionale (zorg)partners en politie.

Indicator Gezond Bunschoten

Omschrijving	E P	Bron	Nulmeting 2013	Werkelijk 2015	Streefwaarden			
					2017	2018	2019	2020
% doelgroepkinderen dat 4 dagdelen/ 10 uur per week VVE volgt	P	DD JGZ	100	91,7	100	100	100	100

E= effectindicator en P= prestatie-indicator

Beleidsonderdeel Duurzaam Bunschoten

Beleidsontwikkelingen

Milieubeheer betreft de gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu.

De taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving van de Wet milieubeheer zijn ondergebracht bij de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD), waaronder.

- De bescherming en de sanering van de kwaliteit van de bodem en atmosfeer;
- De beheersing van geluidhinder;
- Bescherming tegen straling en dergelijke;
- Verplaatsing van milieuhinderlijke bedrijven.

Ontwikkelingen bodembeleid

Een van de doelstellingen uit het milieuprogramma is het voeren van actief bodembeleid. Leidend hierin is de bodembeheernota. Het digitaal beheren van bodemdata wordt steeds belangrijker. In 2015 werkte het nieuwe bodeminformatiesysteem Squitlbis (in the cloud) volledig. Alle bodeminformatie wordt hierin verwerkt en tevens geraadpleegd bij projecten waarin de bodem een rol speelt. Het gaat hier om informatie over de bodemkwaliteit. Hiernaast wordt ook andere bodeminformatie bijgehouden, zoals informatie over warmte- koude-opslagen. In 2017 zal in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen de bodemkwaliteit beoordeeld worden en waar nodig zullen saneringen plaatsvinden. Tevens zal de inpassing van de Wet bodembescherming in de toekomstige Omgevingswet gevolgd worden. Hierdoor zullen taken/verantwoordelijkheden van provincie naar gemeente verschuiven.

Integrale handhaving

Op basis van het in december 2012 vastgestelde Integrale Handhavingsbeleid wordt er structureel integraal gehandhaafd binnen onze gemeente. Hiervoor is in 2014 onder andere een plan van aanpak illegaal grondgebruik vastgesteld. In 2016 is een pilot 'illegaal grondgebruik' uitgevoerd. In 2017 wordt vanuit deze bevindingen verder gewerkt aan dit thema. Er wordt integraal samengewerkt tussen de handhavers in de gemeentelijke organisatie en daarbuiten (bijvoorbeeld het Waterschap in het discrepantieproject). Daarnaast wordt de verordening Vergunningen Toezicht Handhaving (VTH) vastgesteld en wordt hier uitvoering aan gegeven.

Duurzaamheid

Duurzaamheid wordt gezien als een integraal onderdeel van alle beleidsthema's. Bewustwording binnen de eigen organisatie is daarom belangrijk. Hierbij is het vooral belangrijk de afdelingen te betrekken bij de totstandkoming van het nieuwe milieubeleid.

Aandachtspunten voor 2017 zijn onder andere doorlichten energiezuinigheid, stimuleren van energiezuiniger woon-werkverkeer en dienstreizen, milieuvriendelijk groenbeheer, duurzame energie, het sturen op grondstoffen, duurzaam wagenpark en duurzame gebiedsontwikkeling, verduurzamen van onze woningvoorraad, zowel op het gebied van bestaande koopwoningvoorraad, bestaande huurvoorraad en nieuwbouw en gemeentelijke gebouwen.

In het Energieakkoord voor duurzame groei, dat in september 2013 is gesloten, zijn meerdere afspraken opgenomen die directe consequenties (zullen) hebben voor de taakuitoefening van de gemeente op het gebied van energie. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) stimuleert samenwerkingsverbanden en biedt ondersteuning en subsidie aan allianties die werken aan de uitvoering van het Energieakkoord voor duurzame groei. De samenwerkingsverbanden willen vooral kennis en expertise delen over de verduurzaming van de gebouwde omgeving, door samenwerking tussen initiatieven van gemeenten en het bedrijfsleven en maatschappelijke initiatieven. De gemeente Bunschoten werkt binnen de regio Eemland samen in een alliantie met de gemeenten Amersfoort, Baarn, Leusden, Soest en Woudenberg.

Het jaar 2017 zal in het teken staan van het stimuleren van energiebesparing en duurzame energie. Daarnaast zijn belangrijke aandachtspunten het vormen van product markt combinaties binnen het bedrijfsleven, het organiseren van bedrijvendagen, het stimuleren van het bouwen van Nul op de Meter woningen en het verder implementeren van het Duurzaam Bouwloket.

In de Kadernota begroting 2017-2020 is € 300.000 gereserveerd voor het inzetten van duurzaamheidsmaatregelen, te bestemmen door de raad. Om hier invulling aan te geven zal de raad uiterlijk ten behoeve van zijn vergadering van december 2016 een notitie worden aangeboden waarin wordt ingegaan op mogelijke duurzaamheidsmaatregelen, waaronder mogelijkheden voor het toepassen van windenergie, het stimuleren van duurzame mobiliteit, gebouwen verwarmen en koelen via koude warmte-opslag en stimuleren zonnepanelen bestaande bouw (zowel huur als koopwoningen).

Wat willen we bereiken?

- Het behouden en zo mogelijk verbeteren van een duurzame leefomgevingskwaliteit in Bunschoten.

Wat gaan we er voor doen?

- Om de beleidsdoelstelling te bereiken kunnen juridische (regelgeving, convenanten) en economische (subsidie/belasting) middelen ingezet worden. (De communicatieve instrumenten (educatie en voorlichting) zijn in het kader van de bezuinigingen geschrapt). De mogelijkheden voor het verbeteren van een duurzame leefomgevingskwaliteit worden gezocht aan de hand van twee centrale vragen:
 - Hoe moeten de Bunschotense ruimte, bedrijvigheid, samenleving en overheidsorganisatie zich vanuit een 'duurzaamheids- en leefbaarheidsbril' ontwikkelen?
 - Welke bijdrage kunnen de Bunschotense gebieden, bedrijven, burgers en overheidsorganen leveren aan het realiseren van een betere leefomgevingskwaliteit?

In het milieuprogramma 2015-2019 is aangegeven welke taken binnen het gemeentelijk milieubeleid worden uitgevoerd. In het milieuprogramma staan de belangrijkste doelstellingen voor 2015-2019 geformuleerd. Deze zijn ondergebracht binnen de thema's 'Omgeving', 'Afval', 'Water', 'Energie en bouwen', 'Mobiliteit' en 'MVO/MVI'. Binnen deze thema's zijn ambities en activiteiten opgesteld voor het behouden van en waar mogelijk verbeteren en stimuleren van een duurzame leefomgeving.

Beleidsonderdeel Schoon Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Een schone gemeente en een functionele grondstoffen- en restafvalinzameling.
- Het rioleringsstelsel in optimale staat houden en beheren in samenwerking met het waterschap.
- Verbetering van de waterkwaliteit van het binnenwater, zodat vissen en andere waterdieren en waterplanten zich goed in diversiteit kunnen ontwikkelen.
- Wateroverlast in beeld brengen.

Wat gaan we er voor doen?

- Grondstoffen en restafval uit huishoudens inzamelen via het systeem van omgekeerd inzamelen, en de vuilnisbakken uit de openbare ruimte ledigen. Huis-aan-huis inzamelen van grondstoffen met minicontainers en zijbelading. De minicontainers zijn geschikt voor een containermanagementsysteem (CMS). Het restafval ophalen uit ondergrondse containers per buurt. Een aangapaste tariefstructuur (Diftar) met een afvalstoffenheffing en betaling per aanbieding van restafval in de ondergrondse systemen. Grondstoffen en restafval uit huishoudens kunnen door inwoners op basis van de tarievenstructuur ook aangeboden worden op een aanbiedstation in de gemeente.
Er worden extra zwerfafvalcampagnes uitgevoerd met gelden uit het afvalfonds. Hiervoor heeft de gemeente zich aangesloten bij het Zwerfvuilprogramma Mooi Schoon van de ROVA. Daarnaast worden straten, pleinen en stegen periodiek geveegd.
- De gemeente wil het goed rioolgebruik meer onder de aandacht brengen, dit gebeurt door de burgers te informeren over het riool. Het rioleringsstelsel wordt in optimale staat gehouden rekening houdend met klimatologische ontwikkelingen. In een aantal straten zal de riolering vervangen worden. Ook zal er weer een deel van het stelsel worden gereinigd en geïnspecteerd.
Uitbreidingswijken worden aangelegd met gescheiden stelsels die ontworpen zijn met het motto 'schoon water moet je schoon houden'. De landelijke visie daarbij is om het afvloeiende hemelwater vast te houden, vervolgens te bergen en daarna pas af te voeren. Bij extreme neerslag kunnen riool overstorten in werking treden.
Op een aantal overstorten is registratieapparatuur geplaatst waarmee gemeten wordt wanneer overstorten in werking treden en in welke hoeveelheden rioolwater overstort. De gemeente gebruikt de meetgegevens voor het verbeteren van het rioleringsstelsel, zodat de overstorten steeds minder in werking hoeven te treden.
- Er zal onderzoek worden gedaan naar de oorzaken van de achteruitgang van de waterkwaliteit in enkele grachten en waterpartijen. Er wordt gebruik gemaakt van de expertise van het waterschap. De gemeente voert een actief waterbeleid. Voor de komende jaren staat het baggeren van de bij de gemeente in beheer zijnde watergangen in de planning, dit verbeterd de waterkwaliteit. Bunschoten heeft een grondwatermeetnet dat inzicht geeft in de fluctuaties in de grondwater standen binnen het stedelijk gebied. Op 26 meetpunten wordt het grondwater in de gaten gehouden.
- De gemeente heeft de gebieden waar mogelijk wateroverlast optreedt als gevolg van extreme neerslaghoeveelheden in beeld en anticipeert daarop door in die gebieden hemelwaterriolen aan te leggen of andere maatregelen te nemen. Hemelwaterriolen voeren het water rechtstreeks af naar het oppervlaktewater. Maar de mogelijkheden voor waterberging in bestaand oppervlaktewater zijn niet onbegrensd. Met het waterschap gaan we onderzoeken waar we meer neerslag kunnen bergen zonder dat dit tot wateroverlast bij onze burgers en bedrijven leidt.

Beleidsonderdeel Begraven in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- Nette begraafplaatsen en begrafenissen, waarbij orde, respect, rust en netheid de belangrijkste uitgangspunten zijn.
- Uitvoering geven aan het beleid tot herbegraven.

Wat gaan we er voor doen?

- Het beheren en onderhouden van de begraafplaatsen op een hoog onderhoudsniveau. Zo wordt de drainage op Memento Mori gerenoveerd. In 2016 is er op De Akker een gedenkplek gerealiseerd voor baby's die zijn overleden vóór 24 weken zwangerschap.
- Het uitvoeren en laten uitvoeren van het begraven en herbegraven. Het structureel herbegraven in een algemeen verzamelgraf op Memento Mori is in 2012 gestart. Daarbij wordt gewerkt binnen de door het gemeentebestuur vastgestelde protocollen. In 2015 zijn er al nieuwe graven uitgegeven. Na 2017 worden er op de tweede klasse zuidzijde opnieuw graven uitgegeven. In 2017 wordt de planning voor de aanleg van de vierde en laatste grafheuvel bepaald.

Indicatoren Volksgezondheid en milieu

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Huishoudelijk restafval	KG per inwoner	CBS	192 (2014)	205 (2014)
Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS leefomgeving	13,5 (2013)	- (2013)

Wat mag het kosten?

Programma Volksgezondheid en milieu

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming 2018 2019 2020		
Lasten programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	690	698	788	788	788	788
Duurzaam Bunschoten	725	765	686	700	702	700
Schoon Bunschoten	2.908	2.673	2.936	2.958	3.020	2.979
Begraven in Bunschoten	322	346	349	375	375	375
Totaal lasten	4.645	4.482	4.759	4.821	4.885	4.842
Baten programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	4	4	4	4	4	4
Duurzaam Bunschoten						
Schoon Bunschoten	2.634	2.404	2.702	2.857	2.909	2.963
Begraven in Bunschoten	381	324	352	352	352	352
Totaal baten	3.019	2.732	3.058	3.213	3.265	3.319
Saldo programmaonderdeel						
Gezond Bunschoten	686	694	784	784	784	784
Duurzaam Bunschoten	725	765	686	700	702	700
Schoon Bunschoten	274	269	234	101	111	16
Begraven in Bunschoten	-59	22	-3	23	23	23
Totaal saldo	1.626	1.750	1.701	1.608	1.620	1.523

Investerings

	2017	2018	2019	2020
Actualisering Basis Rioleringsplan	23.000			
Actualisering Gemeentelijk Rioleringsplan	25.000			
Vervanging/renovatie riolering	114.000	1.788.000	882.000	1.157.000
Vestigen zakelijk recht drukriolering	100.000			
Investeren in duurzaamheid	300.000			
Omheinde losloopgebieden	22.000	6.000		
Vervanging nota milieubeleid			20.000	
Aanleg 4e grafheuvel begraafplaats De Akker	94.000			
Ruimen en herbegraven MM 2017-2021	100.000			
Memento Mori renoveren drainage	418.000			
Totaal	1.196.000	1.794.000	902.000	1.157.000

Toelichting

Onder het programmaonderdeel Schoon Bunschoten zijn de baten en lasten van de afvalstoffenheffing en riolering opgenomen. Het saldo op dit onderdeel wordt gedekt door een verrekening met de egalisatiereserves reiniging en riolering. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Nieuw binnen dit programma is Gezond Bunschoten. Dit viel in de vorige begroting onder het programma Maatschappelijke ondersteuning.

2.8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(Commissie Ruimte, portefeuillehouders M. Nagel en W. Heinen)

Omschrijving programma (missie)

De gemeente Bunschoten kenmerkt zich als een 'eiland in de groene zee'. Ingezet wordt op het behoud van het open landschap rondom Bunschoten. Bunschoten wil voldoende ruimte houden voor opvang van de eigen bevolking en de ontwikkeling van de plaatselijke werkgelegenheid. Gestreefd wordt naar handhaving en versterking van de bestaande kenmerken en kwaliteiten: kleinschaligheid, cultuurhistorie, rust en natuur en de ligging aan het water.

Ons beleid streeft naar een zodanige inrichting van de gemeente dat voldoende ruimte bestaat voor wonen, werken en voorzieningen. Samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken wij aan een vitale gemeente, waar het aantrekkelijk is om in te wonen, werken en recreëren.

Het programma bestaat uit de volgende beleidsonderdelen:

- Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten
- Wonen in Bunschoten

Context en achtergrond

▪ Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten

De rijksoverheid werkt sinds enkele jaren aan een wetgevingstraject dat grote gevolgen zal hebben voor de wetgeving en werkwijze binnen het omgevingsrecht (bouwen, ruimtelijke ordening, milieu, water, erfgoed, natuur en infrastructuur). De nieuwe Omgevingswet (Ow) moet vanaf medio 2019 een groot aantal bestaande wetten en uitvoeringsregelingen (AMvB's en ministeriële regelingen) gaan vervangen. Doel van de wet is het mooier, schoner en veiliger maken van de leefomgeving. Het heeft organisatiebreed gevolgen voor de wijze van werken.

In de komende jaren wordt verder gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet in onze organisatie. Dit heeft betrekking op inhoudelijke aspecten, maar ook op het automatiseringstraject (Digitale Stelsel Omgevingswet). De gemeenteraad zal op een geëigend moment verder geïnformeerd worden over dit implementatietraject.

Beleidsvelden Structuurvisie 2015/ Toekomstvisie 2025

De structuurvisie kenmerkt zich door een brede integrale aanpak die nagenoeg alle beleidsvelden omvat. Hierbij is onderscheid gemaakt in de volgende vier thema's of beleidsvelden:

- (Bevolking) en Wonen;
- Werken
- Recreatie en Toerisme
- (Leefbaarheid) en Voorzieningen

In de Toekomstvisie 2025 zijn een aantal vergelijkbare thema's benoemd, te weten:

- Economie en Citymarketing
- Jeugd en gezin, onderwijs, cultuur en sport
- Werk, inkomen en maatschappelijke ondersteuning
- Wonen en leefbaarheid
- Buitengebied

Het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing is bij de realisatie van de doelstellingen op het gebied van recreatie, toerisme en voorzieningen vooral faciliterend. Dit geldt in hoge mate ook voor de bovengenoemde thema's uit de toekomstvisie. Hierbij kan worden gedacht aan advisering over de realisatie van diverse projecten en erfgoedbeleid etc.

Het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing is echter wel gericht op de realisatie van de beschreven doelstellingen op gebied van wonen en werken en het buitengebied, maar dan vooral in regulerende zin. De afdeling ruimtelijke ontwikkeling en veiligheid draagt bij aan de volgende uitgangspunten:

Algemene beleidsuitgangspunten

- Het realiseren van een woningbouwprogramma dat groei van het inwoneraantal mogelijk maakt;
- Het voorzien in passende woonruimte voor alle categorieën van de bevolking, met name ook voor jongeren en ouderen;
- Het daarnaast ook in beperkte mate opvang bieden voor de vraag van buiten de gemeente;
- De oplossingsgerichte en creatieve houding van inwoners ten opzichte van hun woning en leefomgeving verder stimuleren;
- Beweging in het woningbestand vergroten door beter in te spelen op ontwikkelingen als individualisering, het langer thuis blijven wonen van ouderen en de toenemende vraag naar huisvesting voor mensen met een zorgbehoefte;
- Inzetten op citymarketing en het aantrekken van nieuwe inwoners;
- Duurzaamheid ook bij huizenbezitters stimuleren.

Ten behoeve van de realisatie van bovengenoemde uitgangspunten wordt aan diverse woningbouwprojecten (mee)gewerkt.

Vanuit deze projecten worden woningen toegevoegd waarmee het inwoneraantal kan worden verhoogd. Door in de projecten te participeren en voorwaarden te stellen aan het woningbouwprogramma wordt voorzien in passende woonruimte voor de doelgroepen van ons vastgestelde volkshuisvestingsbeleid. In regionaal verband wordt meegewerkt aan de opstelling van de Regionale ruimtelijke visie Regio Amersfoort waarmee in 2016 is gestart.

Woonvisie 2016-2021

In 2017 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het beleid zoals dat is vastgelegd in de nieuwe Woonvisie 2016-2021 die op 21 april 2016 door de raad is vastgesteld. Het temporiseringsbeleid dat van toepassing was tot 3 november 2015 is inmiddels losgelaten, zodat er ruimte is voor nieuwe woningbouwplannen. Wel zal bij de beoordeling van nieuwe plannen getoetst worden aan de woonvisie en of de plannen voldoen aan een goede ruimtelijke ordening.

Coalitieakkoord 2014-2018

In het coalitieakkoord is een aantal punten opgenomen die al dan niet gedeeltelijk betrekking hebben op het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing. Dit betreft:

- In deze collegeperiode wordt gestart met de planologische voorbereidingen voor de Kronkels-Zuid;
- Het college zet in op de realisatie van de aangewezen ontwikkelingslocaties en lopende projecten;
- Burgers, kerken, scholen en organisaties worden betrokken bij de verdere ruimtelijke invulling van het voorzieningeneiland in Rengerswetering;
- Bij de woningbouwprojecten stuurt het college op de behoefte van woningzoekenden;
- Het college heeft in het bijzonder aandacht voor de bouw van sociale huurwoningen;
- Woningen worden zoveel mogelijk levensloopbestendig gebouwd;
- Duurzaam en energieneutraal bouwen en wonen wordt bevorderd / Het college streeft naar de bouw van nieuwe woningen die het milieu zo weinig mogelijk belasten;
- Het college streeft ernaar eigenaren en gebruikers te bewegen tot verbetering van verpauperde panden;
- Samen met betrokken bedrijven, instellingen en inwoners uit het buitengebied werkt het college aan de bescherming van het unieke open landschappelijke karakter en het uitbreiden van de toeristische en recreatieve mogelijkheden door de aanleg van wandel- en fietspaden;
- Er wordt actief met bestaande agrarische bedrijven meegedacht en gefaciliteerd in het voorzien van voldoende uitbreidingsmogelijkheden, zonder dat dit ten koste gaat van het open landschap. Er is blijvende aandacht voor de functie en het openhouden van de groene verbindingzone tussen Bunschoten en Amersfoort;
- De aanleg van windmolens wordt mogelijk gemaakt, waarbij het open landschap niet wordt aangetast.

▪ **Wonen in Bunschoten**

De woningbehoefte is gebaseerd op de nieuwe Woonvisie 2016-2021. De woningbehoefte uit de Woonvisie heeft het nul-migratiemodel als uitgangspunt. Dat betekent bouwen voor de eigen behoefte. Vanaf 2016-2021 is die behoefte in beeld.

Daarbij wordt uitgegaan van een streefwoning-bouwprogramma van 465 woningen. Er is voorzien in een alternatief woningbouwprogramma bij een terugvallende economie, met dezelfde woningbehoefte, maar met een andere financieringswijze.

Overigens is de ruimtelijke capaciteit groter dan de berekende behoefte. Enige instroom van buitenaf is daardoor goed mogelijk en wenselijk en sluit bovendien aan op het huidige beleid om ook voor de regio te bouwen. Dit is conform de uitgangspunten van de Toekomstvisie.

Het woningbouwprogramma bestaat voornamelijk uit koopwoningen (72%) en volgt daarmee de verdeling van de bestaande woningvoorraad in koop en huur (80-85% koop en 15-20% huur). Het aandeel gewenste huurwoningen (Woningmarktonderzoek 2015) is met 28% hoger dan de bestaande huurwoningvoorraad. Dat heeft voor een groot deel te maken met het benodigd aantal huurwoningen voor vergunninghouders (15 op jaarbasis), vanwege de verhoogde taakstelling.

Het woningbouwprogramma bestaat voor een behoorlijk deel uit koopwoningen (72%). In lijn met de vastgestelde woonvisie is het aandeel gewenste huurwoningen (Woningmarktonderzoek 2015) met 28% echter hoger dan de bestaande huurwoningvoorraad die een verhouding kent van 80-85% koop en 15-20% huur. Dat heeft voor een groot deel te maken met de toegenomen behoefte aan sociale huurwoningen, vanwege onder meer de verhoogde taakstelling om vergunninghouders te huisvesten (15 op jaarbasis). Er is en wordt dan ook ingezet op onderzoek naar de mogelijkheden om het sociale huursegment te versterken.

De startersregeling is gecontinueerd voor de wijken Zuyderzee en Rengerswetering. Zolang de exploitatie dat toelaat worden de middelen uit de grondexploitatie gehaald.

De Urgentieverordening is op 9 juli 2015 van kracht geworden. Alleen urgenten hebben een huisvestingsvergunning nodig voor een sociale huurwoning. De ontwikkelingen op het gebied van wetgeving op dit punt worden in 2017 gevolgd en indien nodig zal dit leiden tot een aanpassing van deze verordening.

De prestatieafspraken met de Stichting Woningcorporaties Het Gooi en Omstreken zullen vanaf eind 2016 jaarlijks aan het eind van het jaar worden herzien. Bezien wordt of er ook regionale afspraken kunnen worden gemaakt.

Starters en senioren en zorgbehoevenden zijn nog altijd de belangrijkste lokale doelgroepen. In regionaal verband worden voorts afspraken gemaakt met betrekking tot de huisvesting van specifieke doelgroepen, zoals mensen met verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en mensen met een zorgbehoefte. Daarbij staat de gemeente open voor lokale initiatieven.

Rengerswetering is de wijk om vorm te geven aan het doelgroepenbeleid voor betaalbare huisvesting. Daar zal ook de realisatie van sociale huurwoningen moeten plaatsvinden. Voor de duurdere sector komen inbreidingslocaties als Zuyderzee meer in aanmerking.

Kaderstellende beleidsnota's

- Structuurvisie Bunschoten 2009
- Provinciale Ruimtelijke Verordening, provincie Utrecht 2013
- Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028
- Integrale gebiedsuitwerking Eemland 2011
- Landschapsonwikkelingsplan Eemland 2005
- Welstandsnota 2012
- Masterplan Rengerswetering 2007
- Rengerswetering - Stedenbouwkundig plan Zuidelijke Eilanden 2008
- Rengerswetering - Beeldkwaliteitsplan Zuidelijke Eilanden 2008
- Ontwikkelingsvisie Kuststrook-Oost 2005
- Jaarverslag fysieke leefomgeving 2015
- Uitvoeringsprogramma Fysieke Leefomgeving 2015-2016
- Woonvisie 2016-2021
- Urgentieverordening 2015
- Verordening VROM starterslening 2014
- Aanvullende overeenkomst SVN Afkoopmethodiek starterslening 2012
- Prestatieafspraken tussen gemeente en 't Gooi 2010

Beleidsonderdeel Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

- De doelstellingen realiseren uit de Toekomstvisie 2025 wat betreft het werkveld ruimtelijke ordening en de Structuurvisie Bunschoten, met uitzondering die met betrekking tot het gebied Kortelanden.
- Alle bestemmingsplannen zijn actueel en digitaal beschikbaar.
- Regievoering op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Bunschoten.
- Uitbreiding van de kern Eemdijk.
- Afname van het aantal (geldende) bestemmingsplannen, waardoor er minder variatie in bestemmingsplanvoorschriften komt en er voor de burgers een overzichtelijke regelgeving ontstaat.
- Streven naar het behoud van de kernkwaliteiten van het buitengebied, waarbij de agrariërs worden gestimuleerd mee te denken over de bijdrage die zij kunnen leveren aan het realiseren van maatschappelijke doelen.

Wat gaan we er voor doen?

- Uitvoering geven aan het masterplan Rengerswetering, door het opstellen van verkavelingsplannen en uitwerkingsplannen. Uitvoering geven aan het project Zuyderzee. Waar nodig faciliterend optreden bij de overige in het uitvoeringsprogramma opgenomen (woningbouw)projecten. Uitvoering geven aan het project Haarbrug-Zuid, afhankelijk van het uitgiftetempo eventueel Kronkels-Zuid in voorbereiding nemen.
- Verdere uitvoering geven aan het proces van actueel maken en houden van de geldende bestemmingsplannen.
- Toetsing en begeleiding en advisering over ruimtelijke plannen. Toepassen van faciliterend grondbeleid op basis van de bepalingen (instrumenten) uit afdeling 6.4 (grondexploitatie) van de Wro, conform de nota Grondbeleid 2012. Daar waar actief grondbeleid wordt gevoerd gebruik maken van de instrumenten uit de Wet voorkeursrecht gemeenten en de Onteigeningswet, conform de nota Grondbeleid 2012. De overige plannen procedureel en projectmatig begeleiden (onder meer vergunningverlening en contractvorming met betrekking tot kostenverhaal e.d.).
- De plannen met betrekking tot uitbreiding van Eemdijk procedureel begeleiden en faciliteren.
- Voor zover nog mogelijk en logisch voortgaan met het samenvoegen van plangebieden bij het herzien van bestemmingsplannen. Dit heeft zich de afgelopen jaren vertaald in een gestage afname van het aantal bestemmingsplannen, van 35 in 2007 naar een aantal van circa 13 plannen in de komende jaren.
- Afronden van de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied 2006 met een interactief proces. Voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet in 2019, waarbij zowel de gemeenteraad als de organisatie zal worden betrokken.

In aanvulling daarop vanuit het coalitieakkoord:

- Betrokkenheid bij de woningbouwprojecten doelmatig continueren via informatie- en verkoopavonden en internet (website gemeente/ facebook-Rengerswetering).
- Sturen op de behoefte van woningzoekenden met aandacht voor sociale huurwoningen, levensloopbestendige woningen en realisatie van duurzame/energiezuinig woningen.
- Continueren van de aanpak van de verpauperde panden.

- Het nationaal landschap beschermen en veiligstellen door vaststelling van bestemmingsplan Buitengebied en sturing op de ontwikkelingen die plaatsvinden in het buitengebied.
- Waar mogelijk actief en positief meedenken met agrarische bedrijven in hun ontwikkeling en bij de realisatie van windmolens. Waar mogelijk in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied onder voorwaarden meer ruimte opnemen voor uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bouwpercelen.

Herziening bestemmingsplannen

In de Wro is uitdrukkelijk bepaald dat bestemmingsplannen actueel en niet ouder dan 10 jaar mogen zijn. Deze verplichting is voor de gemeentelijke overheid relevant, vanwege de sanctie dat bij bouwplannen die dienen te worden getoetst aan oudere bestemmingsplannen geen leges, voor een ruimtelijke toetsing, meer mag worden geheven.

Op dit moment heeft de gemeente Bunschoten geen achterstand in de herziening van alle bestemmingsplannen.

In de begrotingsperiode voor de jaren 2017 en verder wordt verder gegaan met de actualisering van bestemmingsplannen, zoals die enige jaren geleden in gang is gezet en met het oog op de nieuwe regelgeving vastgehouden zal worden. Hoe dit vanaf 2019, het jaar van inwerkingtreding van de Omgevingswet, zijn beslag zal krijgen, is op dit moment nog niet duidelijk.

Voor de komende jaren is de vaststelling (herziening) van de volgende bestemmingsplannen voorzien:

- 2017:
 - Buitengebied
 - De Kronkels/Haarbrug en Haarbrug-Zuid
- 2018:
 - Spakenburg-Centrum

Projecten

Binnen de gemeente zijn diverse projecten in uitvoering die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente. Het gaat zowel om enkele grote ruimtelijke uitbreidingsplannen (woningbouw en bedrijfsterrein) als om enkele kleinere in ontwikkeling te nemen inbreidingslocaties.

Rengerswetering

Eén van de meest omvangrijke woningbouwprojecten betreft Rengerswetering. In navolging op de vaststelling van het stedenbouwkundig masterplan is het deelplan 'De Zuidelijke Kampen', bestaande uit ruim 400 woningen, in aanbouw genomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in de ontwikkeling van het plandeel De Zuidelijke Kampen enerzijds en de overige plandelen van Rengerswetering anderzijds. Daarnaast is rekening gehouden met het raadsbesluit om voorlopig niet meer te investeren in Rengerswetering Noord. Samengevat zien de belangrijkste activiteiten voor 2017 er als volgt uit:

Zuidelijke Kampen:

- Realisatie laatste vrije kavels en afronding eiland 1;
- Ontwikkeling en afronding laatste fases op eiland 2 incl. woonrijp maken;
- Actualisatie grondexploitatie (continu proces);

Rengerswetering Zuid (eilanden 3, 4 en 5):

- In 2017 zal de ontwikkeling van het derde eiland verder worden voorbereid. De planning is gericht op de start van het bouwrijp maken van eiland 3 in de eerste helft van 2017 en start bouw eind 2017 met een doorlooptijd van ca. vier jaar. Dit is een jaar eerder dan voorzien;
- Eiland 3: optimalisering woningbouwprogramma aan de hand van verkoopresultaten en de nieuwe Woonvisie 2016-2021;
- Voorbereiding en realisatie bouwrijp maken en nutsvoorzieningen op het 3e eiland;
- De verwachting is dat in 2017 geen inzet wordt gepleegd op eiland 4 en 5. Deze zijn pas aan de orde als eiland 3 een heel eind in ontwikkeling is.

Zuyderzee

Het jaar 2017 zal ook in het teken staan van de verdere ontwikkeling van het woongebied Zuyderzee en de waterwoningen in de Zuiderzeehaven. Ook wordt rekening gehouden met de aanleg van de noodzakelijke flexibele waterkering op de Kerkemaat.

Bikkersweg

Begin 2017 wordt het gezondheidscentrum opgeleverd. Een gezondheidscentrum met levensloopbestendige appartementen op de tweede en de derde verdieping. Naar verwachting wordt in 2017 gestart met realisatie van een gebouw op de voormalige bibliotheeklocatie.

Bestemmingsplan Buitengebied

De planning gericht op de vaststelling van dit bestemmingsplan verloopt voorspoedig. Na de Nota van Uitgangspunten (NvU) heeft in 2016 het voorontwerp-bestemmingsplan ter inzage gelegen en is de Plan-MER opgesteld. In de eerste maanden van 2017 zal dit plan ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Bestemmingsplan Bedrijventerreinen-Zuid

Het bestemmingsplan Kronkels Haarbrug (Noord) is ook aan herziening toe. In 2015 is door bureau SRO uit Utrecht een start gemaakt om dit plan te herzien. Hierbij is ervoor gekozen ook het bestemmingsplan Haarbrug-Zuid en het bestemmingsplan Banketbakkerij Haarbrug-Noord mee te nemen bij de bestemmingsplanherziening. Hierdoor komen alle zuidelijke bedrijventerreinen onder één bestemmingsplan te vallen. Inmiddels heeft het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegen en heeft er vooroverleg met diverse instanties plaats gevonden. Aan de hand van de binnengekomen reacties zal een inspraaknotitie worden opgesteld en zal worden bezien in hoeverre het plan aanpassing behoeft. Vervolgens wordt het bestemmingsplan als ontwerpplan ter inzage gelegd, waarna het plan volgens planning begin 2017 aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt aangeboden.

Langzaam verkeerroute Haarbrug-Zuid

De langzaam verkeerverbinding, ter hoogte van de kruising Amersfoortse weg-Bisschopsweg en de inrit van Polynorm-Voestalpine, zorgt voor een optimale bereikbaarheid van Haarbrug-Zuid voor zowel voetgangers (komend vanaf de bushalte) als fietsers. Hierbij wordt het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer gestimuleerd. Om de langzaam verkeerverbinding te kunnen realiseren is grond benodigd van Polynorm-Voestalpine. Daarnaast is Polynorm-Voestalpine voornemens om een vrachtwagenopstelplaats te realiseren, zodat wachtende vrachtauto's de kruising Amersfoortseweg-Bisschopsweg niet langer blokkeren. Onlangs heeft de Provincie Utrecht een subsidie toegezegd van 50% van de totale kosten. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat Polynorm-Voestalpine de vrachtwagenopstelplaats moet realiseren. Momenteel is de gemeente in gesprek met Polynorm-Voestalpine in verband met de benodigde grondverwerving. De voorbereiding wordt in 2017 derhalve vervolgd. Om de subsidie van de provincie veilig te kunnen stellen zal uiterlijk in 2018 deze langzaam verkeerverbinding gerealiseerd moeten zijn.

Beoogde verplaatsing bedrijfsactiviteiten A. van de Groep & zonen B.V.

Op de locatie van de voormalige rioolwaterzuivering aan de Groeneweg wil A. van de Groep & zonen B.V. gefaseerd de bedrijfsactiviteiten die gericht zijn op de invriesafdeling en de verwerking van visbijproducten, realiseren. Naast de nodige opstallen worden daar ook de parkeerplaatsen aangelegd. Op de voormalige stortplaats en het huidige aanbiedstation wil het bedrijf gefaseerd de bedrijfsprocessen voor de productie van 'groen gas' realiseren. Het gaat dan om de noodzakelijke vergistingstanks en andere opstallen. De bedrijfsactiviteiten op de Zuidwenk worden navenant eveneens gefaseerd beëindigd.

Het bedrijf onderzoekt samen met de gemeente en de provincie of de beoogde verplaatsing mogelijk is. Daarbij wordt ook een verplaatsing van het aanbiedstation in beeld gebracht. Ons doel is voor het gehele gebied een goede en integrale ruimtelijke invulling na te streven. Het groene gedeelte tussen het bedrijventerrein Zuidwenk en de voormalige rioolwaterzuivering is daar een onderdeel van.

Kerkstraat

Het is nog steeds de bedoeling dat de bibliotheek definitief gevestigd wordt in het gemeentelijk monument d' Ouwe Sjoel'. Naar verwachting wordt hier in 2017 een besluit over genomen. Het terrein van het voormalige postkantoor is verkocht. Onvoorziene omstandigheden daargelaten zal in 2017 gestart worden met de bebouwing. Het geheel moet passen in de omgeving. Waaronder een langzame verkeersroute tussen de Weidelaan en de Kerkstraat.

Beleidsonderdeel Wonen in Bunschoten

Wat willen we bereiken?

De gemeente Bunschoten wil bereiken dat er voor de eigen inwoners voldoende woonmogelijkheden zijn, zowel in de huur- als de koopsector (specifiek voor starters en ouderen, maar ook voor bijzondere doelgroepen als mensen met een zorgbehoefte en met beperkingen). De gemeente wil een rechtvaardige en evenwichtige woonruimteverdeling, dat wil zeggen meer kansen voor groepen die aangewezen zijn op betaalbare huisvesting, zowel in de huursector (woningzoekenden die net niet kunnen kopen en senioren) als in de koopsector (starters). Ook wil zij instroom van buitenaf mogelijk maken. Gezien de verscheidenheid in behoefte wordt gestreefd naar differentiatie in de bouw van woningen in Rengerswetering. Er moet evenwicht zijn tussen goedkope en duurdere woningen, ruime en minder ruime woningen. Tevens is er oog voor duurzaamheid.

- Betaalbaar wonen is voor starters mogelijk. Met name de koopsector is voor starters moeilijk of zelfs onmogelijk bereikbaar. Om dit te bevorderen wordt de starterslening voor starterswoningen in de nieuwbouwprojecten Rengerswetering en Zuyderzee gecontinueerd.
- Er zijn voldoende huisvestingsmogelijkheden voor senioren. Nu komen er nog onvoldoende woningen (appartementen en grondgebonden) op de markt voor senioren, zowel in de bereikbare als dure koop- en huursector. In lijn met de Toekomstvisie moet de behoefte aan voldoende woningen voor seniorenwoningen worden gefaciliteerd.
- In de huisvestingsbehoeften van specifieke doelgroepen is voorzien. Hierbij gaat het om zorgbehoevenden in alle leeftijdsgroepen, mensen met lichamelijke en/of geestelijke beperkingen.
- Een goede relatie met de woningstichting Het Gooi en Omstreken als belangrijkste verhuurder van de sociale huursector in de Gemeente Bunschoten. Tevens investeren in het versterken van de banden met Eemland Wonen.
- Realisatie van 465 woningen tussen 1-1-2016 en 1-1-2021, waarbij voldaan wordt aan de taakstelling voor vergunninghouders;
- Voldoende spreiding van de woningtypen in te ontwikkelen gebieden als Rengerswetering en Zuyderzee. Voorkomen moet worden dat er te eenzijdige gebieden ontstaan met alleen maar rijwoningen, appartementen of dure woningbouw. Een mix voor alle doelgroepen wordt voorgestaan (differentiatie).

Wat gaan we er voor doen?

Op basis van de vastgestelde Woonvisie wordt uitvoering gegeven aan het daarin opgenomen doelgroepenbeleid en de daaraan gekoppelde woningbouwprogrammering naar financieringswijze.

- Betaalbaar bouwen middels afspraken met ontwikkelaar(s).
- Bieden van mogelijkheden tot aanpassen van de bestaande woning en het realiseren van woningen (grondgebonden of gestapeld) voor senioren. Een kwart van de nieuwbouw uit het streefprogramma tot 2021 betreft daarom woningbouw voor senioren (inclusief zorgwoningen).
- Faciliteren van initiatieven met betrekking tot specifieke doelgroepen.
- Continue voortzetting van prestatieafspraken met Het Gooi met betrekking tot starters en overige doelgroepen. Bevordering van mogelijkheden tot aankoop van huurwoningen met betrekking tot specifieke doelgroepen. Ook met Eemland Wonen afspraken continueren omtrent de te hanteren inkomensgrenzen bij de toewijzing van de sociale huurwoningen.
- Ontwikkelen van Rengerswetering en inbreidingslocaties als Zuyderzee via het maken van afspraken met marktpartijen over te bouwen woningen (regievoering over te bouwen woningen).
- Inbrengen van spreiding van woningtypen in ruimtelijke plannen.

Indicatoren Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Indicator	Eenheid	Bron	Bunschoten	Nederland
Nieuwbouw woningen	Aantal per 1.000 woningen	ABF systeem Woningvoorraad	5,6 (2013)	6,6 (2013)
Demografische druk	%	CBS	54,2 (2015)	52,7 (2015)

Wat mag het kosten?

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

(bedragen x € 1.000,-)

	Rekening 2015	Raming 2016	Raming 2017	Meerjarenraming 2018 2019 2020		
Lasten programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	316	283	187	191	191	191
Wonen in Bunschoten	1.012	1.057	759	755	755	755
Grondexploitatie	4.198	3.690	5.921	4.341	1.509	5.443
Totaal lasten	1.328	1.340	6.867	5.287	2.455	6.389
Baten programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	42	24				
Wonen in Bunschoten	805	521	539	539	539	539
Grondexploitatie	5.857	4.083	5.921	4.341	1.509	5.443
Totaal baten	847	545	6.460	4.880	2.048	5.982
Saldo programmaonderdeel						
Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing in Bunschoten	274	259	187	191	191	191
Wonen in Bunschoten	207	536	220	216	216	216
Grondexploitatie	-1.659	-393	0	0	0	0
Totaal saldo	-1.178	402	407	407	407	407
Investerings						
	2017	2018	2019	2020		
Implementatie Omgevingswet	25.000					
Totaal	25.000	-	-	-		

Toelichting

In dit programma worden de baten en lasten van het taakveld Ruimtelijke ordening en wonen verantwoord. Ook de ontwikkeling van de grondexploitaties wordt hier opgenomen, met uitzondering van de bedrijventerreinen. Voor een uitgebreide analyse van de grondexploitaties wordt verwezen naar het MPG (pagina 131).

3. PARAGRAFEN

3.1 Lokale heffingen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf lokale heffingen is opgenomen in artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat tenminste de geraamde inkomsten, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid.

Begroting versus jaarrekening

De belastingparagraaf in deze begroting is zo vormgegeven dat de uitwerking van de belastingparagraaf in de jaarrekening straks zoveel mogelijk overeenkomt. Dit is bevorderlijk voor de controlerende taak van de raad en verschaft een zo goed mogelijk inzicht. Verder zijn de verplichte onderdelen in deze paragraaf uitgebreid met een 'kostendekkingsoverzicht voor de verschillende leges en rechten'. Dit verschaft extra inzicht aan de raad hoe op begrotingsbasis omgegaan wordt met het kostendekkings-uitgangspunt en hoe dit zich straks vertaalt in de jaarrekening. Bij het overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen is slechts het algemene kader geschetst van de verschillende heffingen die geheven worden in deze gemeente. In de belastingparagraaf voor de jaarrekening worden deze heffingen ook nader voorzien van kengetallen, resultaten en een nadere analyse van de behaalde opbrengsten in relatie tot de begrote bedragen.

Egalisatiereserves

De egalisatiereserves vormen een essentieel onderdeel van de kostendekking van de verschillende rechten. Egalisatiereserves hebben als voornaamste doel om grote tariefschommelingen te voorkomen. Ook kan een reserve worden opgebouwd om toekomstige vervangingsinvesteringen uit te bekostigen. Over de gewenste bandbreedte van deze reserves zijn nadere uitgangspunten geformuleerd. Aan de hand van deze uitgangspunten kan aan de hand van de stand van de egalisatiereserves worden bepaald hoe omgegaan moet worden met eventuele (extra) tariefmaatregelen om in een bepaalde termijn weer binnen de afgesproken bandbreedte te opereren. Dit kan zowel een verlaging als een verhoging van tarieven betreffen.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus/Tricijn (GBLT)

Vanaf 1 januari 2016 voert de GBLT te Zwolle de verschillende heffingen, inningen en de Wet Waardering Onroerende Zaken voor de gemeente Bunschoten uit. Een gemeentelijke regiefunctionaris bewaakt de financiële afspraken en prestatieafspraken in overleg met de belastingsamenwerking en zorgt ook voor de relevante informatie uitwisseling. De gecombineerde aanslag gemeentelijke belastingen wordt bij deze samenwerking gebundeld met verschillende waterschapheffingen, waardoor er een optimaal heffings- en inningsproces ontstaat. Burgers en bedrijven worden in samenspraak tussen gemeente en GBLT hierover geïnformeerd. Enige (veelal incidentele) heffingen blijven achter bij de gemeente om te heffen en te innen. Het betreffen de roerende ruimtebelasting, leges, begrafenisrechten en incidentele marktgelden.

De geraamde inkomsten

Belastingen en rechten	Primitieve Begroting 2017
<i>Belastingen:</i>	
Onroerendezaakbelastingen (GBLT)	€ 3.755.000,00
Roerende-ruimtebelastingen (gemeente)	€ 1.500,00
Hondenbelasting (GBLT)	€ 97.500,00
Forensenbelasting (GBLT)	€ 8.500,00
Precariobelasting, algemeen (GBLT)	€ 50.000,00
Precariobelasting op kabels en leidingen (GBLT)	€ 780.000,00
<i>Bestemmingsheffingen:</i>	
Rioolheffing (GBLT)	€ 1.247.000,00
Afvalstoffenheffing (GBLT)	€ 1.071.000,00
BIZ bijdrage Haarbrug Noord (GBLT)	€ 26.000,00
Afdracht BIZ bijdrage Haarburg Noord (gemeente)	€ 25.000,00 -
BIZ bijdrage Spakenburg centrum (GBLT)	€ 99.000,00
Afdracht BIZ bijdrage Spakenburg centrum (gemeente)	€ 98.000,00 -
<i>Rechten:</i>	
Begraafenisrechten (gemeente)	€ 352.000,00
Marktgelden (GBLT heffingen jaarplaatsen, gemeente incidenteel)	€ 59.000,00
Overige Inkomsten markt - water/stroomverbruik (gemeente)	€ 8.000,00
Afdracht promotiegelden markt (gemeente)	€ 8.000,00 -
Havengelden (GBLT heffingen jaarligplaatsen)	€ 90.500,00
Leges algemene dienstverlening/burgerzaken (gemeente)	€ 372.000,00
Afdracht Rijksleges (gemeente)	€ 150.000,00 -
Leges omgevingsvergunning/bouwen (gemeente)	€ 515.000,00
Totaalopbrengst belastingen en rechten	€ 8.251.000,00

Na afronding van het dienstjaar wordt, in de belastingparagraaf behorende bij de jaarrekening 2017, een nadere analyse gegeven van de behaalde opbrengsten in relatie tot de begrote opbrengsten. Overigens is de opbrengst precariobelasting op kabels en leidingen onzeker, totdat te verwachten fiscaal juridische procedures zijn afgerond. Dit is benoemd in de risicoparagraaf en er is eenzelfde bedrag geboekt als uitgaaf 'storting algemene reserve'.

De gemeentelijke inkomsten bestaan slechts voor een beperkt deel uit eigen belastinginkomsten (belastingen en rechten). Het overgrote deel van de gemeentelijke inkomsten wordt gevormd door de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en door specifieke uitkeringen van de Rijksoverheid. De overige inkomsten van gemeenten zijn afkomstig uit onder andere bouwgrondexploitatie, beleggingen, huren, pacht, nutsbedrijven, handel en industrie.

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Waarom zijn de eigen belastinginkomsten dan toch zo belangrijk?

- Er wordt een democratische afweging gemaakt door op lokaal niveau (de gemeenteraad) te kijken welke voorzieningen tot stand worden gebracht en welke belastingheffing daarvoor nodig is;
- Daarnaast kunnen eigen (belasting)inkomsten noodzakelijk zijn om de onvolkomenheden in de verdeling van de gelden uit het Gemeentefonds te kunnen opvangen;
- In toenemende mate worden ook de taken van de Rijksoverheid overgedragen aan gemeenten. Bij de overdracht van de bijbehorende financiële middelen gaat het Rijk er in veel gevallen vanuit dat gemeenten de overgedragen taken efficiënter uit kunnen voeren dan het Rijk, zodat men op voorhand een zogenaamde efficiencykorting toepast op de bij de taak behorende geldstroom. Ook de kosten voor het opzetten van nieuwe taken wordt veelal niet, of slechts gedeeltelijk, door het Rijk gedragen. Een eigen lokaal belastinggebied is voor de lokale politiek dan een pré.

In de Gemeentewet is bepaald welke belastingen een gemeente mag heffen. Het is de gemeenteraad die besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een belasting door het vaststellen van een belastingverordening.

Bij de eigen belastinginkomsten van gemeenten kan onderscheid worden gemaakt tussen een tweetal vormen:

- Belastingen die dienen om kosten te verhalen op diegenen die deze kosten veroorzaken (leges en rechten);
- Belastingen die dienen om inkomsten te genereren die vrij besteedbaar zijn en waarbij geen relatie wordt gelegd met gemaakte of te maken kosten (verschillende belastingen, waaronder de onroerendezaakbelastingen).

Uitbreiding lokaal belastinggebied?

Deze discussie speelt al enige jaren nu gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden krijgen met onvoldoende financiële mogelijkheden om de risico's af te dekken via een eigen lokaal belastinggebied. De Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) pleiten richting Rijksoverheid al langer voor uitbreiding van het lokale belastinggebied, waarbij de Rijksbelastingen afnemen en de gemeente minder afhankelijk wordt van de algemene uitkering. Er liggen inmiddels concrete aanbevelingen van het Rfv. De aanbevelingen hebben tot nu toe nog niet geleid tot politieke besluitvorming, maar minister Plassterk heeft op 24 juni 2016 wel een brief aan de Tweede Kamer verzonden om de hervorming van het gemeentelijk belastinggebied op de politieke agenda te zetten volgens het concept 'Groter lokaal belastinggebied, netto lagere lasten'. Daarbij lijkt hij in grote lijnen de aanbevelingen over te willen nemen. De verwachting is dat dit in een volgende kabinetsperiode tot nadere besluitvorming leidt.

Algemene overwegingen zijn:

- Gemeenten nemen 30% de overheidstaken voor hun rekening, waarbij een bijpassend lokaal belastinggebied hoort. Op dit moment ligt het percentage voor dit belastinggebied rond 7,5%. Gemiddeld ligt dit in de OESO-landen* op 37%.
- Hogere gemeentebelastingen in combinatie met lagere rijksbelastingen, moeten 'grosso modo' leiden tot lagere lasten voor de gemiddelde burger;
- Lagere Rijksbelastingen leiden tot lagere lasten op arbeid, wat tot meer banen leidt. Deze economische impuls levert volgens het Centraal Plan Bureau duizenden banen op.

** organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling*

Concreet benoemde opties voor gemeenten zijn:

- (Her)invoeren OZB gebruikersheffing voor woningen;
- Invoeren ingezetenenheffing;
- Afschaffen en afbouwen precariobelasting op kabels en leidingen;
- Afschaffen hondenbelasting;
- Afschaffen forensenbelasting;
- Afschaffen baatbelasting;
- Gemeenten mogen de inkomsten uit het verkeershandhavingsbeleid zelf houden en hoeven dit niet langer af te dragen aan het Rijk;
- Gemeenten krijgen als preferente schuldeiser meer rechten, waardoor zij direct na de Belastingdienst als schuldeiser op kunnen treden.

Beleid en verordeningen

De redactionele en technische wijzigingen van de belasting- en rechtenverordeningen 2017 worden in een afzonderlijk raadsvoorstel aangeboden in de decemberraad. De relevante verordeningen zijn (voor zover relevant) vooraf tekstueel afgestemd met het GBLT.

Hierin worden ook de in deze paragraaf vermelde tariefbepalingen verwerkt. In het kort worden nu al enige (toekomstige) beleidsmatige wijzigingen in deze paragraaf van de programmabegroting toegelicht.

Afvalstoffenheffing: Diftar

De gemeenteraad heeft het afvalbeleid vastgesteld met ingang van 1 januari 2017. Om de aangescherpte milieunormen te halen wordt 'omgekeerd inzamelen' als uitgangspunt geïntroduceerd, gecombineerd met een gedifferentieerde afvalstoffenheffing voor het restafval, genaamd Diftar.

Het nieuwe afvalverwerkingsproces voor grondstoffen en restafval wordt momenteel georganiseerd in samenwerking met ROVA. Het heffing- en inningproces voor het jaar 2017 wordt opgepakt in samenspraak met het GBLT en ROVA. Uiteraard vanuit de door de raad geformuleerde uitgangspunten.

Tarievenbeleid

Bij het opstellen van de ramingen van de inkomsten uit belastingen, bestemmingsheffingen en rechten voor de gemeentelijke begroting 2017 wordt uitgegaan van een vrij beperkte gemiddelde tariefswijziging. Daarbij is als algemeen uitgangspunt een verwacht inflatiepercentage voor 2017 gehanteerd van 0,50%. Dit percentage is het verwachte percentage voor 2017 (1,1) gecorrigeerd met een te hoog percentage (0,5) dat is berekend voor 2016 (raming 1,1; werkelijk 0,6).

Onroerendezaakbelastingen

De gemiddelde waardevermindering/-daling van woningen en van niet-woningen voortkomend uit de jaarlijkse herwaarderingen Wet WOZ worden gecompenseerd door bijstelling van de tarieven onroerende zaakbelastingen. Een herwaardering levert de gemeente in beginsel dan ook geen extra geld op. Naast dit herwaarderingseffect kan de gemeente overigens wel tariefmaatregelen nemen die daarvan los staan. Over het algemeen vindt inflatiecorrectie plaats over de tarieven.

Belastingen

- Onroerendezaakbelastingen*:
 - verhoging van het tarief eigenarenbelasting woningen met 0,50% (inflatie) en;
 - verhoging van de tarieven eigenaren- en gebruikersbelasting niet-woningen met 0,50%;
- Roerende-ruimtebelastingen: gelijk optrekkende tarieven met onroerendezaakbelastingen;
- Hondenbelasting: verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Forensenbelasting: verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Precariobelasting algemeen: verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Precariobelasting kabels en leidingen: verhoging van de tarieven met 0,50%, tenzij Minister Plassterk het tariefniveau van deze heffing wettelijk heeft laten 'bevriezen'.

* Er is een macronorm voor tariefstijgingen OZB ingesteld, waarbij het de verwachting is dat gemeenten deze norm als collectief niet overschrijden. Doen gemeenten dit wel, dan heeft dit gevolgen voor de algemene uitkering. De afgelopen jaren is de macronorm overschreden en is geconstateerd dat deze norm niet goed werkt. Voor 2017 blijft echter deze norm nog van kracht en is bepaald op 1,97%. Het Rijk is op zoek naar een goed werkend alternatief en denkt aan een woonlastennorm. VNG is van mening dat de norm volledig moet komen te vervallen, omdat dit teveel de gemeentelijke autonomie aantast.

Bestemmingsheffing

- Brede rioolheffing: verhoging van de bestaande tarieven met 4,50% (inflatie 0,50% en 4,00% rioolbeheerplan);
- Afvalstoffenheffing: afzonderlijke besluitvorming volgt (raad 27 september 2016), waarbij het voornemen is om over te stappen van een reinigingsrecht naar een afvalstoffenheffing. In essentie wordt nagestreefd dat het nieuwe afvalbeleid 'omgekeerd inzamelen' gecombineerd met Diftar leidt tot een lastenverlichting voor de gemiddelde burger van circa € 10,00 per huishouden. Randvoorwaarde is echter wel dat de burger zich strikt houdt aan de aangescherpte milieuregels voor afvalscheiding.
- BIZ: de tarieven zijn vastgesteld voor een periode van vijf jaar (2016-2020).

Overige rechten

- Begrafenisrechten: verhoging van de tarieven met 2,00% (er wordt uitgegaan van een tariefstijging van 2% op jaarbasis met als uitgangspunt de geactualiseerde exploitatieberekening);
- Marktgelden: verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Havengelden vaste ligplaatshouders: verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Veerpontgelden de Eem: in beginsel een verhoging van de tarieven met 0,50%;
- Leges, verdeeld over drie clusters van samenhangende dienstverlening:
 - Algemene dienstverlening: verhoging van de tarieven met 0,50%;
 - Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: 0,50%.
 - Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn: verhoging van de tarieven met 0,50%.

Waarderingskamer

Dit instituut controleert of gemeenten de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) goed uitvoeren. Verder houden zij toezicht op de uitvoering van de Basisregistratie waardering onroerende zaken. De Waarderingskamer heeft in 2015 geconstateerd dat de gemeente Bunschoten deze taken goed uitvoert. De gemeente voerde deze taken toen zelf nog uit. In 2016 heeft GBLT deze taak overgenomen. We zullen monitoren of de GBLT deze score na kan leven. Meer informatie is beschikbaar op de site van de Waarderingskamer.

Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ)

De Wet WOZ verplicht gemeenten om jaarlijks een nieuwe taxatie vast te stellen voor alle panden. Met een jaarlijkse herwaardering (taxatie) zijn de waardesprongen minder groot en benaderen meer de actuele waarde, mede omdat de waarde peildatum dicht bij het belastingjaar ligt. In 2017 ontvangt iedere hoofdbewoner van een object een WOZ-waardering wanneer hij/zij op 1 januari 2017 eigenaar is van een woning (of woning in aanbouw of grondkavel) en/of eigenaar of gebruiker is van een niet-woning (bedrijf, ander soort object, in aanbouw of grondkavel). De WOZ-waarde wordt gebruikt om de hoogte van verschillende belastingen te berekenen, zoals de onroerendezaakbelastingen (gemeenten), het eigen-woningforfait inkomstenbelasting (Rijksbelastingdienst) en de waterschapsheffing 'omslag gebouwd' (waterschappen). De WOZ-waarde wordt ook gebruikt voor afschrijvingen van bedrijfsgebouwen. Vanaf 1 oktober 2015 heeft de WOZ-waarde ook een grotere invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen (meer informatie is te vinden op de site van de Waarderingskamer). GBLT voert de Wet WOZ uit voor de gemeente per 1-1-2016.

Belastingen:

- **Onroerendezaakbelastingen (OZB):** dit is veruit de belangrijkste belasting qua inkomsten voor de gemeente. De onroerendezaakbelastingen zijn objectieve en zakelijke belastingen, waarbij de vastgestelde WOZ-waardering van de onroerende zaak het uitgangspunt is. Er zijn drie onroerendezaakbelastingen:
 - een belasting geheven van eigenaren van woningen;
 - een belasting geheven van eigenaren van niet-woningen;
 - een belasting geheven van gebruikers van niet-woningen.
- **Hondenbelasting:** dit is een algemene belasting waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen. Om de acceptatie van de hondenbelasting te vergroten, wendden veel gemeenten de opbrengst of een gedeelte daarvan direct en zichtbaar aan voor maatregelen om de hondenoverlast te verminderen. In de gemeente Bunschoten ligt die koppeling er ook en wordt een deel van de opbrengst gekoppeld aan de reinigingskosten voor het opruimen van hondenpoep. Belastingplichtig voor de hondenbelasting is diegene die een hond bezit, verzorgt of onder toezicht heeft. Voor speciale honden bestaan vrijstellingen van de hondenbelasting, zoals o.a. de blindengeleidehond, de politiehond en/of hulphonden voor gehandicapten.
- **Forensenbelasting:** deze belasting kan worden geheven van natuurlijke personen die niet in de gemeente wonen, maar die wel meer dan 90 dagen per jaar verblijf houden of die daar meer dan 90 dagen per jaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Vooral recreatiewoningen worden in deze heffing betrokken.
- **Precariobelasting:** deze belasting kan worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Met voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond wordt bedoeld grond in eigendom van de gemeente die strekt tot algemeen nut en waar een ieder belang bij kan hebben zoals parken, openbare wegen, pleinen etc. Bij de heffing van precariobelasting kan gedacht worden aan terrassen, standplaatsen, uitstallingen, circussen, reclameborden etc. Ook voor het hebben van kabels en leidingen onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond kan deze heffing geheven worden.

Bestemmingsheffingen:

- **Rioolheffing:** middels deze heffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:
 - De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, alsmede de zuivering van huishoudelijk afvalwater, en;
 - De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, alsmede het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

De belasting wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd en van gebruikers van percelen waarvoor hemelwater en/of grondwater wordt afgevoerd. Gelden alleen die laatste twee rubrieken, dan is het belang hiervoor beperkter en geldt daarom een goedkoper tarief.

- **Afvalstoffenheffing:** Op basis van de Wet Milieubeheer hebben gemeenten de wettelijke taak om zorg te dragen voor de verwijdering van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. Hiervoor wordt afvalstoffenheffing in rekening gebracht als lokale belasting aan alle huisaansluitingen binnen de gemeente. De afgelopen 10 jaar heeft een groot aantal gemeenten er voor gekozen om volgens het principe 'de vervuiler betaalt' gedifferentieerde tarieven te heffen.
- **BIZ bijdrage:** de gemeenteraad kan onder de naam BIZ-bijdrage (bedrijven investeringszone) een heffing instellen op binnen een bepaald gebied in de gemeente (BI-zone) gelegen onroerende zaken, die niet in hoofdzaak tot woning dienen. De BIZ-bijdrage is een belasting die de kosten moet bestrijden, die verbonden zijn aan activiteiten die zijn gericht op het bevorderen van leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of economisch belang in (relatie tot) de openbare ruimte van de BI-zone.

De BIZ- bijdrage wordt geheven van een selectie gebruikers en/of eigenaren van de niet-woningen gelegen in de BI-zone (bijdrageplichtigen). De selectie komt tot stand op grond van een in de heffingsverordening te bepalen objectieve definitie. Als peilmoment geldt de situatie bij het begin van het kalenderjaar. In de verordening kan worden bepaald dat bij onroerende zaken die niet in gebruik zijn, de BIZ-bijdrage voor de ontbrekende gebruiker wordt geheven van de eigenaar.

Rechten:

- **Begrafenisrechten:** deze rechten worden geheven voor het begraven van een overledene op de gemeentelijke begraafplaatsen Memento Mori of De Akker. De aanvrager van deze dienst is belastingplichtig. Overigens vervullen de begrafenisondernemers vaak een ondersteunende rol in zowel de begeleiding van de begrafenis als de financiële afwikkeling ervan;
- **Marktgelden:** deze rechten worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten, bestaande uit het ter beschikking stellen van een standplaats voor het uitoefenen van de markthandel en daarmee verband houdende handelingen en/of gebruik van verstrekte hulpmiddelen. Het marktgeld wordt geheven van degene, die op de markt een standplaats inneemt.
- **Havengelden:** dit recht wordt geheven voor het met een vaartuig ligplaats nemen of het voor anker gaan in de gemeentelijke haven. Belastingplichtig is de schipper, de reder, de eigenaar van het vaartuig, degene aan wie het vaartuig in gebruik is gegeven of degene die als vertegenwoordiger van één van dezen optreedt.
- **Leges:** deze worden geheven voor gemeentelijke dienstverlening in de vorm van met name administratieve diensten, zoals het behandelen van aanvragen voor vergunningen en ontheffingen, het geven van inlichtingen, het verstrekken van afschriften, het afgeven van verklaringen, paspoorten, rijbewijzen etc. Belastingplichtig is de aanvrager van de dienst dan wel degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

Aanduiding van de lokale lastendruk

Lokale lastendruk

Met de hiervoor genoemde tariefmaatregelen 2017 voor de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt een afname van de gemiddelde lastendruk voorzien voor 0,92% voor de gemiddelde burger van Bunschoten. Dit betekent 0,92% voor eigenaren van woningen. Voor huurders geldt een daling van 2,10%, omdat zij alleen een aanslag over de afvalstoffenheffing en rioolheffing ontvangen. Dit verklaart ook het effect van het hogere percentage. In absolute bedragen gaat het om een gemiddelde daling van respectievelijk € 5,25 en € 6,25.

Nadrukkelijk wordt gesproken over gemiddelde lastendruk, omdat de effecten in incidentele gevallen afhankelijk zijn van de woningwaarde, de gezinssituatie en of men beschikt over een eigen woning of niet. Ook bestaat de mogelijkheid dat met de overstap naar de afvalstoffenheffing/Diftar een ander herverdeeffect optreedt, als een burger niet optimaal het afval gaat scheiden. Verder is er geen rekening gehouden met de situatie of men wel of geen houder is van een hond en hiervoor hondenbelasting betaald. Die laatste twee elementen zijn dermate persoonlijk, dat deze niet meegewogen worden bij de berekening van de gemiddelde lastendruk.

Als bijlage aan deze paragraaf is een Overzicht lokale lastendruk toegevoegd van de ontwikkeling van de lokale lastendruk vanaf 2013 tot en met 2017 (periode van vijf jaar). Hierin is de lokale lastendruk voor genoemde heffingen nader uitgewerkt.

Beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de 'kwijtscheldingsregeling gemeente Bunschoten 2017'. Hierin is opgenomen dat kwijtschelding voor de volgende gemeentelijke belastingen en rechten mogelijk is:

- onroerendezaakbelastingen (OZB): eigenarenbelasting voor woningen;
- belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten: eigenarenbelasting voor woningen;
- afvalstoffenheffing: het basistarief vastrecht per perceel/huishouden;
- rioolheffing: gebruikersbelasting voor woningen.

Algemeen

Bij het verlenen van kwijtschelding wordt voor de kosten van bestaan uitgegaan van 100% van de genormeerde bijstandsuitkeringen. Alleen in geval van pensioengerechtigden wordt hiervan sinds het jaar 2013 vanaf geweken door als norm te nemen 100% AOW met een deel van de tegemoetkoming koopkracht oudere belastingplichtigen (KOB). Aanleiding voor deze afwijking is de Wet geleidelijke afbouw van de dubbele heffingskorting, waardoor pensioengerechtigden in een nadeliger positie zouden komen te verkeren voor hun lokale kwijtscheldingsmogelijkheden. De raad heeft op deze tekortkoming in de wetgeving geanticipeerd door haar lokale kwijtscheldingsregeling hiervoor aan te passen. Verder heeft de Raad kwijtschelding van privé belastingsschulden van ondernemers mogelijk gemaakt. Het betreft voornamelijk de categorie ZZP-ers.

GBLT

De GBLT voert vanaf 2016 deze kwijtscheldingstaak voor de gemeente Bunschoten uit met de door de Raad van de gemeente Bunschoten geformuleerde beleidsuitgangspunten. De GBLT streeft echter uniformering na van het kwijtscheldingsbeleid binnen haar verzorgingsgebied van momenteel zes gemeenten en vijf waterschappen en zal hiervoor naar verwachting op termijn met aanbevelingen komen. Overigens heeft de Raad het laatste woord of de aanbevelingen van het GBLT worden overgenomen.

Nieuwe regeling 2017

In december 2016 wordt nog een nieuwe Kwijtscheldingsregeling 2017 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad, vanwege de overstap van de reinigingsrechten naar de afvalstoffenheffing.

Kostendekkingsoverzicht voor de verschillende leges en rechten

De raad heeft als algemeen uitgangspunt dat alle leges en rechten kostendekkend moeten zijn. Dit houdt in dat 100% kostendekking op begrotingsbasis wordt nagestreefd, waarbij dit niet geldt voor de individuele dienstverlening, maar voor het totaalpakket van het in een verordening (en/of titel) opgenomen diensten.

Totaaloverzicht kostendekking leges en rechten 2016 en 2017		
Heffingen	Begroting 2016	Begroting 2017
Afvalstoffenheffing	100%	100%
Rioolheffing	100%	100%
Begraafrechten	100%	100%
Marktgelden	100%	100%
Leges algemene dienstverlening (titel 1 Legesverordening)	98%	98%
Leges omgevingsvergunning (titel 2 Legesverordening)	100%	100%
Leges vallend onder Europese Dienstenrichtlijn (titel 3 Legesverordening)	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2017 om te vormen naar een vastrecht per perceel/huishouden en een variabel recht per lediging restafval. In casu wordt een lastenverlichting nagestreefd van gemiddeld € 10,00 per huishouden, met als randvoorwaarde een strikte afvalscheiding volgens de aangescherpte milieueisen.

	Begroting 2016		Begroting 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten reiniging	€ 1.495.000		€ 1.411.000	
Mutatie egalisatiereserve		€ 222.000		€ 226.000
Aandeel straatvegen/papierbakken	€ 45.000		€ 45.000	
Afvalstoffenheffing				
▪ vastrecht				
▪ variabel recht/Diftar		€ 1.183.000		€ 1.094.000
BTW component	€ 224.000		€ 224.000	
Opbrengst oud papier/kunststof/glas		€ 268.000		€ 269.000
Verrekening groen/veegafval		€ 40.000		€ 40.000
Dividend ROVA		€ 51.000		€ 51.000
Totaal	€ 1.764.000	€ 1.764.000	€ 1.680.000	€ 1.680.000

Rioolheffing

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2017 met 4,50% te verhogen.

	Begroting 2016		Begroting 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten riolering	€ 1.045.000		€ 1.057.000	
Aandeel baggeren grachten etc.	€ 80.000		€ 80.000	
Mutatie egalisatiereserve				
Btw-component	€ 110.000		€ 110.000	
Mutatie reserve riolering, afschrijving basisvoorziening		€ 54.000		
Rioolheffing		€ 1.181.000		€ 1.247.000
Totaal	€ 1.235.000	€ 1.235.000	€ 1.247.000	€ 1.247.000

Toelichting

De ontwikkeling is in lijn met voorgaande jaren en het Gemeentelijk rioolbeheerplan.

Begraafrechten

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2017 met 2% te verhogen.

	Begroting 2016		Begroting 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten begraven	€ 346.000		€ 349.000	
Mutatie egalisatiereserve		€ 22.000	€ 3.000	
Begraafrechten		€ 324.000		€ 352.000
Bijdrage investeringsrekening				
Verrekening				
Totaal	€ 346.000	€ 346.000	€ 352.000	€ 352.000

Toelichting

Geen specifieke bijzonderheden te melden.

Marktgelden

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2017 met 0,50% te verhogen.

	Begroting 2016		Begroting 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Kosten markt	€ 57.000		€ 54.000	
Mutatie egalisatiereserve	€ 12.000		€ 13.000	
Marktgelden		€ 61.000		€ 59.000
Opbrengst water/stroomverbruik		€ 8.000		€ 8.000
Totaal	€ 69.000	€ 69.000	€ 67.000	€ 67.000

Toelichting

Geen bijzonderheden ten opzichte van voorgaande jaren. De ramingen zijn aangepast op basis van de werkelijke ontwikkelingen.

Leges

Voorgesteld wordt de tarieven voor 2017 met 0,50% te verhogen.

Leges	Begroting 2016		Begroting 2017	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Algemene dienstverlening (Titel 1 Legesverordening)	€ 365.000	€ 365.000	€ 365.000	€ 362.000
Omgevingsvergunningen (Titel 2 Legesverordening)	€ 515.000	€ 515.000	€ 515.000	€ 515.000
Dienstverlening Europese richtlijn (Titel 3 Legesverordening)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

Titel 1. Algemene dienstverlening (o.a. leges burgerzaken/afdracht Rijksleges/overige leges)

Toelichting: Omdat voor een aantal onderdelen op dit punt wettelijke maximumtarieven van toepassing zijn, kan de dienstverlening zoals die op dit moment wordt verleend niet volledig kostendekkend worden doorberekend.

Titel 2. Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (bundeling van maximaal 25 vergunningen)

Toelichting: In lijn met voorgaande jaren.

Titel 3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (voornamelijk APV aangelegenheden)

Toelichting: Titels 1 en 3 zijn nauw met elkaar verweven en niet zo eenvoudig uit elkaar te rafelen.

Overzicht lokale lastendruk

(over de periode 2013 tot en met 2017)

Uitgangspunten:

Gemiddelde woningwaarde 2013 = € 264.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2014 = € 247.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2015 = € 244.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2016 = € 248.000,00

Gemiddelde woningwaarde 2017 = nog niet bekend

Tariefscenario 2017:

Tariefstijging OZB eigenarenbelasting woningen = + 0,5 % (inflatie)

Tariefdaling afvalstoffenheffing /Diftar = € 12,25 bij strikte afvalscheiding

Tariefstijging rioolheffing = + 4,50% (0,5% inflatie + 4% extra)

- Het tarief voor de OZB eigenarenbelasting woningen = 0,1111
(voorlopig tarief i.r.t. huidige WOZ waarde 2016, herwaarderingsseffect WOZ moet nog verwerkt worden)
- Afvalstoffenheffing/ Diftar meerpersoonshuishouden = € 152,75
(Voorlopig: 1*€ 114,00 (vastrecht) + 25*€ 1,55 (variabel recht), nog een politieke discussie over tarieven en heffingssystematiek)
- Rioolheffing – vastrecht voor woningen = € 139,32

Eigen woning

Aanslag gemeentelijke belastingen bij gemiddelde woningwaarde en meerpersoonshuishouden					
	2013	2014	2015	2016	2017
Onroerendezaakbelastingen, eigenarenbelasting	€ 260,00	€ 268,00	€ 272,00	€ 274,00	€ 275,00
Afvalstoffenheffing vastrecht + variabel recht meerpersoonshuishouden	€ 139,20	€ 132,24	€ 163,62	€ 165,00	€ 152,75
Rioolheffing standaard tarief	€ 105,00	€ 111,36	€ 126,96	€ 133,32	€ 139,32
Totaal	€ 504,20	€ 511,60	€ 562,58	€ 572,32	€ 567,07
Percentage cumulatief	100,00%	101,47%	111,58%	113,51%	112,47%
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaande jaar		1,47%	9,96%	1,73%	-0,92%
Inflatiepercentages	1,50%	2,00%	1,50%	1,00%	0,50%
Inflatiepercentages cumulatief	100,00%	102,00%	103,53%	104,57%	105,09%

Huurwoning

Aanslag gemeentelijke belastingen bij gemiddelde woningwaarde en meerpersoonshuishouden					
	2013	2014	2015	2016	2017
Afvalstoffenheffing vastrecht + variabel recht meerpersoonshuishouden	€ 139,20	€ 132,24	€ 163,62	€ 165,00	€ 152,75
Rioolheffing standaard tarief	€ 105,00	€ 111,36	€ 126,96	€ 133,32	€ 139,32
Totaal	€ 244,20	€ 243,60	€ 290,58	€ 298,32	€ 292,07
Percentage cumulatief	100,00%	99,75%	118,99%	122,16%	119,60%
Stijgingspercentage t.o.v. voorgaande jaar		-0,25%	19,29%	2,66%	-2,10%
Inflatiepercentages	1,50%	2,00%	1,50%	1,00%	0,50%
Inflatiepercentages cumulatief	100,00%	102,00%	103,53%	104,57%	105,09%

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- *De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.*
- *Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.*

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid daarover. Ook, sinds de begroting 2016, zijn enkele kengetallen verplicht in deze paragraaf, met een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is te omschrijven als 'de mate waarin de gemeente Bunschoten in staat is middelen vrij te maken om financiële risico's op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van het bestaande beleid van de gemeentelijke dienstverlening'. Deze formulering is zo gekozen, omdat het niet wenselijk is, vooral na de doorgevoerde bezuinigingen, dat er opnieuw moet worden bezuinigd en/of omgebogen indien zich onverwachts substantiële tegenvallers voordoen.

Notitie weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is een indicator voor de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. Om te kunnen vaststellen of het weerstandsvermogen voldoende is, moeten de belangrijkste risico's worden geïnventariseerd en gerelateerd aan de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om de financiële gevolgen van dergelijke niet begrote zaken te kunnen opvangen. Vooral voor de grondexploitaties is het van belang de risico's te onderkennen. Dit heeft ertoe geleid dat in 2012 een notitie weerstandsvermogen is opgesteld die in 2015 is geactualiseerd.

De minimale stand van de reserve algemene dienst is bepaald op € 4 miljoen en van de reserve grondexploitatie op minimaal € 1 miljoen boven het benodigde weerstandsvermogen. Op basis van geactualiseerde notitie weerstandsvermogen komt naar voren dat het mogelijk is binnen de meerjarenperiode het weerstandsvermogen op het minimaal gewenste niveau te brengen.

Uit het overzicht van de reserves blijkt dat de reserve algemene dienst oploopt naar een bedrag van € 9,7 miljoen ultimo 2020. Dit is het effect van het raadsbesluit dat de opbrengst van de heffing precario op kabels en leidingen voorlopig wordt toegevoegd aan de reserve algemene dienst.

Op de volgende bladzijde staat een overzicht van de weerstandscapaciteit. Hieronder volgt een toelichting op deze tabel.

Toelichting

Het is algemeen bekend dat de lokale lastendruk in de gemeente Bunschoten in de verschillende publicaties hoog scoort als het gaat om de laagste lastendruk. Uit de COELO atlas lokale lasten (2016) blijkt dat Bunschoten is gezakt naar de 17^e plaats.

Het begrip onbenutte belastingcapaciteit is afgeleid van de normen die worden gehanteerd voor een artikel 12 gemeente. Uit de nieuwste berekeningen van de onbenutte belastingcapaciteit blijkt dat dit voor Bunschoten berekend wordt op € 2,1 miljoen. De ruimte die resteert, komt overeen met een stijging van de OZB met ruim 60%.

Het artikel 12 beleid voor de onderdelen riolering en reiniging blijft onveranderd 100% kostendekkend. In de begroting is dat ook het uitgangspunt, waarbij wordt opgemerkt dat hierbij ook de mutaties in de egaliseringsreserves zijn meegenomen. Voor wat betreft de jaarlijkse exploitatie is er een weerstandscapaciteit van gemiddeld € 2,2 miljoen (afgerond).

In de vermogenssfeer (excl. precario) zien we stijging naar een niveau van € 8,3 miljoen. Ten opzichte van het door de raad bepaalde minimale (en tevens maximale) omvang van € 5 miljoen, een extra buffer van € 3,3 miljoen. Dit is vooral het effect van vrijval voorziening Rengerswetering Noord (€ 1,5 miljoen). Van deze voorziening is ook aangegeven dat dit moet worden gereserveerd voor risico's binnen dat complex.

Weerstandscapaciteit				
(Bedragen x € 1.000,-)	2017	2018	2019	2020
Jaarlijkse exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit	2.125	2.160	2.160	2.160
Stelpost onvoorziene uitgaven	105	105	105	105
Totaal jaarlijkse exploitatie	2.230	2.265	2.265	2.265
Vermogenssfeer (31/12 vh jaar)				
Reserve algemene dienst (incl. precario)	6.797	7.741	8.646	9.710
Reserve grondexploitatie	2.054	2.304	2.555	2.805
Totaal	8.851	10.045	11.201	12.515
Precario kabels en leidingen (cumulatief)	1.861	2.641	3.421	4.201
Totaal vermogenssfeer (excl. precario)	6.990	7.404	7.780	8.314
Voorziening grondexploitatie	9.483	9.483	9.483	9.483
Totaal voor opvang risico's	16.473	16.887	17.263	17.797

Risico's

Het in beeld brengen van de risico's is een belangrijk onderdeel van deze paragraaf. Naast de nadruk op de risicoanalyse van de grondexploitatie geldt dit ook voor de ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Omdat deze risicoanalyses bij de jaarrekening beschikbaar moeten zijn voor de accountant, ligt het voor de hand dat het moment van actualiseren afgestemd is op planning van de jaarrekening. In de commissie bestuur en middelen is toegezegd dat voor de begroting 2018 een risicoanalyse wordt opgesteld voor de gehele begroting. Tot nu lag het accent op de grondexploitatie.

Financiële risico's

Bij de financiële risico's kan er onderscheid worden gemaakt met betrekking tot de risico's die voortvloeien uit het eigen beleid, uit het beleid van andere overheden, samenwerking met andere gemeenten c.q. instanties, uit voor gemeenten autonome ontwikkelingen (bijv. economische en maatschappelijke ontwikkelingen) en tenslotte nog uit het doen en/of nalaten van anderen.

Wetvoorstel afschaffing precario op kabels en leidingen

Het ministerie van BZK heeft een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer om de heffing van precario op kabels en leidingen af te schaffen. Er geldt een overgangstermijn van tien jaar waarin gemeenten de gelegenheid krijgen de inkomstenderving op te vangen. Wanneer het voorstel wet wordt heeft dit gevolgen voor een structurele inzet van de middelen. Dit voorstel is ingediend vooruitlopend op een eventuele hervorming van het belastinggebied.

Dubieuze debiteuren

Voor de dubieuze debiteuren wordt bij de jaarrekening een voorziening dubieuze debiteuren gevormd, die vervolgens wordt aangewend voor het verlagen van het debiteurensaldo. Van jaar tot jaar wordt deze ontwikkeling gevolgd bij de jaarrekening. In de jaarrekening 2015 is voor dit onderdeel een voorziening getroffen van € 637.000,-. Het grootste deel van deze post betreft debiteuren sociale zaken. Voor de beoordeling van deze debiteuren wordt uitgegaan van een percentage oninbaar van 75, dit is nog steeds een reëel percentage.

Verzekeringen

Daar waar mogelijk voorzienbare risico's ontstaan heeft de gemeente deze zoveel mogelijk afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. Er is wel een toenemende claimbewustheid van de burgeresignaleerd.

Grotere aansprakelijkheid vindt zijn weerslag in de kosten van de verzekeringen tegen deze risico's en verder door een verhoging van het eigen risico bij zaak- en vermogensschades. Jaarlijks worden ongeveer 15 aansprakelijkheidsstellingen ontvangen. Deze schades worden doorgestuurd naar de verzekering, die de verdere afhandeling voor haar rekening neemt. Bij schades onder het eigen risico worden de kosten in rekening gebracht bij de gemeente. Het gaat veelal om relatief kleine bedragen. Jaarlijks wordt hiervoor € 2.500,- gereserveerd. De kosten van het eigen risico van investeringsprojecten worden doorbelast aan de betreffende projecten of zo mogelijk verhaald op de aannemers.

In 2016 is een nieuw contract afgesloten voor de brandverzekering van de gemeentelijke gebouwen voor een periode van drie jaar.

WOB-verzoeken

De verwachting is dat het aantal verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid bestuur (WOB) niet zal toenemen, omdat er stappen zijn gezet in het wetgevingstraject om het oneigenlijk gebruik tegen te gaan.

Garantieverstrekkingen

Door de invoering van de Nationale Hypotheekgarantie (NHG) worden de risico's van garantstelling voor hypotheek overgenomen door het Waarborgfonds Eigen Woningbezit (WEW). De gemeente en het rijk zijn achtervangovereenkomsten aangegaan waarbij zij beiden voor 50% garant staan voor eventuele liquiditeitstekorten. Bij tekorten hebben zij de verplichting renteloze leningen te verstrekken aan het WEW.

Door de Rijksoverheid wordt er geattendeerd voorzichtig te zijn met het verstrekken van garanties. Vooral instellingen in de sport- en zorgsector moeten in eerste instantie aankloppen bij het voor die sector betreffende waarborgfonds, waarbij de gemeente als achtervang optreedt.

Voor het verstrekken van achtervangovereenkomsten ten behoeve van leningen voor woningbouwverenigingen geldt een vergelijkbare regeling. De gemeente staat evenals de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor 50% garant voor de rente en aflossing van de leningen.

Open-einde regelingen

In de begroting zijn een aantal open-einde regelingen opgenomen. Met regelingen die gekenmerkt worden door een open-einde regeling wordt bedoeld dat het volume van de aanspraken op de betreffende voorzieningen door de gemeente niet beïnvloedbaar en dus niet beheersbaar is. Voorbeelden hiervan zijn het beroep op de Wet Werk en Bijstand (BUIG), schuldsaneringen, de Wet maatschappelijke ondersteuning en vervoer van leerlingen naar speciaal onderwijs. Ook de uitvoering van de WSW kan hierbij worden betrokken.

Het zijn vooral ontwikkelingen binnen het sociaal domein waarvoor is afgesproken dat voor- en nadelen in principe binnen dit domein moeten worden verrekend, waarbij ook gebruik kan worden gemaakt van de daarvoor beschikbare egaliseringsreserve sociaal domein.

Risico's op eigendommen

Er is een onderzoek afgerond van frauderisico en het komende jaar wordt er een onderzoek uitgevoerd op de interne controle.

Sociaal domein

Participatiewet

In dit kader worden de ontwikkelingen in de sociale werkvoorziening genoemd. Het regionaal werkvoorzieningsschap Amersfoort (RWA) voert voor Bunschoten de Wet Sociale Werkvoorziening uit.

Binnen de samenwerking met Amfors Holding BV is afgesproken dat Amfors eventuele subsidietekorten van het RWA vanuit het eigen vermogen zal aanzuiveren zolang dit boven de € 4,5 miljoen ligt. In de begroting is rekening gehouden met een gemeentelijke bijdrage van € 97.000,-.

Jeugdwet en Wmo/AWBZ

In de verschillende beleidsnota's is in een aparte paragraaf aandacht besteed aan de mogelijke risico's en de te treffen beheersmaatregelen. In het coalitieakkoord is afgesproken een egaliseringsreserve sociaal domein in te stellen. Uit het overzicht van de reserves blijkt dat de stand van deze reserve oploopt van € 0,2 miljoen naar € 1,0 miljoen. Het is nu nog te vroeg om iets te zeggen over de minimale en maximale omvang van deze reserve.

Rente

Een moeilijk voorspelbare en door de gemeente niet te beïnvloeden grootte is de rente. Een aantal elementen bepaalt eigenlijk het positieve of negatieve renterisico:

- Onzekerheid over de korte rente
- Onzekerheid over de rente bij renteaanpassingen
- Onzekerheid over de rente bij aan te trekken geldleningen voor nieuwe investering

In de paragraaf Financiering is de financieringsplanning uitgewerkt. Momenteel moeten er geldleningen worden aangetrokken. Hier is ook te zien dat er vooral de ontwikkeling van de grondexploitatie van belang is bij de ontwikkeling van de financieringsplanning. Op dit moment zijn de rentepercentages historisch laag.

Incidentele baten en lasten

De commissie BBV heeft een notitie geschreven waarin zij ingaat op het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten. Op begrotingsbasis speelt dit nauwelijks een rol, omdat de meeste ramingen structureel doorwerken in de begroting. Ook de bezuinigingen die gefaseerd ingevoerd worden vallen niet onder het begrip incidenteel.

Bij de jaarrekening speelt dit veel meer, omdat het resultaat daar regelmatig wordt beïnvloedt door afrekeningen van voorgaande jaren of incidentele opbrengsten in verband met verkopen.

In de voorliggende begroting kunnen de volgende posten als incidenteel worden aangemerkt:

- Juridische kwaliteitszorg 2019 € 10.000,-
- Verkiezingen 2017 en 2018 € 25.000,-, voor 2019 € 40.000,-

Overzicht beschikking reserves

De ontwikkeling van de reserves is voor een belangrijk deel ingegeven door de nota weerstandsvermogen. Voor de tariefegaliseringsreserves geldt dat deze zijn gekoppeld aan de 100% kostendeckering. Voor de egaliseringsreserve reiniging is afgesproken dat deze de komende jaren verder wordt afgebouwd. Dit komt op basis van de genomen besluiten ook tot uitdrukking. In onderstaande tabel staan de geraamde onttrekkingen ten gunste van de exploitatie.

(Bedragen x € 1.000,-)	2017	2018	2019	2020
Egaliseringsreserves				
<i>Tarievenbeleid</i>				
Rioolrecht				
Reiniging	226	110	106	22
Begraven (inclusief onderhoud)		23	23	23
	226	133	129	45
Reserves				
Toekomstvisie	77			
Algemene dienst				
Stimuleringslening	34	34	34	34
Starterslening	23	23	23	23
	134	57	57	57
Totaal	360	190	186	102

Zoals uit deze paragraaf blijkt wordt er ingezet op analyses van de risico's van vooral de grote projecten. De risico's uit de normale exploitatie zijn op hoofdlijnen verwoord en worden nauwlettend gevolgd en indien nodig wordt u hierover geïnformeerd.

Financiële kengetallen

Nr.	Kengetal	Rekening 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
1a	Netto schuldquote	119,0%	101,8%	115,3%
1b	Netto schuldquote -/- verstrekte leningen	108,6%	90,1%	105,1%
2	Solvabiliteitsratio	12,8%	12,3%	13,8%
3	Kengetal grondexploitatie	85,0%	85,0%	79,7%
4	Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,7%	2,7%
5	Belastingcapaciteit	80,3%	79,9%	79,1%

- **Netto schuldquote:** De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie (>130 = hoge schuld). Uit het overzicht blijkt dat de daling zich ten opzichte van de jaarrekening voorzichtig inzet. De verwachting is dat dit zich doorzet in de komende jaren, waarbij de ontwikkeling van de grondexploitatie een belangrijke factor is en dan met name de grondverkoop.
- **Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:** Dit is dezelfde indicator als hiervoor beschreven, maar dan gecorrigeerd met het aandeel van de verstrekte leningen (>130 = hoge schuld).
- **De solvabiliteitsratio:** Dit geeft een indicatie in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Het eigen vermogen (reserves en resultaat overzicht baten en lasten) wordt uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal (>20 = goed). We zien dat de ontwikkeling bij de jaarrekening 2015 al iets beter was dan bij de begroting 2016 en zien dat het zich doorzet naar de begroting 2017. De verwachting is dat door de maatregelen in de notitie weerstandsvermogen gekoppeld aan de verwachtingen binnen de grondexploitatie de verbetering zich verder doorzet.
- **Kengetal grondexploitatie:** Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Dit kengetal is opgenomen, omdat de afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Ook hier wordt een verbetering verwacht, doordat de boekwaarde van de gronden in exploitatie de komende jaren gaat dalen.
- **Structurele exploitatieruimte:** De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan waar dit in evenwicht is. Dit kengetal laat zien dat de structurele lasten 2,7% lager zijn dan de structurele baten.
- **Belastingcapaciteit woonlasten meerpersoonshuishouden:** De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert dit in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten wordt de OZB verstaan, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in de betreffende gemeente. Deze uitkomst wordt vergeleken met het landelijk gemiddelde en uitgedrukt in een percentage. Bekend is dat Bunschoten al jaren lager scoort dan het landelijk gemiddelde. Dit kengetal geeft dat duidelijk weer. De daling van het percentage geeft aan dat het verschil tussen het landelijk gemiddelde en dat van Bunschoten verder oploopt. Bij de jaarrekening was dit nog 19,7% en nu op basis van de begroting 20,9%.

Overzicht reserves

Naam reserve	Boekwaarde 01-01-2016	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 01-01-2017	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021
<i>Algemene reserves</i>								
Reserve algemene dienst	3.443.695,36	1.471.390,00	50.000,00	4.865.085,36	6.797.085,36	7.741.085,36	8.646.085,36	9.710.085,36
Totaal algemene reserves	3.443.695,36	1.471.390,00	50.000,00	4.865.085,36	6.797.085,36	7.741.085,36	8.646.085,36	9.710.085,36
<i>Bestemmingsreserves</i>								
Reserve startersleningen	150.403,33	35.000,00	48.794,00	136.609,33	133.475,33	130.341,33	127.207,33	124.073,33
Reserve stimulerings-/vangnetleningen	423.477,02	-	41.493,00	381.984,02	348.225,02	314.466,02	280.707,02	246.948,02
Sociaal domein	146.008,34	55.000,00	-	201.008,34	315.008,34	532.008,34	738.008,34	1.011.008,34
Toekomstvisie	988.019,46	-	616.323,00	371.696,46	295.196,46	295.196,46	295.196,46	295.196,46
Totaal bestemmingsreserves	1.707.908,15	90.000,00	706.610,00	1.091.298,15	1.091.905,15	1.272.012,15	1.441.119,15	1.677.226,15
<i>Egalisatiereserves</i>								
Reinigingsrechten	555.686,54	27.000,00	221.512,00	361.174,54	161.695,54	78.937,54	104,54	4.884,54
Rioleren	105.074,87	-	54.303,00	50.771,87	50.929,87	66.996,87	66.401,87	78.082,87
Marktgelden	-0,40	12.123,00	-	12.122,60	24.719,60	38.179,60	51.660,60	65.161,60
Begraafrecht	227.830,83	3.600,00	22.439,00	208.991,83	212.417,83	189.087,83	165.757,83	142.427,83
Totaal egalisatiereserves	888.591,84	42.723,00	298.254,00	633.060,84	449.762,84	373.201,84	283.924,84	290.556,84
<i>Grondexploitatie</i>								
Algemene reserve	2.515.778,51	317.499,00	-	2.833.277,51	2.054.917,51	2.304.917,51	2.554.917,51	2.804.917,51
Bovenwijkse voorzieningen								
- Fonds stadsuitleg	500.311,08	28.384,50	403.369,37	125.326,21	155.200,21	511.388,71	511.388,71	511.388,71
- Fonds landschapstientje	205.353,67	9.461,50	126.815,00	88.000,17	88.624,92	88.354,42	88.354,42	88.354,42
Oostmaat	272.268,00	-	-	272.268,00	272.268,00	272.268,00	272.268,00	272.268,00
Totaal grondexploitatie	3.493.711,26	355.345,00	530.184,37	3.318.871,89	2.571.010,64	3.176.928,64	3.426.928,64	3.676.928,64
Totaal generaal	9.533.906,61	1.959.458,00	1.585.048,37	9.908.316,24	10.909.763,99	12.563.227,99	13.798.057,99	15.354.796,99

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is opgenomen in artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen bevat (voor zover van toepassing) tenminste de volgende kapitaalgoederen:

- *Wegen;*
- *Riolering;*
- *Water;*
- *Groen;*
- *Gebouwen.*

Van deze kapitaalgoederen wordt het beleidskader met daarbij de voortvloeiende financiële consequenties en de financiële consequenties vertaald in de begroting.

De gemeente Bunschoten voegt ook nog het onderdeel sportvelden aan deze paragraaf toe.

Wegen

Beleidskader

- Beheersplan onderhoud wegen (geactualiseerd 2013)
- Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP 2013-2017)
- Bruggenbeheerplan 2015-2020
- Verlichtingsbeleid 2014-2023

Informatie

Het areaal aan verhardingen in de openbare ruimte, dat in beheer en onderhoud is bij de gemeente, wordt via een geautomatiseerd wegbeheersysteem actueel gehouden. In principe wordt om de twee jaar de onderhoudstoestand van de verhardingen, volgens de landelijke CROW-methodiek, globaal visueel geïnspecteerd. De inspectieresultaten worden vervolgens in het wegbeheersysteem verwerkt waarna de restlevensduur van de verharding wordt bepaald. Dit vormt de basis van waaruit de onderhoudsplanning wordt gemaakt. De jaarlijkse storting in de voorziening onderhoud wegen bedraagt € 527.000,-. Door deze basisplanning af te stemmen met het riool- en groenbeheer wordt uiteindelijk een planning op projectniveau verkregen. Ook voor de bruggen is een beheerplan geschreven. De jaarlijkse storting in de voorziening bruggen bedraagt € 29.000,-.

Nieuwe investeringen in masten en armaturen worden niet meer geleased, maar geactiveerd en afgeschreven. In het opgestelde plan is een aanzet gegeven voor het te voeren verlichtingsbeleid en is een raming gemaakt van de kosten die de komende jaren op de gemeente afkomen.

Algemeen: Grote renovaties zijn niet in de onderhoudsplannen opgenomen, maar worden via afzonderlijke voorstellen aan de raad voorgelegd.

Riolering & water

Beleidskader

- Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) 2013-2018
- Waterplan Bunschoten 2006-2015
- Baggerbeheerplan 2013-2023
- Rioolbeheerplan 2008
- Nog vast te stellen: Beheerplan oeververdedigingen, duikers en frontmuren
- In de maak: Beheerplan havens Bunschoten

Informatie

Onderstaande rioleringsvoorzieningen zijn in de gemeente aanwezig (bron: vGRP):

Omschrijving	Eenheid	Hoeveelheid (2013)
Drainage	[m]	3.555
Duikers	[m]	3.113
Gemengde riolen	[m]	32.360
Regenwaterriolen	[m]	43.339
Vuilwater riolen	[m]	39.680
Pers- en drukleidingen	[m]	36.448
Inspectieput	[aantal]	2.729
Inspectieput drainleiding	[aantal]	35
Nooduitlaten	[aantal]	2

De actualiteit geeft aanleiding om de knelpunten met 'water op straat' door steeds extremere regenbuien goed te blijven volgen, en eventueel aanvullende maatregelen te nemen. Op basis van het GRP bedraagt de jaarlijkse storting in de voorziening riolering € 140.000,-.

Het Waterplan Bunschoten vormt nog steeds de leidraad met betrekking tot het beleid en de uitvoering van de (afval)watertaken. Ook deze kosten zijn doorberekend in de rioolrechten.

Voor baggeren is een beheerplan vastgesteld. Daarmee zijn de uitgangspunten, activiteiten en financiële kaders voor tien jaar vastgelegd. Jaarlijkse storting in de voorziening baggeren bedraagt € 128.000,-.

Groen

Beleidskader

- Groenbeleidsplan 2015-2025
- 2e Herzien snippergroenbeleid (2013)
- Nota spelenbeleid 'Spelen Natuurlijk!? Nu en in de toekomst' (2012-2022)
- Beleidsnotitie Waardevolle bomen en boomstructuren (2014)

Informatie

Voor het planmatig en systematisch beheer en onderhoud van het groen wordt het Groenbeleidsplan gevolgd. Er wordt gewerkt met beeldniveaus voor de onderhoudstoestand om de gewenste kwaliteit te beschrijven. Om de staat van de beplanting te garanderen is renovatie en aanpassing van groenvakken nodig. Dit wordt volgens een vastgesteld renovatieprogramma uitgevoerd. Jaarlijks wordt een bedrag van € 24.000,- gestort in de voorziening.

Gebouwen

Beleidskader

- Meerjaren beheer- en onderhoudsplannen gebouwen (O-prognose). Deze worden herzien op basis van NEN-2767.

Het meerjarenbeheer- en onderhoudsplan gebouwen is onderdeel van het Gebouwenbeheerplan 2016-2022. Financieel zal deze na drie jaar worden geactualiseerd. De jaarlijkse storting in de voorziening onderhoud gebouwen bedraagt € 340.000,-.

Informatie

Er zijn ca. 40 gebouwen in beheer. Daarnaast is er een wisselend aantal gebouwen dat tijdelijk door de gemeente beheerd wordt. Van de sporthal De Kuil en het Zwembad De Duker is het beheer uitbesteed aan SRO. Voor De Brandaris is een exploitatie overeenkomst van kracht, ook met SRO. In 2017 wordt gestart met de nieuwbouw van de brandweerkazerne.

Sportvelden

Beleidskader

- Nota accommodatiebeleid 'Stimulus' 2002

Informatie

Per 1-1-2017 heeft de gemeente 16 sportvelden in eigendom:

- Elf voetbalvelden waarvan negen kunstgrasvelden
- Twee handbalvelden
- Eén rugbyveld
- Eén atletiekbaan
- Eén trainingsveld t.b.v. hondenvereniging/ Dierenbescherming

De voorziening voor het onderhoud aan de sportvelden wordt gebaseerd op de kwaliteitsmetingen die eens in de drie jaar plaatsvinden. Het renovatieschema is geactualiseerd en kan worden uitgevoerd binnen de bestaande middelen in de voorziening sportvelden. Jaarlijkse storting in de voorziening sportvelden bedraagt € 187.000,-.

Momenteel wordt gewerkt aan een beheerplan voor het onderhoud en vervanging. Met dit beheerplan is het mogelijk om in de toekomst meer te sturen op onderhoud, renovatie en budgettaire ontwikkelingen.

Overzicht investeringen en verloop boekwaarden

(Bedragen x € 1,-)	2017	2018	2019	2020
Investeringsniveau				
Nieuwe investeringen	1.049.000	461.000	30.000	-
Vervangingsinvesteringen	1.234.000	2.790.000	1.298.000	1.431.000
Investeringsniveau	2.283.000	3.251.000	1.328.000	1.431.000
Specificatie investeringen t.l.v. reserves				
Programma Sport, cultuur en recreatie	77.000	-	-	-
Specificatie investeringen met afschrijvingslasten				
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	840.000	905.000	401.000	249.000
Programma Sport, cultuur en recreatie	9.000	43.000	-	-
Programma Volksgezondheid en milieu	1.196.000	1.794.000	902.000	1.157.000
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	25.000			
Bedrijfsvoering	136.000	509.000	25.000	25.000
Boekwaarde				
Te activeren investeringen	2.206.000	3.251.000	1.328.000	1.431.000
Totale boekwaarde per einde jaar	31.790.000	33.354.000	33.132.000	33.150.000

In bovenstaande tabel zijn de investeringen opgenomen, waarbij onderscheid is gemaakt tussen nieuwe en vervangingsinvesteringen. Bij de programma's wordt bij het onderdeel 'wat mag het kosten?' een specificatie gegeven van de investeringen.

Overzicht voorzieningen

Naam voorziening	Boekwaarde 01-01-2016	Toevoeging	Aanwending en vrijval	Boekwaarde 01-01-2017	Boekwaarde 01-01-2018	Boekwaarde 01-01-2019	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021
Onderhoudsegalisatievoorzieningen								
Onderhoud gemeentehuis, gebouw OR, brandw. kazerne	249.709,82	93.300,00	194.096,00	148.913,82	181.474,82	248.635,82	209.000,82	167.886,82
Onderhoud gymlokalen/sporthal	303.873,28	32.361,00	84.561,00	251.673,28	242.395,28	229.326,28	223.031,28	161.643,28
Onderhoud overige gebouwen	612.420,77	88.889,00	482.428,00	218.881,77	279.360,77	271.325,77	251.182,77	283.077,77
Onderhoud zwembad	372.759,15	86.732,00	200.809,00	258.682,15	267.749,15	135.126,15	113.971,15	136.632,15
Onderhoud sportvelden	27.703,12	187.283,00	185.613,00	29.373,12	61.656,12	248.939,12	13.722,12	156.005,12
Onderhoud veerpont	56.628,25	9.045,00	48.000,00	17.673,25	26.718,25	35.763,25	44.808,25	853,25
Onderhoud wegen	494.822,15	526.620,00	655.900,00	365.542,15	319.062,15	291.082,15	317.702,15	344.322,15
Baggeren binnenwater	433.778,31	128.640,00	526.488,00	35.930,31	5.329,31	2.692,31	3.332,31	131.972,31
Onderhoud rolroering	50.000,00	70.000,00	50.000,00	70.000,00	160.000,00	230.000,00	305.000,00	380.000,00
Onderwijshuisvesting	162.185,96	-	162.185,96		0,00	0,00	0,00	0,00
Onderhoud parkeergarage	167.040,47	21.105,00	46.279,00	141.866,47	157.412,47	101.607,47	65.336,47	79.301,47
Groenbeheer	147.105,38	24.000,00	106.300,00	64.805,38	62.425,38	62.295,38	40.665,38	19.035,38
Totaal onderhoudegalisatievoorzieningen	3.078.026,66	1.267.975,00	2.742.659,96	1.603.341,70	1.763.583,70	1.856.793,70	1.587.752,70	1.860.729,70
Voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's								
Stads- en dorpsvernieuwing	1.426,00	-	-	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00	1.426,00
Onderhoud oeververdedigingen en frontmuren	10.650,00	7.650,00	-	18.300,00	18.300,00	18.300,00	18.300,00	18.300,00
Voorziening bodemsanering	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen verplichtingen	12.076,00	7.650,00	-	19.726,00	19.726,00	19.726,00	19.726,00	19.726,00
Personeelsvoorzieningen								
Pensioen en wachtgeld wethouders	805.000,00	65.000,00	100.000,00	770.000,00	761.000,00	770.000,00	765.000,00	760.000,00
Bruggenbeheerplan	-	6.000,00	-	6.000,00	13.445,00	14.340,00	10.885,00	8.760,00
Brandweerkazerne	-	15.000,00	-	15.000,00	30.000,00	45.000,00	60.000,00	75.000,00
Totaal personeelsvoorziening	805.000,00	86.000,00	100.000,00	791.000,00	804.445,00	829.340,00	835.885,00	843.760,00
Totaal generaal	3.895.102,66	1.361.625,00	2.842.659,96	2.414.067,70	2.587.754,70	2.705.859,70	2.443.363,70	2.724.215,70

3.4 Financiering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf financiering is opgenomen in artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Inleiding

Op grond van de per 1 januari 2001 in werking getreden Wet Fido (financiering decentrale overheden) zijn de gemeenten verplicht een treasuryparagraaf in de begroting op te nemen. Eén van de doelstellingen van deze wet is het bevorderen en transparant maken van een solide financieringsbeleid. Hieraan wordt invulling gegeven door het Treasurystatuut en het opnemen van een treasuryparagraaf in zowel de begroting als in de programmarekening.

Treasurybeheer

Treasurybeheer kan worden omschreven als het uitzetten en aantrekken van de voor de publieke taak van de gemeente Bunschoten overtollige respectievelijk benodigde middelen. Bij treasurybeheer moet worden gebleven binnen de in de Wet Fido gestelde normen, te weten de kasgeldnorm (ook wel de kasgeldlimiet genoemd) en de renterisiconorm. Daarboven stelt de Wet Fido tevens eisen aan het kredietrisico dat door lagere overheden mag worden aanvaard.

Kasgeldbeheer/ kasgeldlimiet

In de Wet Fido is bepaald dat de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. De kasgeldlimiet wordt berekend op een door de minister vastgesteld percentage van 8,5% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet voor de begroting 2017 bedraagt € 3,7 miljoen.

In onderstaande tabel is het bedrag van de kasgeldlimiet van de gemeente Bunschoten berekend voor de jaren 2017-2020, op basis van de begroting 2017, rekening houdend met de meerjarenbegroting.

Kasgeldlimiet 2017 t/m 2019 (bedragen x € 1.000,-)	2017	2018	2019	2020
Toegestane kasgeldlimiet:				
Begrotingstotaal (incl. grondexploitatie)	43.843	42.502	40.002	43.753
Vastgesteld percentage kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Bedrag kasgeldlimiet	3.727	3.613	3.400	3.719

In onderstaande tabel is per 1 januari de ruimte boven c.q. onder de kasgeldlimiet berekend van de gemeente Bunschoten, gelet op de hierna genoemde veronderstellingen. Hieruit is gebruik gemaakt van de liquiditeitsprognose.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000,-)	2017	2018	2019	2020
Toegestane kasgeldlimiet:				
Begrotingstotaal (incl. grondexploitatie)	43.843	42.502	40.002	43.753
Vastgesteld percentage kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Bedrag kasgeldlimiet	3.727	3.613	3.400	3.719
Vlottende schuld minus vlottende middelen	-1.802	-2.951	-3.254	-2.339
Toets kasgeldlimiet				
Bedrag toegestane kasgeldlimiet	3.727	3.613	3.400	3.719
Ruimte onder kasgeldlimiet	1.925	662	146	1.380
Overschrijding kasgeldlimiet				

Liquiditeitsprognose	(Bedragen x €1.000,-)			
	2017	2018	2019	2020
Liquide middelen:				
Raming saldo rekening-courant BNG per 1/1	-	-	-	-
Raming schatkistbankieren per 1/1	4.000	-	-	-
Raming saldo rekening-courant Rabo per 1/1	142	-	-	-
Raming contante gelden in kas per 1/1	-	-	-	-
Totaal	4.142	-1.802	-2.951	-3.254
Nieuw aan te trekken geldlening	3.000	5.000	4.000	4.000
Jaarmutaties:				
Geraamde inkomsten:				
Aflossingen verstrekte geldleningen	88	88	88	88
Vrijvallende afschrijvingslasten (staat C)	41	-3	-74	108
BTW compensatiefonds	2.000	2.000	2.000	2.000
Geraamd begrotingsoverschot	-	-	-	-
Opbrengst verkoop bouw kavels	6.963	7.590	5.651	6.266
Totaal	12.092	14.675	11.665	12.462
Geraamde uitgaven:				
Werkkapitaal				
Aflossingen geldleningen	8.488	10.988	8.488	7.987
Geraamd begrotingstekort				
Grondexploitatie investeringen	5.981	2.541	1.323	1.500
Investeringen	3.567	2.295	2.157	2.060
Totaal	18.036	15.824	11.968	11.547
Liquiditeitsprognose per 1/1				
Overschot, danwel behoefte (-)	-1.802	-2.951	-3.254	-2.339

Als de geraamde/voorgenomen investeringen voor de komende jaren ten uitvoer zullen worden gebracht, zal er volgens de prognose in bovenstaande tabel in de jaren 2017-2020 een gering financieringstekort ontstaan. Dit valt binnen de marges van de toegestane kasgeldlimiet. Het gaat hier om prognoses waarbij voornamelijk de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie bepalend zijn. Deze ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en daar waar nodig wordt de prognose bijgesteld. Via de tussentijdse rapportage wordt u daarover geïnformeerd.

Renterisico norm

De renterisico norm is bedoeld om het renterisico dat de gemeente loopt op zijn langlopende schuld te beperken. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisico norm niet overschrijden. De norm wordt berekend op 20% (het door de minister vastgestelde percentage) van het begrotingstotaal.

Renterisico op vaste schuld	(Bedragen x € 1.000,-)			
	2017	2018	2018	2020
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-	-
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-	-
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	-	-	-	-
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld o/g	3.000	5.000	4.000	4.000
3b. Nieuw verstrekte lange leningen u/g	-	-	-	-
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	3.000	5.000	4.000	4.000
5. Betaalde aflossingen	8.488	10.988	8.488	7.987
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	3.000	5.000	4.000	4.000
7. Renterisico op vaste schuld (2 + 6)	3.000	5.000	4.000	4.000
8. Stand van het begrotingstotaal per 1/1	43.843	42.502	40.002	43.753
Het bij ministeriële regeling vastgestelde				
9. percentage	20%	20%	20%	20%
10. Renterisico norm	8.769	8.500	8.000	8.751
10. Renterisico norm	8.769	8.500	8.000	8.751
7. Renterisico op vaste schuld	3.000	5.000	4.000	4.000
11. Ruimte (+)/ overschrijding (-)	5.769	3.500	4.000	4.751

De renterisico norm voor het begrotingsjaar 2017 bedraagt 20% van € 43.844.000 = € 8.768.800,-. In de meerjarenperiode wordt geen overschrijding van de renterisico norm voorzien. Van jaar tot jaar zal worden bekeken in hoeverre er aanvullende maatregelen nodig zijn. Gelet op de huidige rentepercentages wordt dit risico verwaarloosbaar geacht. De inzet is dat de looptijd van de leningen zoveel mogelijk wordt afgestemd op de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie.

Renteschema

Met ingang van de nieuwe regelgeving van de commissie BBV adviseert zij ook om een renteschema in deze paragraaf op te nemen. Dit schema geeft inzicht in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Rente schema	
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	639.262
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	61.000
Saldo rentelasten en rentebaten	578.262
Rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend	1.012.000
Rente van projectfinanciering die aan taakveld moet worden doorberekend	-
Rentebaat van door verstrekte leningen die aan taakveld moet worden toegerekend	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-433.738
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-433.738
De aan taakvelden toegerekende rente	669.000
Renteresultaat op het taakveld treasury	-1.102.738

Ontwikkeling EMU-saldo

Uit de bijlage (pagina 101) berekening EMU-saldo blijkt dat voor de periode 2017 en 2018 geen overschrijding van het EMU-saldo wordt verwacht. Ook deze ontwikkeling hangt uiteraard nauw samen met de ontwikkelingen binnen de grondexploitatie. Zie verder de toelichting op de berekening van het EMU-saldo.

Schatkistbankieren

Met ingang van 2014 moet de gemeente verplicht deelnemen aan het schatkistbankieren. Het uitgangspunt hierbij is dat alle overtollige middelen van de gemeente worden afgeroomd naar een rekening bij het Rijk. Daarbij is de verwachting reëel dat de vergoeding lager zal zijn dan wanneer gemeenten hun overtollige middelen, uiteraard conform de uitgangspunten van het treasurystatuut, op een veilige wijze uitzetten.

Omdat Bunschoten geen langlopende beleggingen heeft zijn de consequenties in de rente-effecten beperkt. Wel blijkt in de praktijk dat de invoering van het schatkistbankieren meer werk met zich meebrengt, omdat dagelijks moet worden beoordeeld of er geld moet worden overgeboekt.

Leningenportefeuille

De lening portefeuille o/g omvat 13 vaste geldleningen. Het restantsaldo per 1 januari 2017 bedraagt € 51.878.000,-. Op basis van de geraamde ontwikkelingen binnen de grondexploitatie loopt dit terug naar € 32.928.000,- in 2020.

Uitzettingen

In 2006 is er via de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn) een lening verstrekt van € 786.000,- aan de Stichting Woningcorporaties Het Gooi en Omstreken ten behoeve van de bouw van woningen aan de Talmastraat. Dit betreft een zogenaamde stimuleringslening. De lening wordt gegarandeerd via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw met achtervang van de gemeente.

Aandelen

De gemeente bezit aandelen in bedrijven die werkzaam zijn in de publieke sector.

	Nominale waarde:
▪ 16.219 aandelen Vitens	€ 16.219,00
▪ 117 aandelen Amfors Holding BV	€ 5.265,00
▪ 205 aandelen NV ROVA Holding	€ 313.640,00
▪ 8.055 certificaten Dataland	€ 805,50
Totaal aandelen bezit	€ 335.929,50

Relatiebeheer

De gemeente Bunschoten heeft sinds 2003 de Rabobank als huisbankier, een bankinstelling gecertificeerd met een Aa2-rating volgens Moody's en een A+ rating volgens Standard & Poor's. Bij deze bank is in 2012 een 'streekrekening' geopend met een hogere rentevergoeding, waarbij een bonus van 5% over de rente vergoed wordt aan het Streekfonds Arkemheen-Eemland.

In verband met de te verrekenen rijksbijdragen is een rekening-courantverhouding met de Bank Nederlandse Gemeenten verplicht. Bij de SVn zijn ook rekening-couranten die betrekking hebben op volkshuisvestingsaangelegenheden (startersregeling en funderingsherstel).

Berekening EMU-saldo

Omschrijving	2016	2017	2018
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2016, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.230	1.035	1.281
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.478	1.613	1.548
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.327	1.443	1.437
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.740	2.131	3.200
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	360	323	
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			2.235
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	1.353	1.269	1.319
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 Verkoop van effecten:	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
Berekend EMU-saldo	582	368	1.982
Berekend EMU-saldo begroting 2016	1.640	4.992	
Verschil 2017 - 2016	-1.058	-4.624	

Ruimte voor toelichting

Ten opzichte van de begroting 2016 zijn de geraamde investeringen voor 2016 bijgesteld (circa € 1.500 gunstiger saldo).

Daarnaast zijn de grondexploitaties voor 2016 en volgende jaren bijgesteld. Voor 2016 betekent dit een negatiever saldo van € 2.600.

Diverse bijstellingen (investeringen, grondexploitatie) voor 2017 hebben geleid tot een lager positief geraamd saldo.

Algemeen:

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Een tekort bij de lokale overheden draagt bij aan een tekort van de gehele overheid (Rijk, lokale overheden en sociale fondsen). Volgens het verdrag van Maastricht mag het tekort maximaal 3% BBP bedragen. Bij een dreigende overschrijding - voorzover veroorzaakt door lokale overheden - kan ingegrepen worden op basis van de wet FIDO.

Om dit te monitoren moet een raming worden opgenomen bij de begroting en wordt per kwartaal gerapporteerd aan het CBS.

Een overschrijding van een individuele gemeente hoeft dus nog niet te leiden tot een overschrijding op landelijke niveau.

Op 1 januari 2014 is de Wet Hof (Wet Houdbare Overheidsfinanciën) in werking getreden. Er blijft sprake van een macro-norm die niet onderverdeeld wordt in een (micro)norm per individuele overheid. Voor 2016 komen er geen referentiewaarden per gemeente.

3.5 Bedrijfsvoering

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen in artikel 14 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de realisatie van beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Toekomstvisie

De toekomstvisie voor onze gemeente tot 2025 is vastgelegd in een beleidsdocument van de gemeenteraad. Het uitvoeringsplan van de toekomstvisie is de strategische leidraad voor de komende jaren. Deze afspraken zijn leidend voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie.

Bezuinigingstaakstelling

Bij de behandeling van de kadernota 2013-2016 is een taakstelling van € 2,1 miljoen ingevuld. Bij de behandeling van de kadernota 2014 speelde de kerntakendiscussie. Opnieuw is een besparing van € 1,8 miljoen afgesproken. Tevens is bij deze besluitvorming bepaald de kracht van onze organisatie te onderzoeken. De vraag die aan de orde is, of: *‘De organisatie kwantitatief en kwalitatief voldoende toegerust is om de toekomst met kracht tegemoet te treden, gegeven de bestuurlijke opdrachten en organisatieopgaven’.*

Organisatieontwikkeling

In 2015 heeft het bureau Necker van Naem in dit verband een personeelsschouw op de gemeentelijke organisatie uitgevoerd. Bij dit onderzoek werden gemeenteraad, college, management en medewerkers betrokken. Zij hebben hun rapport, inclusief handvatten voor het veranderen van onze organisatie, opgeleverd. Gebleken is dat de resultaten van deze schouw niet volledig werden herkend. Om het organisatie ontwikkeltraject een vervolg te geven is in overleg met de ondernemingsraad besloten de organisatie meer bij dit traject te betrekken om daarmee meer draagvlak te krijgen. Daarom is er een herstart gemaakt van dit traject.

Er is een begeleidingsgroep ingesteld. Aan de hand van vijf thema's/werkgroepen is in 2016 het vervolg van dit traject gestart. De werkgroepen hebben hun opdrachten nagenoeg opgeleverd. Het college heeft in juli 2016 de nota Organisatie strategie *‘klaar voor morgen’* vastgesteld. Binnenkort zal de tweede fase van dit onderzoek worden opgepakt en binnen enkele maanden hopen we dit traject te kunnen afsluiten.

Samenwerking Bedrijfsvoering voor de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten

In januari 2015 is er een startnotitie vastgesteld voor de samenwerking Bedrijfsvoering voor de gemeenten Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten (BLNP). Het betreft de taakvelden Financiën, ICT, P&O en Juridisch. De diverse taakvelden hebben in 2015 de business cases opgesteld. In 2016 zal deze samenwerking steeds verder vorm krijgen en zullen de business cases verder worden uitgewerkt. In het derde kwartaal van 2016 zal de gemeenteraad een uitspraak doen over een definitieve 'Go' van dit traject.

Sociaal domein

De transities in het sociale domein zijn vanaf 2015 gestart. Het beleid daarvoor is uitgedacht en ingevuld. Dat had zijn weerslag op de indeling van de afdeling Samenleving.

Voor de uitvoering en toepassing van het beleid zijn vanaf 1 januari 2015 de leden van het Sociaal Team de Lingt vanuit hun moederorganisatie gedetacheerd bij de gemeente Bunschoten. De Lingt is een 'breed' team met veel verschillende expertises, om alle hulpvragen in het sociale domein zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden. Zij hebben hun thuisbasis in het gemeentehuis. De feitelijke hulpverlening wordt zoveel mogelijk bij cliënten thuis uitgevoerd.

Besloten is de samenwerking op dit beleidsveld te intensiveren met het bestaande samenwerkingsverband BBS (Baarn, Bunschoten en Soest). Onderdelen van het werk die nu nog door Amersfoort worden gedaan en administratieve taken die we zelf doen gaan per 1 januari 2017 over naar het BBS. We hopen daarmee in het proces in het sociale domein en de uitvoering van het beleid een betere kwaliteit en continuïteit te kunnen waarborgen.

Uitgangspunten formatiebeleid

Bij de uitvoering van de gemeentelijke taken wordt er voortdurend gezocht naar het juiste evenwicht tussen het met eigen mensen uitvoeren van de taken, het inhuren van deskundigheid of het uitbesteden van werkzaamheden. Dergelijke beslissingen worden bepaald door de mate van deskundigheid die nodig is en de frequentie en duur waarmee die deskundigheid moet worden ingezet. De bestuurlijke ambities zijn hoog en daarom moeten er steeds keuzes worden gemaakt en prioriteiten worden gesteld.

In algemene zin hebben we voor de omvang van de personeelsformatie gekozen voor een relatief 'kleine kernorganisatie'. De formatiescans van de afgelopen jaren bevestigen het beeld dat onze organisatie beperkt is ten opzichte van de gemeenten in onze gemeenteklasse. Per duizend inwoners heeft Bunschoten een kleinere formatie ten opzichte van de gemeenten in dezelfde gemeenteklasse. Ook de kosten van de overhead zijn gemeten en komen eveneens uit onder het gemiddelde.

Thuiswerken

Al enkele jaren is het mogelijk dat onze medewerkers thuis hun werk kunnen doen. De flexibiliteit wordt daarmee gediend. Er is aangesloten op de moderne ontwikkelingen op dit onderdeel. Op termijn kan dat ruimte creëren in de bezetting van ons gebouw. We hebben daar voor de huisvesting al op geanticipeerd door de politie en het sociaal team in ons gebouw op te nemen.

Positie arbeidsmarkt

Gedurende een aantal jaren heeft er een economische crisis zich voltrokken. Toch blijkt het dat sommige (specialistische) functies niet adequaat op te vullen zijn.

Gelet op ons personeelsbestand zullen we de komende jaren, vanwege het vertrek van medewerkers met pensioen, geconfronteerd worden met de vervangingsvraag voor nieuw personeel. We hebben daar aandacht voor en proberen hier goed op in te spelen. Onder andere via een gericht stage beleid willen we jongeren laten zien wat het werken bij onze gemeente inhoudt. Ook bespreken we jaarlijks in het managementteam de personeelsplanning voor de komende jaren.

Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is een afgeleide van het strategische beleid van de organisatie zoals omschreven in de notities Bunschoten Top! en de toekomstvisie 2025 '*Gemeente Bunschoten zijn we samen!*'. Het beleid zal er steeds op gericht zijn te zorgen dat:

- De organisatie steeds beschikt over voldoende en bekwaam personeel om de maatschappelijke taak van het gemeentebestuur in alle opzichten naar behoren te kunnen vervullen;
- Een werkklimaat wordt gecreëerd waarin medewerkers tot hun recht kunnen komen en een gevoel van welbevinden hebben;
- De medewerkers in staat worden gesteld en gestimuleerd om bij te dragen aan de strategische keuzes die door de organisatie zijn gemaakt;
- De organisatie zodanig kan functioneren, dat het belang van het individuele personeelslid is afgestemd op en spoort met de belangen van de organisatie;
- De kwaliteiten van de medewerkers worden afgestemd op de doelen van de organisatie.

Ook voor het taakveld HRM werken we samen in BLNP verband. Vanaf 2017 wordt gestart met een gezamenlijk salarisadministratie van de vier gemeenten. De komende maanden is het doel om nieuwe beleidsterreinen gezamenlijk op te pakken en een slag proberen te maken in de standaardisatie van werkprocedures. De focus en inzet zullen de komende maanden daarop gericht zijn.

Communicatie

De communicatie met en de presentatie van onze producten naar onze burgers en medewerkers toe staan hoog in het vaandel. We hebben daarvoor ons beleid onder de loep genomen. Het uitgangspunt van centrale woordvoering door de werkeenheden communicatie staat niet ter discussie.

Voor de presentatie van de informatie wordt onze online omgeving ingezet en we spelen ook in op nieuwe vormen van sociale media. Door gerichte kanaalsturing kan de dienstverlening naar de burgers nog meer verbeterd worden. In een brief (circulaire) van Minister Plasterk wordt beschreven over de groei van digitale producten, hij legt gemeenten op om daar de komende tijd in te investeren.

Algemene wet bestuursrecht/ klachtrecht

De regels en richtlijnen die er spelen tussen de bestuurlijke organisatie en de burgers worden gecompliceerder en de burgers worden steeds mondiger. Het is van groot belang dat er aandacht is en blijft voor de aansprakelijkheden die voortvloeien uit de bestuurlijke bevoegdheden. We hebben invulling gegeven aan de kwaliteitsbewaking van de juridische kwaliteitszorg. Onze juristen van bestuurs- en publiekrecht zitten daar dicht op: ze stimuleren dat de collega's in juridische zin bij blijven en houden roulerende audits op de output van de afdelingen. We hebben een beperkt aantal klachten, bezwaar- en beroepszaken. Dat geeft al een indicatie over de kwaliteit van onze juridische kwaliteitszorg.

Voor dit onderdeel wordt er ook samengewerkt in BLNP verband. We hopen de komende tijd in te zetten op meer afstemming van de bezwaar- en beroepsprocedures en de WOB verzoeken van de deelnemende gemeenten.

Informatievoorziening en informatiebeleid

De samenwerking BLNP geldt ook voor dit onderdeel van de bedrijfsvoering. Voor dit onderdeel is Bunschoten de trekker. De business case voor de samenwerking is vastgesteld. Binnenkort zal het tot een formele benoeming van een kwartiermaker komen. Inmiddels zijn de aangekondigde trajecten van de business case opgepakt.

Het gaat dan om:

- Het uitwerken van een gezamenlijk I&A beleid voor de vier gemeenten tot en met 2020;
- Het uitwerken van een gezamenlijk veiligheidsbeleid conform de laatste richtlijnen van de BIG en de privacy richtlijnen;
- Het gezamenlijk aanpakken van het traject modernisering GBA, hetgeen van rechtswege wordt opgelegd;
- De implementatie van het gezamenlijk systeem voor de salaris- en personeelsadministratie en de financiële administratie.

Voor het I&A beleid zijn de rijks programma's leidend, zoals:

- @Antwoord;
- Digitalisering dienstverlening;
- Basis op orde; wettelijke plicht basisregistraties toe te passen en aan te sluiten op de Landelijke Voorzieningen;
- Rijksprogramma van Plasterk 2017;
- Programma uitbouw digitale dienstverlening 2020.

Het beleid van de gemeente Bunschoten is vastgelegd in de Notitie over dienstverlening; Dienstverleningsvisie 2011- 2015 & Uitvoeringsprogramma 2011- 2013: '*Bunschoten, altijd dienstverlenend!*'. Binnenkort wordt dat vervangen door het nieuwe beleidsplan opgemaakt in BLNP verband.

De uitkomsten over de dienstverlening worden vanuit het rijksniveau regelmatig gemonitord en openbaar gepubliceerd. We zorgen dat we goed daarbij aangesloten blijven.

Basisregistraties op orde

Het project basisregistratie grootschalige topografie (BGT)

De ontwikkeling van deze basisregistratie is van rijkswege opgelegd. In de loop van 2016 moet op de landelijke voorziening worden aangesloten. We zitten in de eindfase van dit project. Het is een langdurig en intensief traject geweest waar we meerdere jaren mee bezig zijn geweest. Straks gaan we 100% live en zullen we de registratie in de lucht moeten houden. Beheersmatig zijn er voorstellen gedaan om dat te kunnen waarborgen.

Het project aansluiting op het Nieuwe Handelsregister (NHR)

Net als bij persoonsgegevens uit de basisregistratie personen is het de bedoeling dat de gehele overheid gebruik gaat maken van dezelfde bedrijfsgegevens (bedrijven, verenigingen, stichtingen) uit deze externe basisregistratie van de Kamer van Koophandel. De aansluiting daaraan is opgepakt.

Gebruik basisgegevens zowel administratief als geografisch

Het stelsel van de basisregistraties wordt steeds verder ingevuld. Intern zijn deze gegevens beschikbaar voor alle afnemers en alle gebruikers. Er zijn voorzieningen gecreëerd en koppelingen gelegd tussen de applicaties om het gebruik van die gegevens mogelijk te maken.

Het actueel houden van deze koppelingen en de afstemming tussen de applicatie wordt opgepakt door de gegevensbeheerders. We hebben daar goede stappen in gemaakt en de komende jaren moet dat aandacht blijven behouden.

De gegevens zijn via thema kaarten ook geografisch beschikbaar. Met name vanuit het project BGT vloeit voort dat we dat intern goed hebben moeten beleggen.

Documentaire informatievoorziening

De medewerkers van het archief krijgen te maken met veranderingen in een mate waarin dit nog niet eerder heeft plaatsgevonden. De manier van werken gaat door de toenemende automatisering en digitalisering onvermijdelijk veranderen. De huidige werkwijze wordt nu nog gedomineerd door papieren documenten in een centraal archief. Mede door de komst van het systeem 'zaakgericht werken' wordt deze werkwijze veranderd naar een werkwijze met digitale documenten die medewerkers zelf gaan archiveren. Willen we ons archief goed op orde blijven houden en voldoen aan de (wettelijke) eisen die daaraan worden gesteld, dan ontkomen we er niet aan het archief door te ontwikkelen. De werkwijze die hierbij past, vraagt andere taken en competenties van medewerkers. De taken rondom het verwerken van inkomende en uitgaande post zijn van de afdeling archief verplaatst naar het KCC.

Planning en control

De planning en control cyclus bestaat uit de cyclus opstellen kadernota, programmabegroting, de tussentijdse rapportage en dan uiteindelijk de verantwoording in de programmarekening.

Binnen de financiële functie zijn er veel ontwikkelingen en interessante uitdagingen. Genoemd kunnen worden de wijzigingen van het BBV en de invoering van de vennootschapsbelasting. Er komt steeds meer aandacht voor het monitoren van beleid, de zogenaamde beleidscontrol.

In het rapport van bevindingen legt de accountant de vinger bij de interne controle en de hoge eisen die daaraan worden gesteld. Ook de verdere uitwerking van het risicomanagement vraagt de aandacht.

Op de jaaragenda van 2016 staat voor het 4e kwartaal de actualisering van de financiële verordeningen artikel 212, 213 en 213a.

Een andere ontwikkeling waar we ons op willen oriënteren is de wijze van communicatie over de planning en control cyclus met raad en burger. Een fenomeen dat de laatste jaren meer terrein wint is de begrotingsapp. In 2017 gaan we onderzoeken of we dit instrument kunnen inzetten.

3.6 Verbonden partijen

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf verbonden partijen is opgenomen in artikel 15 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf verbonden partijen bevat tenminste de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting. Daarnaast de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen en een lijst van de verbonden partijen.

De paragraaf verbonden partijen gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente participeert en tevens een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

Inleiding

Onderstaand zijn de belangrijkste verbonden partijen voor de gemeente Bunschoten opgenomen, waarbij sprake is van een aanmerkelijk financieel en bestuurlijk belang.

Verbonden partijen

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (RUD 2.0)

Het gaat om de uitvoering van de taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder. Evenals de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

De raming van de bijdrage voor 2017 bedraagt € 415.769,- (2016: € 415.000,-). Daarnaast wordt een bijdrage betaald voor taken die voorheen door de provincie werden uitgevoerd. Gemeenten worden voor dit deel gecompenseerd via de algemene uitkering.

De algemene reserve van de RUD bedroeg per 1-1-2016 € 1.909.000,- inclusief te bestemmen resultaat 2015 van € 987.000,-.

Regiobureau Amersfoort

Voor het onderdeel bestuursondersteuning wordt een bijdrage geraamd van € 44.000,-. Het regiobureau speelt een belangrijke coördinerende rol in de transitie binnen het sociaal domein daar waar het gaat om de vormen van samenwerking binnen de regio. De bijdrage is op dit onderdeel daarom ook verhoogd met € 10.000,-.

GGD regio Utrecht

De GGD regio Utrecht voert alle taken voortkomend uit de wet Publieke gezondheid en andere collectieve wetten dicht bij de gemeenten uit, waarbij de primaire focus van deze taken is de collectieve aspecten van de gezondheid.

De GGD als publieke dienst en aangestuurd door gemeenten, zal in toenemende mate ook met andere opdrachtgevers te maken krijgen zoals zorgverzekeraars, individuele burgers. Het uitgangspunt blijft dat het basispakket onaangetast door de gemeenten gefinancierd wordt. Voor 2017 is een bijdrage aan de GGD regio Utrecht geraamd van € 668.698,- dat is onderverdeeld in vier kwadranten. Voor basistaken is dit een bedrag van € 121.559,- voor basistaken plus een bedrag van € 166.322,- voor intensivering basistaken een bedrag van € 6.418,- en voor maatwerk een bedrag van € 374.399,-.

De jaarrekening 2015 liet een positief resultaat zien voor bestemming van € 338.454,-. Het eigen vermogen komt per 1-1-2016 uit op € 2,9 miljoen.

Amfors Holding bv/RWA

Als gevolg van de bezuinigingen vanuit de Rijksoverheid is samen met de deelnemende gemeenten en een extern bureau een aantal scenario's uitgewerkt die uitzicht moeten bieden op een gezond financieel perspectief. Onderzocht wordt hoe Amfors op een goede manier kan worden betrokken bij de inkoop/aanbesteding van goederen en diensten door de deelnemende gemeenten.

Op basis van de samenwerkingsovereenkomst tussen enerzijds Amfors Holding bv en haar werkmaatschappijen en anderzijds de gemeenschappelijke regeling RWA is een verplichting tot aanvulling van het exploitatieverlies bij het RWA. Deze verplichting geldt uitsluitend zolang het eigen vermogen van Amfors Holding bv het bedrag van € 2,5 miljoen te boven gaat. Het eigen vermogen op basis van de jaarrekening 2015 bedroeg per 1-1-2016 € 2,5 miljoen (2014: € 2,5 miljoen). De gemeente heeft 117 aandelen Amfors Holding bv in bezit tegen een nominale waarde van € 5.265,-. In de begroting 2017 is een bijdrage geraamd van € 97.000,- oplopend tot € 100.000,- in 2020.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU)

In de dienstverleningsovereenkomst worden afspraken gemaakt, welke taken de VRU voor de gemeente uitvoert. Een belangrijk onderwerp dat momenteel actueel is betreft het eigendom, beheer en onderhoud van de brandweerkazernes.

In de begroting 2017 is een bijdrage geraamd van € 937.000,- (2016: € 929.000,-). Het eigen vermogen van de VRU bedroeg per 1-1-2016 € 6,6 miljoen (2015: € 5,4 miljoen). Het resultaat van de jaarrekening 2015 bedroeg € 1.749.000,- (2014: € 1,7 miljoen).

Afvalverwijdering Utrecht (AVU)

Voor het be- en verwerken van brandbaar en GFT-afval is een gemeenschappelijke regeling afvalverwijdering Utrecht van kracht. Hierin nemen de Utrechtse gemeenten deel naar rato van de te verwerken tonnages afval. Voor 2017 wordt voor Bunschoten een bijdrage geraamd van € 245.146 (2016: € 478.000,-) dit is gebaseerd op afvoer en verwerking van 2.050 ton brandbaar afval en 2.200 ton GFT-afval. De stijging is het effect van de invoering van de belasting op brandbaar afval. Eventuele voor- en nadelen worden in 2017 verantwoord en verrekend met de egalisatiereserve reiniging.

Vitens NV

Vitens NV heeft als missie een duurzame, efficiënte en effectieve watervoorziening binnen het voorzieningsgebied van de aangesloten bedrijven, voor de verschillende deelmarkten en doeleinden van waterverbruik, volgens de hoogste standaards op het gebied van kwaliteit, gezondheid en beschikbaarheid, gebaseerd op een integraal beheerde en duurzaam ingerichte waterketen.

De gemeente bezit 16.219 (0,323%) aandelen Vitens (totaal uitstaande aandelen 5.777.247). De aandelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde van € 16.219,-.

Eigen vermogen:

- Het eigen vermogen per 31 december 2016 zal naar verwachting € 441,3 miljoen bedragen;
- Het eigen vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 466,1 miljoen bedragen.

Vreemd vermogen:

- Het vreemd vermogen per 31 december 2016 zal naar verwachting € 1.292,8 miljoen bedragen;
- Het vreemd vermogen per 31 december 2017 zal naar verwachting € 1.289,6 miljoen bedragen.

Resultaat:

- Het verwachte resultaat 2017 bedraagt € 29,1 miljoen;
- Het verwachte dividend over boekjaar 2017 (uitbetaald in 2018) bedraagt € 11,6 miljoen;
- Het verwachte dividend per aandeel over boekjaar 2017 bedraagt € 2,01;
- Solvabiliteit per 31 december 2017 bedraagt 26,5% (per 31 december 2016: 25,4%);
- Solvabiliteit (inclusief achtergestelde geldleningen) per 31 december 2017 bedraagt 30,1% (per 31 december 2016: 29,1%).

Naast een mogelijke dividenduitkering ontvangt de gemeente gedurende 15 jaar een bedrag gebaseerd op een achtergestelde lening met een rendement van een 10-jarige staatlening +1%. Voor 2017 is een raming dividend opgenomen van €48.000,- (2016: € 48.000,-). In 2016 is een dividend ontvangen over 2015 van € 62.000,-.

Samenwerkingsverband sociale zaken Baarn, Bunschoten, Soest (BBS)

Er is een gemeenschappelijke regeling getroffen tussen de gemeenten Baarn, Bunschoten en Soest om te komen tot een zo efficiënt mogelijke en kwalitatief verantwoorde uitvoering van Werk en Inkomen (W&I). Zowel de uitkeringsadministratie, juridisch team, consultants en beleidsmedewerkers maken deel uit van dit samenwerkingsverband. In het kader van de ontwikkelingen binnen het sociaal domein is besloten tot een integratie van werk en inkomen van de gemeenten Baarn, Bunschoten en Soest en dit onder te brengen binnen het samenwerkingsverband BBS en vanaf 2017 wordt de zorgadministratie uitgevoerd door BBS waar dit voorheen gebeurde door Amersfoort.

De nettolasten voor Bunschoten aan dit samenwerkingsverband (exclusief onderdeel werk) zijn voor 2017 geraamd maximaal 7,5% van de BUIG-uitkering (€ 137.500,-) en de lasten voor de uitvoering voor het onderdeel werk en inkomen € 401.000,-. De bijdrage voor uitvoering van de zorgadministratie was nog niet definitief bekend. Wel wordt gerekend op een voordeel ten opzichte van de uitvoering door Amersfoort.

Stichting MooiSticht

Bij besluit van 12 december 2013 (nummer 940) heeft uw raad besloten om Welstand en Monumenten Midden Nederland (WMMN) op grond van artikel 34 Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) per 1 januari 2017 op te heffen. Het personeel en de adviesdiensten zullen in de lijn van genoemde besluiten overgaan van de GR naar de samen met Landschap en Erfgoed opgerichte Stichting MooiSticht. Door het aangaan van een contract met de Stichting MooiSticht, kan blijvend worden gewaarborgd dat Bunschoten de beschikking houdt over een goede en onafhankelijke ruimtelijke advisering bij ruimtelijke plannen.

Uitgangspunt is steeds het optimaal bedienen van de besturen van de aangesloten gemeenten. De financiering van de organisatie vindt plaats door het berekenen van leges die gekoppeld zijn aan de bouwkostentabel en aan de aanvragers en anderzijds door voor apart te leveren adviesdiensten een uurtarief door te berekenen. Er is geen sprake van een bijdrage van de gemeente in de exploitatie. Wel is een bepaling opgenomen dat in het geval de inkomsten van de stichting vanuit de gemeente in een boekjaar meer dan 20% lager blijken te zijn dan het voorgaande boekjaar, de gemeente het verschil tot die 20% zal compenseren. Op deze wijze krijgt de stichting de gelegenheid haar bedrijfsvoering aan te passen. Deze bepaling vervalt vijf jaar na ingangsdatum van het eerste contract.

N.V. ROVA Holding

Per 1 januari 2015 is er een dienstverleningsovereenkomst gesloten met de N.V. ROVA gemeenten (100% deelneming van de holding) voor de inzameling van afvalstoffen. Tevens zijn de inzamelmiddelen tegen de boekwaarde overgedragen aan ROVA Activa Beheer B.V. (eveneens een 100% deelneming van de holding).

Bestuurlijk belang: Via stemrecht op aandelen. De gemeente bezit circa 2% van het totaal aantal uitstaande aandelen A, B en C.

Financieel belang: De gemeente bezit 205 aandelen in de holding. In totaal heeft de gemeente in het aandelenpakket een bedrag gestort van € 313.640,- (nominaal € 113,45 + € 1.416,50 voor het aandeel in de algemene reserve B).

Uitgegaan wordt van een jaarlijks normdividend van € 51.250,- vanaf 2017 (over het jaar 2016). In de besluitvorming is er van uitgegaan dat het dividend ten gunste komt van het taakveld afval binnen programma Volksgezondheid en milieu.

Eigen vermogen: ultimo 2015 € 30.754.000,-

Vreemd vermogen: ultimo 2015 € 22.395.000,-

Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

De coöperatie kent een dienstverleningsovereenkomst met Regio Noord-Veluwe. Het financieel beheer wordt gevoerd door Regio Noord-Veluwe.

Doelstelling binnen het gebied van de Randmeren:

- Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie;
- Het behartigen van de belangen van de natuur;
- Het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon;
- Het bevorderen van de watersportsector.

Bestuurlijk belang: De gemeente heeft op basis van haar jaarlijkse bijdrage vier stemmen in de algemene ledenvergadering.

Financieel belang: De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 21.048,-.

Het geraamd resultaat voor het jaar 2016 is € 0,- als gevolg van een grote onttrekking aan de algemene reserve. Ook voor de komende jaren is dit het resultaat.

Samenwerkingsovereenkomst private partijen

Naast bovengenoemde verbonden partijen heeft de gemeente in het kader van de grondexploitatie samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met de ontwikkelcombinatie VOF Zuyderzee en de Bunte Vastgoed.

3.7 Grondbeleid

(Commissie Bestuur en Middelen)

Het wettelijk kader voor het opstellen van een paragraaf grondbeleid is opgenomen in artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De paragraaf grondbeleid geeft tenminste:

- *Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;*
- *Een aanduiding van de wijze waarop de provincie onderscheidenlijk gemeente het grondbeleid uitvoert;*
- *Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;*
- *Een onderbouwing van de geraamde winstneming;*
- *De beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.*

Grondbeleid is een activiteit van de gemeente waarbij op een uitvoeringsgerichte wijze, sturing wordt gegeven aan de ruimtelijke processen. Waarbij een goede evenwichtige inrichting van de ruimte wordt verkregen. Daarbij worden dan voorzieningen gerealiseerd die niet door particuliere partijen zouden worden ontwikkeld. Er kan gedacht worden aan sociale woningbouw, sociaal-culturele voorzieningen, infrastructuur enz. Grondbeleid is geen doel op zich, maar vormt een instrument om andere gemeentelijke beleidsvelden te ondersteunen. In de raad van januari 2012 is een geactualiseerde notitie grondbeleid vastgesteld. In principe is als uitgangspunt gekozen voor passief grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente de grondexploitaties overlaat aan private ontwikkelaars. De gemeente investeert onder ander in de plankosten.

De grondexploitatie vormt een geheel met de totale financiële huishouding van de gemeente en heeft dus een financiële invloed op en gevolgen voor de algemene financiële positie van de gemeente. Een financieel uitgangspunt bij grondexploitaties is het realiseren van een sluitende exploitatie, waarin alle kosten voor het realiseren van het openbaar gebied worden vertaald in de grondopbrengst. Dat is inclusief een bijdrage in de infrastructuur in de ruimste zin van het woord (reserve bovenplanse voorzieningen).

MPG

Dit is het eerste jaar waarin de gemeente Bunschoten de grondexploitaties apart van de programmabegroting vermeld, namelijk in een Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Het MPG wordt na hoofdstuk vier opgenomen in de programmabegroting (pagina [131](#)). In het MPG komen verschillende grondexploitaties aan de orde en staat ook het risicobeleid vermeld. Ook de niet in exploitatie genomen gronden worden vermeld in het MPG.

4. BIJLAGEN

4.1 Overhead

Wat is overhead?

De definitie van overhead is: *'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'*. Door deze definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. De punten waaruit overhead bestaat zijn uit onderstaand schema af te lezen.

In onderstaand schema is een specificatie op hoofdlijnen opgenomen hoe de overhead is geraamd.

▪ Leidinggevende in het primaire proces	€	600.000
▪ Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie	€	500.000
▪ P&O/ HRM	€	600.000
▪ Inkoop	€	0
▪ Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie	€	100.000
▪ Juridische zaken	€	100.000
▪ Bestuurszaken en bestuursondersteuning	€	100.000
▪ Informatievoorziening en automatisering	€	850.000
▪ Facilitaire zaken en huisvesting	€	750.000
▪ DIV (archief en postzaken)	€	400.000
▪ Managementondersteuning in het primaire proces	€	300.000
	€	<u>4.300.000</u>

Uitwerking in de begroting

De overhead moet worden verantwoord op taakveld 0.4. Voor 2017 is dit geraamd op een bedrag van € 4,3 miljoen. Hiervan heeft een bedrag van € 2,6 miljoen betrekking op loonkosten en € 1,7 miljoen op overige lasten.

In voorgaande begrotingen werd de overhead in de uurtarieven van de afdelingen meegenomen en daardoor verdeeld over de gehele begroting. Een uitzondering is gemaakt voor de onderdelen waar gewerkt wordt met kostendekkende tarieven. Dit geldt voor de reiniging, riolering, begraven, marktgelden en leges. Ook voor de grondexploitatie en investeringen mag de overhead doorberekend worden.

In het programma Bestuur en ondersteuning is bij de verplichte indicatoren het percentage opgenomen dat wordt gehanteerd voor de opslag op totale lasten. Dit is berekend op 10% (totale overhead gedeeld door de totale lasten inclusief grondexploitatie).

4.2 Kerngegevens

Algemene uitgangspunten	2017	2018	2019	2020
Inflatiecorrectie budgetten (meerjaren constante prijzen)	0,5%	0%	0%	0%
Sociale structuur				
Aantal inwoners	20.850	20.900	20.950	20.950
<i>waarvan</i>				
< 20 jaar	5.750	5.750	5.775	5.775
20 t/m 64 jaar	12.080	12.125	12.145	12.145
> 64 jaar	3.020	3.025	3.030	3.030
75-85 jaar	860	860	875	875
Fysieke structuur				
Oppervlakte gemeente	3.044 ha	3.044 ha	3.044 ha	3.044 ha
Binnenwater	437 ha	437 ha	437 ha	437 ha
Aantal woonruimten	8.154	8.224	8.290	8.290
Financiële structuur				
Uitgedrukt in bedragen per inwoner (x € 1,-)				
Gewone uitgaven (excl. grondexploitatie)	1.695,83	1.670,33	1.668,64	1.671,84
Opbrengst belastingen, incl. leges en andere rechten	409,21	416,60	412,88	415,35
Alg. uitkering uit het gemeentefonds	979,71	978,61	977,52	984,34
Vaste schuld	2.488,15	2.219,62	1.976,28	1.762,05
Standen per 1 januari				
Reserves van de algemene dienst	316,02	399,00	448,16	495,27
Voorzieningen van de algemene dienst	115,78	123,83	129,16	116,61
Reserves grondexploitatie	159,18	123,01	151,65	163,58
Voorzieningen grondexploitatie	454,82	453,73	452,65	452,65
<i>Weerstandsvermogen</i>				
reserve algemene dienst; reserve grondexploitatie en voorziening grondexploitatie en precario kabels/leidingen	790,07	808,13	824,39	850,12

4.3 Overzicht directe en indirecte subsidies

In onderstaand overzicht zijn de subsidieplafonds opgenomen zoals geraamd in de programmabegroting 2017. De ramingen van 2017 zijn gebaseerd op het welzijnsplan 2016 en aangepast met het inflatiepercentage en de besluitvorming rondom de bezuinigingen. Op basis van de vaststelling van het welzijnsplan 2017 (begin 2017) kan het zijn dat er nog een onderlinge verschuiving moet worden verwerkt.

Programma (Bedragen x € 1,- afgerond op € 1.000,-)	2016	2017
Onderwijs en jeugd	€ 222.000	€ 223.000
Cultuur	€ 236.000	€ 237.000
Overige activiteiten	€ 399.000	€ 401.000
Zorg	€ 510.000	€ 474.000
Jaarprogramma subsidies	€ 1.367.000	€ 1.335.000
Overige subsidies		
Kindercentra	€ 265.000	€ 266.000
Historische schepen	€ 60.000	€ 60.500
Toerisme	€ 42.000	€ 42.500
City marketing	€ 25.000	€ 25.500
WMO	€ 74.000	€ 75.000
Totaal overige subsidies	€ 466.000	€ 469.500
Totaal alle subsidies	<u>€ 1.833.000</u>	<u>€ 1.804.500</u>

Bij de bespreking van het onderwerp indirecte subsidies is toegezegd dat globaal zou worden bekeken wat de risico's zijn die de gemeente loopt bij het verstrekken van de leningen aan verenigingen en instellingen. We spreken dan over de verenigingen die rente en aflossingsverplichtingen kennen of die huur moeten betalen. Deze risico's zijn verwaarloosbaar klein. Er wordt voldaan aan de aflossings- en huurverplichtingen. Er is geen reden om hier aanvullende maatregelen te nemen.

Op de volgende pagina is een overzicht gegeven van de indirecte subsidies per 2017. In het kader een toelichting op de tabel.

De lasten zijn in de volgende categorieën onderverdeeld:

- **Kapitaallasten**

De lasten van de investeringen/subsidies/geldleningen op basis van onder andere de nota Stimulus en de voorlopers daarvan, voor zover deze nog in de administratie zijn opgenomen. Deze lasten nemen in de loop van de tijd af en zijn niet beïnvloedbaar. De lasten zijn lager, omdat met een lager rentepercentage is gerekend.

- **Derden**

Het gaat hier om het dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en sportvelden. Dit onderhoud is noodzakelijk om de voorzieningen in stand te houden. Ook de verzekeringspremies en overige zakelijke lasten zijn hierbij inbegrepen.

- **Reserveringen**

Onder deze post worden de jaarlijkse stortingen in de voorziening onderhoud gebouwen/sportvelden weergegeven. Deze stortingen zijn bedoeld om op enig moment het groot onderhoud te kunnen uitvoeren en zo de gebouwen/sportvelden in stand te houden. Hier liggen de diverse onderhoudsplannen aan ten grondslag. Ook hier geldt dat deze lasten in principe als vast moeten worden beschouwd.

- **Totale lasten**

Het totaal van de lasten. Gelet op de aard en beïnvloedbaarheid van de lasten zijn hier nagenoeg geen besparingen te realiseren.

- **Inkomsten**

Hier zijn de bedragen geraamd die bij de verenigingen in rekening worden gebracht, voornamelijk op basis van het geldende tarievenbeleid.

- **Saldo**

Het saldo van lasten en inkomsten is het bedrag van de indirecte subsidies.

Jaar		Oorspr. Bedrag kapitaal uitgaven	Percentage/ maatstaf	Totaal van de afschr.- aflossing begin dienstjaar	(Extra) afschrijvingen	(Extra) aflossingen	Boekwaarde begin 2017
2004	Verbouwing bibliotheek tbv Hist.Ver. Bunschoten	36.012,63	25 jr. ann	36.012,63	0,00		0,00
2003	Aankoop bibliotheek	383.904,11	25 jr. ann	383.904,11	0,00		0,00
	Totaal Bibliotheek	419.916,74		419.916,74	0,00		0,00
	Geldlening realisering Korengebouw	181.512,09	50 jr. ann				181.512,09
	Aankoop scheepswerf	382.378,92	40 jr	292.242,03	5.815,10		90.136,89
	Aankoop grond Havenstraat	234.000,00					234.000,00
1997	Bijdrage St.Botterwerf Spakenburg	74.873,74	40 jr	36.501,72	1.871,88		38.372,02
	Totaal Botterwerf	691.252,66		328.743,75	7.686,98		362.508,91
	Uitbreiding museum spakenburg	60.586,49	25 jr	53.087,89	2.499,56		7.498,60
2007	Uitbreiding museum Spakenburg, 1e fase	573.118,00	40 jr. ann	83.472,47	8.077,70		489.645,53
2007	Uitbreiding museum Spakenburg, 2e fase	106.110,00	25 jr. ann	30.570,48	3.209,51		75.539,52
2007	Aankoop grond museum Spakenburg	282.000,00					282.000,00
	Totaal Museum	1.021.814,49		167.130,84	13.786,77		854.683,65
2007	Korenmolen De Hoop	317.000,00	40 jr. ann	36.241,88	4.689,44		280.758,12
	Totaal cultureel Bunschoten	2.631.495,98		952.033,21	26.163,19		1.679.462,77
	Renovatie bijvelden w Eemdijk	48.916,73	15 jr	48.916,73	0,00		0,00
	Subsidie was-/kleedruimte w Eemdijk	25.991,05	15 jr	11.839,96	1.732,74		14.151,09
	Geldlening was-/kleedruimte w Eemdijk	25.991,05	50 jr		0,00		25.991,05
	Subsidie was-/kleedruimte w Eemdijk	50.489,42	15 jr	23.000,72	3.365,96		27.488,70
	Geldlening was-/kleedruimte w Eemdijk	50.486,42	50 jr				50.486,42
	Renovatie de Vinken: w Eemdijk	25.000,00	25 jr	6.000,00	1.000,00		19.000,00
	Totaal vv Eemdijk	226.874,67		89.757,41	6.098,70		137.117,26
	Subsidie was-/kleedruimte RC Spakenburg	10.928,17	15 jr	5.018,16	725,54		5.910,01
	Geldlening was-/kleedruimte RC Spakenburg	10.928,17	50 jr	0,00			10.928,17
2000	Renovatie toplaag handbalvelden, HVBS	30.803,16	20 jr	26.179,20	1.339,30		4.623,96
	Renovatie de Vinken: Handbalveldm, HVBS	20.000,00	25 jr	4.800,00	800,00		15.200,00
2003	Geldlening Ruitersportcentrum	73.400,00	50 jr	0,00	0,00		73.400,00
	Renovatie de Vinken: Paardesport	15.000,00	25 jr	3.600,00	600,00		11.400,00
2010	Geldlening stichting 4B (boulamis)	63.724,00	50 jr				63.724,00
2010	Geldlening vogelver. Vogelvreugde	20.000,00	50 jr				20.000,00
	Renovatie de Vinken: Aanleg atletiekbaan Quo Vadis	182.000,00	25 jr	43.680,00	7.280,00		138.320,00
	Niet direct toe te rekenen aan vereniging						
	Overige verenigingen	426.783,50	0,00	83.277,36	10.744,84	0,00	343.506,14
	Totaal sportpark de Vinken	653.658,17	0,00	173.034,77	16.843,54	0,00	480.623,40
2000	Subsidie kleedkamers IJsselmeervogels	128.117,13	20 jr	102.493,36	6.405,84		25.623,77
2000	Geldlening kleedkamers IJsselmeervogels	128.117,13	20 jr	96.087,36		6.405,84	32.029,77
	Subsidie 9 kleedkamers IJss.vogels	182.163,00	15 jr	126.501,80	12.144,20		55.661,20
	Geldlening 9 kleedkamers IJss.vogels	182.163,00	15 jr	109.297,80		12.144,20	72.865,20
	Totaal IJsselmeervogels	620.560,26		434.380,32	18.550,04	18.550,04	186.179,94
	Subsidie kleedkamers SV Spakenburg	193.090,00	20 jr	144.816,92	9.654,48		48.273,08
	Geldlening kleedkamers SV Spakenburg	193.090,00	20 jr	124.507,92		9.654,48	68.582,08
2003	Subsidie 4 kleedkamers SV Spakenburg	77.236,00	15 jr	69.512,24	5.149,06		7.723,76
2003	Geldlening 4 kleedkamers SV Spakenburg	77.236,00	15 jr	61.788,24		5.149,06	15.447,76
	Totaal Spakenburg	540.652,00		400.625,32	14.803,54	14.803,54	140.026,68
	Totaal sportpark Westmaat	1.161.212,26		835.005,64	33.353,58	33.353,58	326.206,62

Boekwaarde eind 2017	Toege- rekende rentelasten 2%	Totaal kapitaallasten	Derden onderhoud	Voorziening groot onderhoud vervanging	Totaal Lasten	Totaal Baten	Saldo
0,00	0,00	0,00			0,00		0,00
0,00	0,00	0,00			0,00		0,00
0,00	0,00	0,00			0,00		0,00
181.512,09	3.630,24	3.600,00			3.600,00		-3.600,00
84.321,79	1.802,74	7.600,00			7.600,00		-7.600,00
234.000,00	4.680,00	4.700,00			4.700,00		-4.700,00
36.500,14	767,44	2.600,00			2.600,00		-2.600,00
354.821,93	7.250,18	14.900,00	3.200,00		18.100,00		-18.100,00
4.999,04	149,97	2.600,00			2.600,00		-2.600,00
481.567,83	9.792,91	17.900,00			17.900,00		-17.900,00
72.330,01	1.510,79	4.700,00			4.700,00		-4.700,00
282.000,00	5.640,00	5.600,00			5.600,00		-5.600,00
840.896,88	17.093,67	30.800,00	11.600,00	7.800,00	50.200,00	61.000,00	10.800,00
276.068,68	5.615,16	10.300,00			10.300,00		-10.300,00
1.653.299,58	33.589,26	59.600,00	14.800,00	7.800,00	82.200,00	61.000,00	-21.200,00
0,00	0,00	0,00	35.200,00	27.000,00	62.200,00	15.150,00	-47.050,00
12.418,35	283,02	2.000,00			2.000,00		-2.000,00
25.991,05	519,82	500,00			500,00		-500,00
24.122,74	549,77	3.900,00			3.900,00		-3.900,00
50.486,42	1.009,73	1.000,00			1.000,00		-1.000,00
18.000,00	380,00	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
131.018,56	2.742,35	8.800,00	35.200,00	27.000,00	71.000,00	15.150,00	-55.850,00
5.184,47	118,20	800,00	12.100,00	1.000,00	13.900,00	2.900,00	-11.000,00
10.928,17	218,56	200,00			200,00		-200,00
3.284,66	92,48	1.400,00	2.700,00	3.500,00	7.600,00	1.150,00	-6.450,00
14.400,00	304,00	1.100,00			1.100,00		-1.100,00
73.400,00	1.468,00	1.500,00			1.500,00		-1.500,00
10.800,00	228,00	800,00			800,00		-800,00
63.724,00	1.274,48	1.300,00			1.300,00	800,00	-500,00
20.000,00	400,00	400,00			400,00		-400,00
131.040,00	2.766,40	10.000,00	2.700,00		12.700,00	4.300,00	-8.400,00
					0,00	1.500,00	1.500,00
332.761,30	6.870,12	17.500,00	17.500,00	4.500,00	39.500,00	10.650,00	-28.850,00
463.779,86	9.612,47	26.300,00	52.700,00	31.500,00	110.500,00	25.800,00	-84.700,00
19.217,93	512,48	6.900,00	41.000,00	78.000,00	125.900,00	39.300,00	-86.600,00
25.623,93	640,60	600,00			600,00		-600,00
43.517,00	1.113,22	13.300,00			13.300,00		-13.300,00
60.721,00	1.457,30	1.500,00			1.500,00		-1.500,00
149.079,86	3.723,60	22.300,00	41.000,00	78.000,00	141.300,00	39.300,00	-102.000,00
38.618,60	965,46	10.600,00	41.000,00	78.000,00	129.600,00	39.300,00	-90.300,00
58.927,60	1.371,64	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
2.574,70	154,48	5.300,00			5.300,00		-5.300,00
10.298,70	308,96	300,00			300,00		-300,00
110.419,60	2.800,53	17.600,00	41.000,00	78.000,00	136.600,00	39.300,00	-97.300,00
259.499,46	6.524,13	39.900,00	82.000,00	156.000,00	277.900,00	78.600,00	-199.300,00

Jaar		Oorspr. Bedrag kapitaal uitgaven	Percentage/ maatstaf	Totaal van de afschr.- aflossing begin dienstjaar	(Extra) afschrijvingen	(Extra) aflossingen	Boekwaarde begin 2017
2005	Lening T.V. De Eemslag	24.350,00	40 jr				24.350,00
	Geldlening kleedruimte Agilitas	34.878,91	20 jr	34.878,91			0,00
2004	Grondaankoop Agilitas	34.034,00	15 jr				34.034,00
2004	Geldlening Agilitas	65.525,00	50 jr				65.525,00
2010	Geldlening Agilitas sportVoer	70.211,00	50 jr				70.211,00
2010	Geldlening Agilitas kleedkamers	39.096,00	50 jr				39.096,00
2010	subsidie Agilitas kleedkamers	39.096,00	15 jr	16.071,00	2.606,00		23.025,00
2003	Geldlening Denksportcentrum	88.302,00	15 jr				88.302,00
2000	Geldlening Denksportcentrum	39.705,77	50 jr				39.705,77
	Totaal sportpark Vaartweg	435.198,68		50.949,91	2.606,00		384.248,77
	Totaal sportief Bunschoten	2.250.069,11		1.058.990,32	52.803,12	33.353,58	1.191.078,79
	Geldlening St. Ongerweges	340.335,16	50 jr	102.099,10		6.806,70	238.236,06
2013	Geldlening kinderboerderij De Veldmuis	100.000,00	10 jr	30.000,00		10.000,00	70.000,00
	Herbestemming Brandaris	683.707,20	15 jr. ann	616.878,28	50.973,00		66.828,92
	Huisvesting Rode Kruis	15.000,00	25 jr	2.700,00	600,00		12.300,00
	Dienstencentrum De Haven	220.876,00	15 jr. ann	155.605,00	14.818,00		65.271,00
	Totaal zorgend Bunschoten	1.359.918,36		907.282,38	66.391,00	16.806,70	452.635,98
	Totaal Bunschoten	6.241.483,45		2.918.305,91	145.357,31	50.160,28	3.323.177,54

Boekwaarde eind 2017	Toege- rekende rentelasten 2%	Totaal kapitaallasten	Derden onderhoud	Voorziening groot onderhoud vervanging	Totaal Lasten	Totaal Baten	Saldo
24.350,00	487,00	500,00			500,00		-500,00
0,00	0,00	0,00			0,00		0,00
34.034,00	680,68	700,00			700,00		-700,00
65.525,00	1.310,50	1.300,00			1.300,00		-1.300,00
70.211,00	1.404,22	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
39.096,00	781,92	800,00			800,00		-800,00
20.419,00	460,50	3.100,00			3.100,00		-3.100,00
88.302,00	1.766,04	1.800,00			1.800,00		-1.800,00
39.705,77	794,12	800,00			800,00		-800,00
381.642,77	7.684,98	10.400,00			10.400,00		-10.400,00
1.104.922,09	23.821,58	76.600,00	134.700,00	187.500,00	398.800,00	104.400,00	-294.400,00
231.429,36	4.764,72	4.800,00			4.800,00		-4.800,00
60.000,00	1.400,00	1.400,00			1.400,00		-1.400,00
15.855,92	1.336,58	52.300,00	1.600,00		60.000,00	60.000,00	0,00
11.700,00	246,00	800,00	2.100,00	2.100,00	5.000,00	4.000,00	-1.000,00
50.453,00	1.305,42	16.100,00			16.100,00		-16.100,00
369.438,28	9.052,72	75.400,00	3.700,00	2.100,00	87.300,00	64.000,00	-23.300,00
3.127.659,95	66.463,55	211.600,00	153.200,00	197.400,00	568.300,00	229.400,00	-338.900,00

4.4 Totaaloverzicht per taakveld 2017

Op deze pagina staan alle lasten van de programma's. Op de volgende bladzijde alle baten.

Bedragen x € 1.000,-		Leveringen en diensten					Overige	Totale lasten
Taakveld	Omschrijving	Salaris	Tractie	van derden	Overdrachten	Reserveringen	Kapitaalverrekeningen	
0.1	Bestuur	768		227	44			1.039
0.2	Burgerzaken	223		54	146		1	424
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	24						24
0.4	Overhead	2.596		1.507			214	4.317
0.5	Treasury			10				10
0.6	Belastingen	35		12	240			287
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds							-
0.7	Overige baten en lasten						-50	5
0.8	Vennootschapsbelasting (VPB)							-
0.9	Mutaties reserves					1.302		1.302
0.10	Resultaat van de rekening van baten en lasten						94	94
0.11	Totaal Bestuur en Ondersteuning	3.646	-	1.810	430	1.302	165	7.502
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	27		39	937		69	1.072
1.2	Openbare orde en veiligheid	284		74				358
	Totaal Veiligheid	311	-	113	937	-	69	1.430
2.1	Verkeer en vervoer	566	75	788			900	2.329
2.2	Parkeren	10		89			21	120
2.3	Recreatieve havens	23		28			150	201
2.4	Economische havens en waterwegen							-
2.5	Openbaar vervoer	2		14	1		14	31
	Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	601	75	919	1	-	1.085	2.681
3.1	Markt	17	5	23			1	54
3.1	Economische ontwikkeling	41		11			8	60
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur						2.564	2.564
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	20		36	124		3	183
3.4	Economische promotie			2	42			44
	Totaal Economie	78	5	72	166	-	12	2.905
4.1	Openbaar basisonderwijs							-
4.2	Onderwijshuisvesting	8		51	247		328	634
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	100			841		9	950
	Totaal Onderwijs	108	-	51	1.088	-	337	1.584
5.1	Sportbeleid en activering	27		143	754		473	1.397
5.2	Sportaccommodaties							-
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	39		5	41			85
5.3	Musea							-
5.4	Cultureel erfgoed	64		60	384		220	728
5.5	Media	7			354	3		364
5.6	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	643	100	918	30		40	1.731
	Totaal Sport, cultuur en recreatie	780	100	1.126	1.563	3	733	4.305
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	416		258	3.265		6	3.945
6.2	Wijkteams			774				774
6.3	Inkomensregelingen				2.670			2.670
6.4	Begeleide participatie							-
6.5	Arbeidsparticipatie				1.581			1.581
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)							-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+							-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-			35	2.723		82	2.840
6.81	Geëscaleerde zorg 18+							-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-							-
	Totaal Sociaal domein	416	-	1.067	10.239	-	88	11.810
7.1	Volksgezondheid	109		15	663		1	788
7.2	Riolering	152	18	264			547	1.255
7.3	Afval	129	9	1.152			51	1.681
7.4	Milieubeheer	184		36	452		14	686
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	92	21	103			82	349
	Totaal Volksgezondheid en milieu	666	48	1.570	1.115	-	695	4.759
8.1	Ruimtelijke ordening	110		75			2	187
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)						5.921	5.921
8.3	Wonen en bouwen	583		62	36		78	759
	Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	693	-	137	36	-	80	6.867
	Totaal programma's	7.299	228	6.865	15.575	1.305	3.264	43.843

Bedragen x € 1.000,-		Heffingen	Doel-	Reser-	Verreke-	Totale	
Taakveld	Omschrijving	en tarieven	uitkeringen	veringen	ningen	baten	Saldo
0.1	Bestuur				55	55	984
0.2	Burgerzaken	372				372	52
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden					-	24
0.4	Overhead				533	533	3.784
0.5	Treasury	1.102				1.102	-1.092
0.6	Belastingen	4.696				4.696	-4.409
	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		20.427			20.427	-20.427
0.8	Overige baten en lasten				334	334	-329
0.9	Vennootschapsbelasting (VPB)					-	-
0.10	Mutaties reserves			360		360	942
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					-	94
	Totaal Bestuur en Ondersteuning	6.170	20.427	360	922	27.879	-20.377
1.1	Crisisbeheersing en brandweer					-	1.072
1.2	Openbare orde en veiligheid					-	358
	Totaal Veiligheid	-	-	-	-	-	1.430
2.1	Verkeer en vervoer	102			90	192	2.137
2.2	Parkeren					-	120
2.3	Recreatieve havens	233				233	-32
2.4	Economische havens en waterwegen					-	-
2.5	Openbaar vervoer	10				10	21
	Totaal Verkeer, vervoer en waterstaat	345	-	-	90	435	2.246
3.1	Markt	67				67	-13
3.1	Economische ontwikkeling	37				37	23
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				2.564	2.564	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	176				176	7
3.4	Economische promotie					-	44
	Totaal Economie	280	-	-	2.564	2.844	61
4.1	Openbaar basisonderwijs					-	-
4.2	Onderwijshuisvesting					-	634
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	363				363	587
	Totaal Onderwijs	363	-	-	-	363	1.221
5.1	Sportbeleid en activering	196				196	1.201
5.2	Sportaccommodaties					-	-
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie					-	85
5.3	Musea					-	-
5.4	Cultureel erfgoed	69				69	659
5.5	Media					-	364
5.6	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	13			35	48	1.683
	Totaal Sport, cultuur en recreatie	278	-	-	35	313	3.992
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		295			295	3.650
6.2	Wijkteams					-	774
6.3	Inkomensregelingen		2.083			2.083	587
6.4	Begeleide participatie					-	-
6.5	Arbeidsparticipatie		20			20	1.561
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)					-	-
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+					-	-
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	92				92	2.748
6.81	Geëscaleerde zorg 18+					-	-
6.82	Geëscaleerde zorg 18-					-	-
	Totaal Sociaal domein	92	2.398	-	-	2.490	9.320
7.1	Volksgezondheid	4				4	784
7.2	Riolering	1.247				1.247	8
7.3	Afval	1.415			40	1.455	226
7.4	Milieubeheer					-	686
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	352				352	-3
	Totaal Volksgezondheid en milieu	3.018	-	-	40	3.058	1.701
8.1	Ruimtelijke ordening					-	187
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijfsterreinen)				5.921	5.921	-
8.3	Wonen en bouwen	539				539	220
	Totaal Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	539	-	-	5.921	6.460	407
	Totaal programma's	11.085	22.825	360	9.572	43.842	1

MEERJAREN PROGNOSE GRONDEXPLOITATIE

Inhoudsopgave

1. Inleiding	131
2. Systematiek	132
3. Grondexploitaties	136
3.1 Bedrijventerrein Haarbrug Zuid Complex 3	137
3.2 Plan Bunschoten-Centrum – Bikkersweg Complex 18	139
3.3 Plan Zuyderzee Complex 33	141
3.4 Plan Rengerswetering; Zuidelijke Kampen (eiland 1 + 2) Complex 40	143
3.5 Plan Rengerswetering; Noordelijke Kampen (eiland 3) Complex 41	145
3.6 Plan Rengerswetering Zuid (eiland 4 + 5) Complex 45 + 46	147
3.7 Overige complexen in exploitatie	148
4. Totaaloverzicht gronden in exploitatie	151
5. Totale bouwproductie	153
6. Totale cumulatieve kasstroom	155
7. Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)	156

1. Inleiding

In de jaarrekening over 2015 werd de eerste Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG) weergegeven. Voor de programmabegroting is dit MPG op diverse onderdelen geactualiseerd. Het MPG geeft een overzichtelijke indruk van alle gronden die de gemeente in exploitatie heeft. Daarnaast geeft het een prognose voor de komende jaren. Alle projecten worden op dezelfde wijze inzichtelijk gemaakt. Hierdoor kan er voor meer efficiëntie in de besluitvorming worden gezorgd. Dit komt tot uiting doordat alle exploitaties op één moment worden geactualiseerd en vastgesteld.

Aanleiding

In juni 2015 heeft de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand een onderzoek gedaan naar het bestuurlijke proces van de gemeenteraad bij het ontwikkelen van plan Zuyderzee. Bij dit onderzoek kwam naar voren dat het raadzaam is om een meerjaren prognose grondexploitaties op te nemen. Dit geeft de raad praktische handvatten aan de voorkant van de exploitatie.

Grondexploitatie

Grondexploitatie is een begroting waarin de beleidsuitgangspunten voor een bepaald grondbeleid project zijn opgenomen. De uitgangspunten zijn onder andere het woningbouwprogramma, de verwachte aankoopprijs voor de grond, de gronduitgifteprijs en de planning van de werkzaamheden. Een grondexploitatie moet door de gemeenteraad worden vastgesteld.

In de begroting staan de volgende posten aan de kostenkant: aankoop van grond, bouwrijp maken van de grond, inrichten van de openbare ruimte en overhead (maken van het plan en de begeleiding van de uitvoering van het plan). Aan de opbrengstenkant staan de verkoop van bouwrijpe grond en eventuele subsidies en bijdragen.

Daarnaast zijn er nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG). Dit zijn toekomstige gronden, het staat niet vast wanneer deze projecten worden uitgevoerd. In het MPG wordt kort stil gestaan bij twee van deze projecten.

2. Systematiek

Aanpak

Bij het maken van dit MPG is gebruik gemaakt van de actuele cijfers per project per 31 december 2015. Dit betreft voor de lopende projecten de gemaakte kosten en opbrengsten en de fasering van de nog te maken kosten en de te realiseren opbrengsten. De financiële gegevens, aantal woningen en vierkante meters, die zijn opgenomen in het MPG zijn gebaseerd op:

- Gerealiseerde uitgaven en inkomsten per 31 december 2015 (boekwaarden);
- Vastgestelde grondexploitaties;
- Prognose woningaantallen lopende en toekomstige projecten;
- Actuele aanvullende informatie bijvoorbeeld de nieuwe woonvisie.

Er wordt gerekend met een rekenrente van 2%. Dit is een inschatting van de gemiddelde rente over de looptijd van de grondexploitatieprojecten. Alleen bij de complexen Zuyderzee en Rengerswetering Zuidelijke Kampen wordt gerekend met een rente van 3,5%.

Berekeningsystematiek

Bij de gemeente Bunschoten werd er voornamelijk een actief grondbeleid gevoerd. Dit betekende dat alle fases voor rekening en risico van de gemeente kwamen. De fases zijn: aankoop van gronden, sloop en/of bouwrijp maken en de uitgifte/verkoop van bouwgrond. Daarnaast legde de gemeente ook de publieke voorzieningen aan (de openbare ruimte). De productiekosten konden worden doorberekend in de gronduitgifteprijsen, mits de marktprijs niet werd overschreden. Sinds 2012 voert de gemeente Bunschoten een faciliterend grondbeleid. De gemeentelijke sturingsrol blijft beperkt tot het publiekrecht. De tabellen met bijbehorende inkomsten en uitgaven over de projecten die in hoofdstuk drie worden vermeld, zijn ook opgebouwd als faciliterend grondbeleid.

Risicoanalyse

Algemene reserve grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie dient onder andere voor het opvangen van verliezen en risico's van complexen binnen het grondbedrijf. Wanneer een complex financieel wordt afgewikkeld wordt het voor- of nadelig saldo ten gunste of ten laste van deze reserve geboekt. Ook is het mogelijk éénmalige kosten (opbrengsten) ten laste (ten gunste) van deze reserve te brengen. De post algemene reserve moet voldoende groot zijn om de berekende risico's op te kunnen vangen. De algemene reserve is een beklemd reserve, dat betekent dat deze reserve niet vrij te bestemmen is door de raad, anders dan door een herziening van de risicoanalyse. De minimale stand van de reserve is bepaald op één miljoen euro plus de berekende risico's voor zover deze niet kunnen worden opgevangen binnen het complex zelf.

Risicoanalyse

Voor de belangrijkste complexen in uitvoering is een risicoanalyse gemaakt. Een risicoanalyse heeft tot doel het vergroten van het inzicht in de bandbreedte van het saldo van de grondexploitaties. Daarnaast ook het benoemen van maatregelen om negatieve risico's te beperken en positieve risico's te benutten. Om dit inzicht te krijgen worden de positieve en negatieve risico's geïnventariseerd en gekwantificeerd. De algemene reserve grondexploitatie dient minimaal als buffer voor het totaal van geïnventariseerde risico's plus één miljoen euro.

IFLO-norm

Er bestaat geen eenduidige rekenmethode om de risico's te berekenen, risico's hangen af van veel factoren. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken is de IFLO-norm opgesteld. Dit betekent: Inspectie Financiën Lagere Overheden. De gemeente Bunschoten gebruikt deze norm alleen als er geen andere risicoanalyse is uitgevoerd.

De IFLO-norm zet de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit af tegen de boekwaarden van de complexen in exploitatie en de nog te maken kosten. De norm bestaat daardoor uit twee elementen:

- x% van de boekwaarden van de exploitaties
- x% van de nog te maken kosten in deze exploitaties

De IFLO-norm is een snelle en eenvoudige manier om het risico te berekenen, maar geeft dan ook slechts een indicatieve en minimale schatting. Er zijn enkele nadelen aan het volgen van de IFLO-norm. De methode levert geen maatwerk ten opzichte van de risico's die worden gelopen. Daarnaast houdt de IFLO-norm onvoldoende rekening met jaarlijkse fluctuaties in de twee gebruikte grootheden, het resultaat is slechts een momentopname. Ten derde worden de risico's van aankomende exploitaties niet meegenomen.

Generieke risico's

Om de generieke economische risico's binnen de grondexploitatie te kwantificeren wordt gepleit voor het toepassen van een planmatig en cyclisch risicomodel. Dit risicomodel zal zich kenmerken door het financieel vertalen van een situatie waar sprake is van een (geringe) verslechtering van de economische situatie of stagnatie op de vastgoedmarkt. Om tot een kwantificering van deze risico's te komen, kan dan een zogenaamd 'slecht weer' scenario worden doorgerekend voor alle projecten, waarbij rekening kan worden gehouden met bijvoorbeeld:

- stagnatie in de gronduitgifte;
- uitfasen van de kosten bouw- en woonrijp maken rekening houden de stagnatie in de gronduitgifte;
- de kostenstijging van bouw- en woonrijp;
- de opbrengstenstijging.

Projectgebonden risico's

Projectgebonden risico's zijn risico's die specifiek voor een bepaald project gelden. Bijvoorbeeld verplichtingen in contracten met ontwikkelaars of grondeigenaren, locatiekenmerken, vervuiling, planschade etc. Per project zal er worden geïnventariseerd of er sprake is van project specifieke risico's. Deze zullen zo mogelijk worden gekwantificeerd. Hierbij zal, naast de generieke risico's, meer inzicht worden verkregen in de project specifieke risico's per grondexploitatie en de daarbij behorende beheersmaatregelen.

Voorziening

De voorziening correctie boekwaarde is opgenomen in de voorziening verlieslatend complex. Deze voorziening is niet apart zichtbaar, zoals een voorziening onderhoud gebouwen, omdat deze direct in mindering gebracht wordt op de boekwaarde van het betreffende complex.

Mandatering

Een grondexploitatiebegroting maakt deel uit van een grondexploitatieplan. Deze begroting bestaat uit een grote verzameling van geplande uitgaven en inkomsten die gezamenlijk de budgetten vormen voor de diverse taken die nodig zijn voor het realiseren van het plan. Dit zijn bijvoorbeeld budgetten voor aankopen, bouw- en woonrijp maken, plankosten en inkomsten door verkoop. Deze budgetten zijn continu in beweging en ook vindt er uitwisseling plaats tussen het ene budget en het andere. Het is ondoenlijk om bij elke wijziging een nieuwe grondexploitatiebegroting aan de raad voor te leggen. Daarom is de afgelopen jaren gewerkt met onderstaande kaders. Het is goed, gezien de adviezen van de Rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand, deze werkwijze weer eens expliciet te maken en de spelregels over het mandaat van de raad en het college helder te krijgen.

Autorisatieniveau raad bij grondexploitaties:

- De raad stelt bij een nieuw plan ook expliciet de grondexploitatie vast;
- Door het vaststellen van de grondexploitatie mandateert de raad het college om binnen de kaders uitgaven te doen voor dit plan.

De raad stelt:

- het (resterende) krediet vast;
- de prognose eindstand vast, de prognose eindstand geeft weer hoe we verwachten dat we het project financieel gaan afsluiten;
- de einddatum van het project vast;
- het bedrag dat gemoeid is met risico's vast.

Wijzigingen in lopende grondexploitaties die niet leiden tot wijzigingen van een van de bovenstaande variabelen zijn de bevoegdheid van het college. Zodra er ontwikkelingen zijn die wel tot wijziging leiden van één van bovenstaande kaders wordt de raad om toestemming gevraagd en een nieuwe grondexploitatie voorgelegd.

Programmabegroting en MPG:

In het MPG wordt melding gemaakt van de voortgang van de lopende grondexploitaties. In deze grondexploitaties worden voor de lopende complexen (geactualiseerde) bouwrekeningen opgenomen. Door vaststelling van de begroting worden deze geactualiseerde grondexploitaties vastgesteld. Daarmee wordt het college gemandateerd om binnen de geplande budgetten (restant kredieten) uitgaven te doen.

3. Grondexploitaties

In de Gemeente Bunschoten zijn verschillende grondexploitaties in uitvoering. In de volgende paragrafen worden deze kort benoemd. Er staat een projectomschrijving, hier staat in om hoeveel oppervlakte het gaat. Verder staat er een tekening bij zodat u een beeld heeft hoe het project er uit ziet. Na elke projectomschrijving staat een bouwrekening met daarin onderstaande verdeling. Naast de boekwaarde per 31 december 2015 wordt ook een prognose gegeven van de uitgaven en inkomsten voor de komende jaren.

De tabel is als volgt opgebouwd:

Uitgaven:	Grondverwerving	Inkomsten:	Bijdragen
	Bouw- en woonrijp maken		Verkopen
	Plan kosten		Reserves en voorzieningen
	Bouwrente		
	Overige kosten		
	Reserves en voorzieningen		

Eerst komt de grondverwerving aan bod: dit zijn uitgaven met betrekking tot de grond. Hier vallen ook eventuele kosten voor bodemvervuiling, archeologie en planschade onder. Dan komt het bouw- en woonrijp maken van de grond, dit zijn bijvoorbeeld sloopkosten, aanbrengen van rioleringen, groenaanleg en het aanleggen van bouwstraten. Plankosten zijn voornamelijk kosten van externen over planbegeleiding en onderzoek. Onder de bouwrente wordt de omslag en directe rente verstaan. Overige kosten zijn bijvoorbeeld kosten voor onvoorzien en kosten die onder een andere noemer kunnen vallen. Nutsvoorzieningen en afdrachten voorzieningen vallen onder de reserves en voorzieningen.

Bij de inkomsten zijn bijdragen vaak toevoegingen van andere partijen bijvoorbeeld ten behoeve van de sanering of subsidies. Verkopen zijn de tot dan toe verkochte woningen of verwachte verkopen (gronduitgifte). Reserves en voorzieningen spreken voor zich.

3.1 Bedrijventerrein Haarbrug Zuid

Complex 3

Projectomschrijving

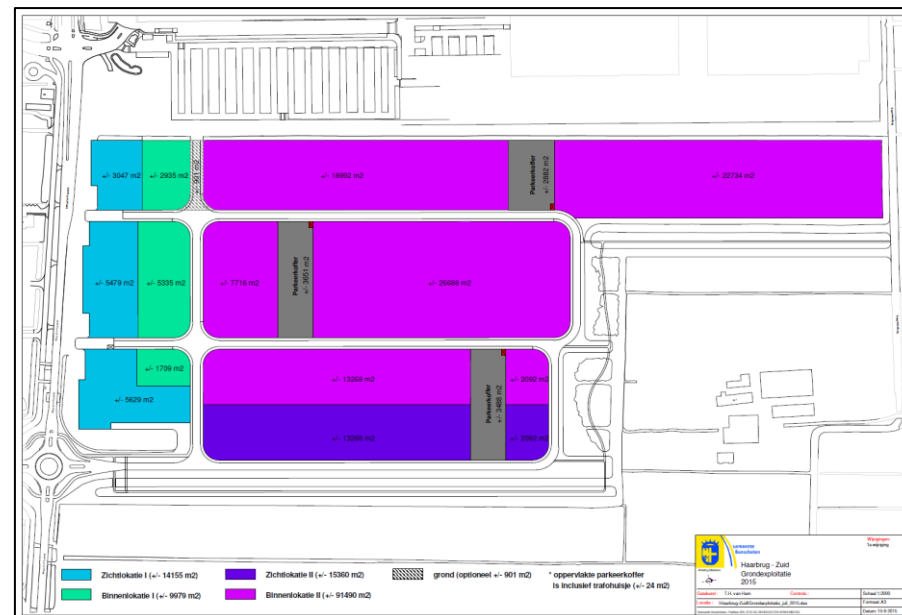
In 2015 heeft adviesbureau Stec Groep een QuickScan/Locatiescan uitgevoerd in het kader van de uitgifte van bedrijventerrein Haarbrug Zuid. N.a.v. deze uitkomsten zijn enkele adviezen opgevolgd. De looptijd van de grondexploitatie is verlengd met twee jaar t/m 2020. Daarnaast zijn per 1 januari 2016 de grondprijzen m.b.t. de zichtlocaties verlaagd.

Het MPG jaarrekening 2015 geeft een voordelige eindwaarde aan van ca. € 0,8 miljoen. Door verlaging van de rekenrente vanaf 2016 naar 2% wordt de eindwaarde berekend op ca. € 1,6 miljoen (voordelig).

Door het opnemen van een raming voor de aanleg van een ontsluiting langzame verkeersroute (besluit kadernota 2017, prognose realisatie in 2018) en een raming voor de aanleg van een ontsluiting voor de kavels in de noordoost hoek (prognose planjaar 2020) wordt de eindwaarde berekend op ca. € 0,3 miljoen (voordelig).

De Raad zal op korte termijn een besluit nemen over het wel of niet aanleggen van deze ontsluiting van de noordoost hoek.

De risicoanalyse is bijgesteld, omdat bovenstaande ontsluitingen nu in de berekening van de grondexploitatie zijn meegenomen. Rekening houdend met de risico's is de grondexploitatie nagenoeg kostendekkend.

Ruimtegebruik per medio 2016	Totaal verkoopbaar m² volgens grex	Verkocht/ gereserveerd	Vrij uitgeefbaar
Zichtlocatie Amersfoortse weg	14.284	-	14.284
Zichtlocatie Zuidrand	15.360	4.612	10.748
Binnenterrein	101.700	47.902	53.798
	131.344	52.514	78.830

Bouwrekening BEGROTING 2017									
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G						H	G + H
Complex 3 Haarbrug Zuid									
Uitgaven									
Grondverwerving	€ 14.135.306	€ 14.135.307	€ -	€ -	€ -		€ -	€ -	€ 14.135.307
Bouw en woonrijp maken	€ 8.952.925	€ 4.067.986	€ 1.391.853	€ 880.218	€ 1.244.947	€ 204.327	€ 1.163.594	€ 4.884.939	€ 8.952.925
Plankosten	€ 2.060.826	€ 1.543.601	€ 132.225	€ 120.000	€ 115.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 517.225	€ 2.060.826
Bouwrente	€ 5.156.451	€ 4.184.116	€ 335.116	€ 280.422	€ 196.754	€ 117.016	€ 44.235	€ 973.544	€ 5.157.660
Overige kosten	€ 1.080.025	€ 253.389	€ 248.345	€ 199.815	€ 186.483	€ 96.447	€ 95.544	€ 826.634	€ 1.080.023
Reserves en voorzieningen	€ 522.045	€ 522.045	€ -	€ -	€ -	€ -		€ -	€ 522.045
Totale uitgaven	€ 31.907.578	€ 24.706.444	€ 2.107.539	€ 1.480.455	€ 1.743.184	€ 492.790	€ 1.378.373	€ 7.202.342	€ 31.908.786
Inkomsten									
Bijdragen	€ 288.386	€ -39.064	€ 50.000	€ -	€ 277.450			€ 327.450	€ 288.386
Verkopen	€ 31.950.946	€ 7.989.686	€ 4.792.242	€ 5.663.857	€ 5.452.657	€ 4.131.850	€ 3.920.650	€ 23.961.256	€ 31.950.942
Reserves en voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale inkomsten	€ 32.239.332	€ 7.950.622	€ 4.842.242	€ 5.663.857	€ 5.730.107	€ 4.131.850	€ 3.920.650	€ 24.288.706	€ 32.239.328
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ 331.754	€ -16.755.822	€ 2.734.703	€ 4.183.402	€ 3.986.923	€ 3.639.060	€ 2.542.277	€ 17.086.364	€ 330.542
Boekwaarde einde planjaar		€ -16.755.822	€ -14.021.119	€ -9.837.718	€ -5.850.795	€ -2.211.735	€ 330.542		
Rentepercentage			2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%		

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2020 € 330.542 (voordelig)

Eindwaarde is het bedrag aan winst of verlies dat bij de afsluiting van het project wordt behaald.

Risico's

Looptijd exploitatieplan van 2012 t/m 2020

Boekwaarde per 1 januari 2016

€ -16.755.822

Prognose eindresultaat

€ 330.542

Risicoanalyse

€ 400.000

3.2 Plan Bunschoten-Centrum – Bickersweg

Complex 18

Projectomschrijving

In de raad van 4 juni 2015 is de grondexploitatie Bickersweg vastgesteld. Het college is gemachtigd om binnen de marges van deze grondexploitatie te handelen met als uitgangspunt een sluitende grondexploitatie.

Aan de Bickersweg wordt een gezondheidscentrum gebouwd met daar boven 18 levensloopbestendige appartementen. Er is al gestart met de bouw van dit complex.

Op de grond waar voorheen de bibliotheek gevestigd was, komt een dienstencentrum met 15 levensloopbestendige appartementen. Met de projectontwikkelaar is overeengekomen dat de aanbieding van deze grond geldt tot eind januari 2017. In de grondexploitatie wordt gerekend met een overdracht in 2016.

De gemeente legt de openbare ruimte aan rondom de gebouwen. Omdat de gebouwen niet gelijktijdig worden gerealiseerd is het noodzakelijk om in de openbare ruimte tijdelijke parkeerplaatsen aan te leggen. Deze kosten worden gezamenlijk gedeeld met de projectontwikkelaar. In de grondexploitatie wordt dan ook een raming opgenomen van € 20.000,- ten laste van de post onvoorzien.

De verlaging van de rekenrente naar 2% heeft een marginaal nadelig effect op de grondexploitatie (ca € 3.000,-). Ook dit nadeel wordt ten laste gebracht van de stelpost onvoorzien. Resteert voor onvoorziene uitgaven nog een restant van ca. € 7000,-.

Ruimtegebruik

	m ²
Totale oppervlakte plangebied (binnenplans en buitenplans):	7.712
Hiervan uitgeefbaar:	2.821
De openbare ruimte is groot:	4.891
Hiervan is circa 75% binnenplans.	

De extra openbare parkeerplaatsen langs de Bachlaan en op het terrein aan de noordzijde van het plan (de oorspronkelijke bouwplaats) vallen buiten het oorspronkelijk plangebied (buitenplans).

Bouwrekening BEGROTING 2017						
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G	afronding 31-12-2017		H	G + H
<u>Complex 18 Bunschoten centrum Bikkersweg</u>						
Uitgaven						
Grondverwerving	€ 1.155.772	€ 755.772	€ 300.000	€ 100.000	€ 400.000	€ 1.155.772
Bouw en woonrijp maken	€ 345.206	€ 15.594	€ 176.404	€ 153.208	€ 329.612	€ 345.206
Plankosten	€ 114.533	€ 81.427	€ 17.127	€ 15.979	€ 33.106	€ 114.533
Bouwwrente	€ 6.633	€ 10.702	€ 2.377	€ -6.445	€ -4.069	€ 6.633
Overige kosten	€ 393.379	€ 311.064	€ 30.000	€ 52.315	€ 82.315	€ 393.379
Reserves en voorzieningen	€ 7.209	€ -	€ -	€ 7.209	€ 7.209	€ 7.209
Totale uitgaven	€ 2.022.732	€ 1.174.559	€ 525.908	€ 322.266	€ 848.173	€ 2.022.732
Inkomsten						
Bijdragen	€ 651.732	€ 459.732	€ 192.000	€ -	€ 192.000	€ 651.732
Verkopen	€ 1.371.000	€ 596.000	€ 775.000	€ -	€ 775.000	€ 1.371.000
Reserves en voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale inkomsten	€ 2.022.732	€ 1.055.732	€ 967.000	€ -	€ 967.000	€ 2.022.732
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ -	€ -118.827	€ 441.092	€ -322.266	€ 118.827	€ -0
Boekwaarde einde planjaar		€ -118.828	€ 322.264	€ -1		
Rentepercentage		2,00%	2,00%	2,00%		

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2018 € -0 (sluitende exploitatie)

Eindwaarde is het bedrag aan winst of verlies dat bij de afsluiting van het project wordt behaald.

Risico's

Boekwaarde per 1 januari 2016 € -118.827

Prognose eindresultaat € -0

Risicoanalyse € 30.000

3.3 Plan Zuyderzee

Complex 33

Projectomschrijving

In de raad van 20 mei 2015 is de tweede actualisatie projectovereenkomst Zuyderzee met bijbehorende grondexploitatie vastgesteld.

In een weekend vol activiteiten is het nieuwe gebied gepresenteerd aan de bevolking. De woningen en appartementen worden gefaseerd op de markt gebracht.

VOF Zuyderzee heeft t.o.v. de planning nog niet alle kavels afgenomen, wel is de belangstelling flink toegenomen.

Voor de waterwoningen is een alternatief ontwerp ontwikkeld dat naast het bestaande ontwerp op de markt wordt gebracht. Mede door deze wijziging kan gemeld worden dat in 2016 tot nu toe al vier waterwoningen zijn verkocht.

De verkopen van de appartementen en de grondgebonden woningen trekken aan.

Ruimtegebruik	Verkochte woningen
prognose Totaal aantal woningen t/m 2016	89
Prognose verkopen t/m 2016	€ 5.099.286
verkopen volgen grex t/m 2016	€ 6.708.512
excl. watervilla's	
Verschil	€ -1.609.226

Bouwrekening BEGROTING 2017									
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G				afronding per 31-12-2019		H	G + H
Complex 33 Zuyderzee									
Uitgaven									
Grondverwerving	€ 9.602.480	€ 9.520.265	€ 27.405	€ 27.405	€ 27.405	€ -	€ -	€ 82.215	€ 9.602.480
Bouw en woonrijp maken	€ 3.385.991	€ 2.594.416	€ 296.528	€ 296.528	€ 198.520	€ -	€ -	€ 791.576	€ 3.385.992
Plankosten	€ 398.322	€ 398.322	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 398.322
Bouwwrente	€ 5.178.447	€ 4.419.212	€ 378.128	€ 208.917	€ 172.191	€ -	€ -	€ 759.236	€ 5.178.448
Overige kosten	€ 126.704	€ 50.270	€ 25.478	€ 25.478	€ 25.478	€ -	€ -	€ 76.434	€ 126.704
Reserves en voorzieningen	€ -1.836	€ 59.086	€ 29.543	€ 29.543	€ 29.543	€ -149.551	€ -	€ -60.922	€ -1.836
Totale uitgaven	€ 18.690.108	€ 17.041.571	€ 757.082	€ 587.871	€ 453.137	€ -149.551	€ -	€ 1.648.539	€ 18.690.110
Inkomsten									
Bijdragen	€ 1.840.000	€ 1.000.000	€ 300.000	€ -	€ 540.000	€ -	€ -	€ 840.000	€ 1.840.000
Verkopen	€ 13.907.548	€ 5.237.925	€ 5.291.664	€ 1.637.190	€ 1.527.021	€ 213.747	€ -	€ 8.669.623	€ 13.907.548
Reserves en voorzieningen	€ -610.623	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -610.623	€ -	€ -610.623	€ -610.623
Totale inkomsten	€ 15.136.925	€ 6.237.925	€ 5.591.664	€ 1.637.190	€ 2.067.021	€ -396.876	€ -	€ 8.899.000	€ 15.136.925
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ -3.553.183	€ -10.803.646	€ 4.834.582	€ 1.049.319	€ 1.613.884	€ -247.325	€ -	€ 7.250.461	€ -3.553.185
Boekwaarde einde planjaar		€ -10.803.644	€ -5.969.062	€ -4.919.743	€ -3.305.859	€ -3.553.184			
Rentepercentage			3,50%	3,50%	3,50%	3,50%			

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2018	€ -3.553.185	(nadelig saldo)
Aandeel gemeente 50%	€ -1.776.593	(Prognose + risicoanalyse)
Eindwaarde is het bedrag aan winst of verlies dat bij de afsluiting van het project wordt behaald.		

Risico's

Looptijd exploitatieplan van 2011 t/m 2018

Boekwaarde per 1 januari 2016	€ -10.803.644
Prognose eindresultaat (aandeel gemeente)	€ -1.545.000
Risicoanalyse (aandeel gemeente)	€ -232.000

3.4 Plan Rengerswetering; Zuidelijke Kampen (eiland 1 + 2) Complex 40

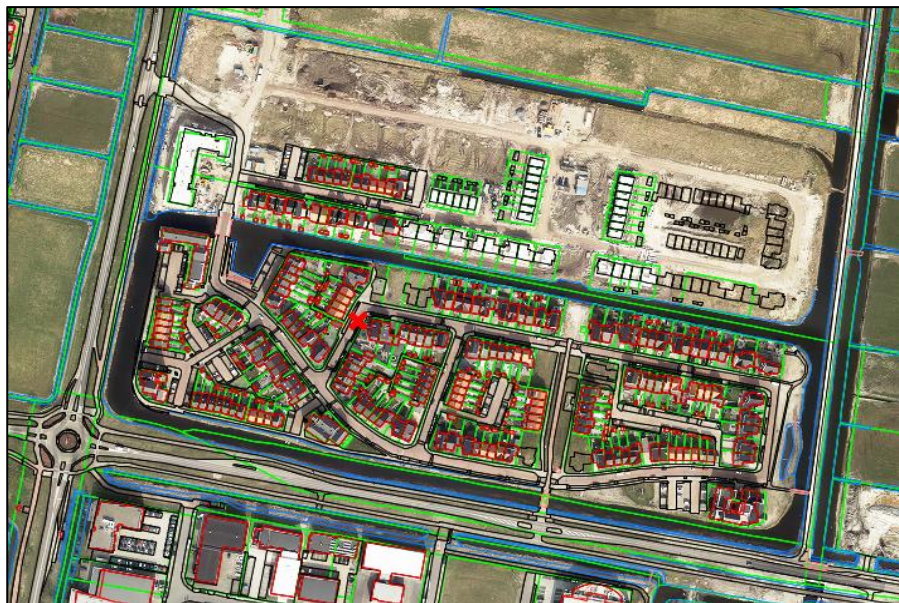
Projectomschrijving

De herziene grondexploitatie is in de stuurgroep van 3 maart 2015 vastgesteld. In de jaarrekening van 2015 is deze geactualiseerd.

Het eerste eiland is gerealiseerd, er is nog een enkele vrije sector woning/kavel te koop. In totaal zijn er 243 woningen/appartementen gerealiseerd.

Op het tweede eiland is tot en met 2015 in totaal 23.182 m² verkocht aan de projectontwikkelaar. Dit is ca. 69% van de totale verkoopbare grond van eiland 2.

De realisatie van het plan gaat sneller dan verwacht. Afhankelijk van de snelheid van het woonrijp maken kan de grondexploitatie misschien wel eind 2017 worden afgesloten. Dit is dan een jaar eerder dan gepland.

Ruimtegebruik	Jaar:	m ² :	
Prognose verkopen	2016	6.566	
	2017	3.908	incl. appartement
Totaal nog te verkopen		10.474	

Bouwrekening BEGROTING 2017								
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G			afsluiten per 31-12-2018		H	G + H
Complex 40 Zuidelijke Kampen								
Uitgaven								
Grondverwerving	€ 10.604.043	€ 9.846.731	€ 250.625	€ 106.880	€ 399.807	€ -	€ 757.312	€ 10.604.043
Bouw en woonrijp maken	€ 6.950.398	€ 4.699.378	€ 1.374.338	€ 444.211	€ 432.471	€ -	€ 2.251.020	€ 6.950.398
Plankosten	€ 1.668.361	€ 1.448.361	€ 90.000	€ 80.000	€ 50.000	€ -	€ 220.000	€ 1.668.361
Bouwrente	€ 1.469.048	€ 1.606.685	€ -46.741	€ -9.489	€ -81.407	€ -	€ -137.637	€ 1.469.048
Overige kosten	€ 530.508	€ 398.714	€ 50.000	€ 51.794	€ 30.000	€ -	€ 131.794	€ 530.508
Reserves en voorzieningen	€ 2.196.330	€ 1.104.277	€ 8.303	€ 34.641	€ 1.049.109		€ 1.092.053	€ 2.196.330
Totale uitgaven	€ 23.418.688	€ 19.104.145	€ 1.726.525	€ 708.037	€ 1.879.980	€ -	€ 4.314.542	€ 23.418.687
Inkomsten								
Bijdragen	€ 706.750	€ 706.750	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 706.750
Verkopen	€ 23.154.710	€ 19.729.712	€ 662.175	€ 2.762.823	€ -	€ -	€ 3.424.998	€ 23.154.710
Reserves en voorzieningen	€ 3.152	€ 3.152	€ -	€ -			€ -	€ 3.152
Totale inkomsten	€ 23.864.612	€ 20.439.614	€ 662.175	€ 2.762.823	€ -	€ -	€ 3.424.998	€ 23.864.612
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ 445.924	€ 1.335.469	€ -1.064.350	€ 2.054.786	€ -1.879.980	€ -	€ -889.544	€ 445.925
Boekwaarde einde planjaar		€ 1.335.469	€ 271.119	€ 2.325.905	€ 445.925	€ 445.925		
Rentepercentage			3,50%	3,50%	3,50%			

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2018 € 445.925 (voordelig resultaat)

Het resultaat wordt verdeeld tussen de projectontwikkelaar en de gemeente (ieder 50%)

Eindwaarde is het bedrag aan winst of verlies dat bij de afsluiting van het project wordt behaald.

Risico's

Looptijd exploitatieplan van 2008 t/m 2018

Boekwaarde per 1 januari 2016 € 1.335.469

Prognose eindresultaat (aandeel gemeente) € 222.963

Risicoanalyse (aandeel gemeente) € -

3.5 Plan Rengerswetering; Noordelijke Kampen (eiland 3)

Complex 41

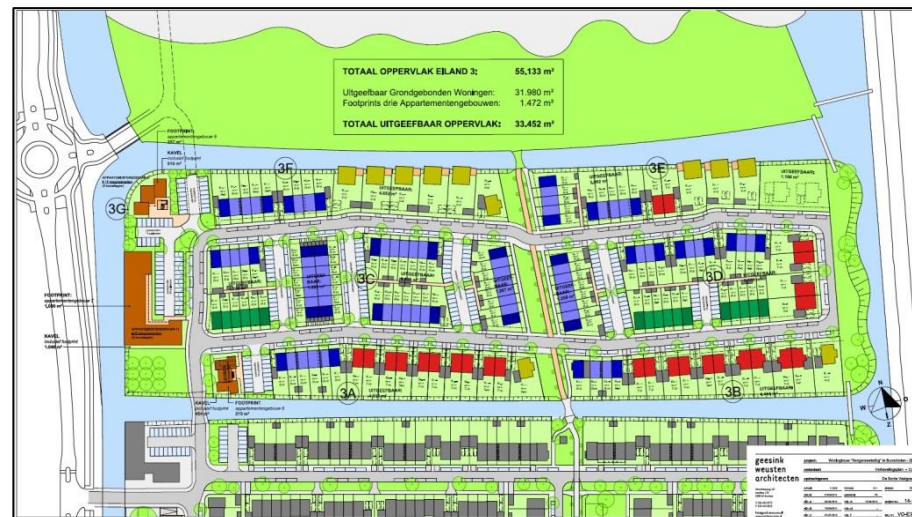
Projectomschrijving

In de raad van 5 november 2015 is de grondexploitatie voor dit plandeel vastgesteld.

De realisatie van Zuidelijke Kampen (eiland 2) loopt voorspoedig. Daarom wordt in 2017 al gestart met het bouwrijp maken. De verkopen zullen dan naar verwachting eind 2017 starten. Dit is een jaar eerder dan gepland. Verwachting is dat de ontwikkeling van dit eiland in 2021 kan worden afgerond. Na afronding van dit project kan project eiland 4+5 gestalte krijgen.

Vanaf 2016 is het rentepercentage verlaagd van 3,5% naar 2%. Dit heeft een voordelig effect op de grondexploitatie. Het nadeel van ruim € 300.000,- wordt omgebogen naar een voordeel van ruim € 200.000,-.

Voor het nadelig saldo was in de jaarrekening van 2015 een voorziening verlieslatend complex gevormd. Op basis van de bijgestelde grondexploitatie kan dit bedrag nu weer vrijvallen ten gunste van de bestemmingsreserve grondexploitatie, als extra buffer voor risico's binnen de gemeentelijke grondexploitaties.

Dit is een voorlopig stedenbouwkundige tekening

Ruimtegebruik	m ²
Uitgeefbaar grondgebonden woningen	31.980
Uitgeefbaar appartementengebouwen	1.472
Totaal uitgeefbaar oppervlak	33.452

Totaal oppervlak 55.133

Dit is een voorlopige berekening. De gesprekken starten in 2016.

Bouwrekening BEGROTING 2017										
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar na 2020	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G							H	G + H
Complex 41 Noordelijke Kampen										
Uitgaven										
Grondverwerving	€ 4.172.674	€ 2.259.149	€ 1.018.100	€ 887.925	€ 7.500	€ -	€ -	€ -	€ 1.913.525	€ 4.172.674
Bouw en woonrijp maken	€ 4.824.171	€ -	€ -	€ 2.768.471	€ 502.279	€ 509.964	€ 517.767	€ 525.689	€ 4.824.170	€ 4.824.170
Plankosten	€ 1.338.941	€ 345.567	€ 230.848	€ 256.776	€ 151.543	€ 151.543	€ 125.615	€ 80.555	€ 996.880	€ 1.342.447
Bouwrente	€ 1.554.143	€ 894.911	€ 79.903	€ 106.624	€ 187.164	€ 145.353	€ 95.895	€ 44.429	€ 659.368	€ 1.554.279
Overige kosten	€ 81.873	€ 20.551	€ 7.184	€ 7.184	€ 12.136	€ 12.297	€ 12.297	€ 10.224	€ 61.322	€ 81.873
Reserves en voorzieningen	€ 1.501.969	€ 694.991	€ -	€ -	€ 419.729	€ 114.173	€ 117.694	€ 371.877	€ 1.023.473	€ 1.718.464
Totale uitgaven	€ 13.473.771	€ 4.215.168	€ 1.336.035	€ 4.026.980	€ 1.280.351	€ 933.330	€ 869.268	€ 1.032.774	€ 9.478.738	€ 13.693.906
Inkomsten										
Bijdragen	€ -	€ 220.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 220.000
Verkopen	€ 13.699.456	€ -	€ -	€ -	€ 3.370.862	€ 3.406.270	€ 3.442.563	€ 3.479.763	€ 13.699.458	€ 13.699.458
Reserves en voorzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totale inkomsten	€ 13.699.456	€ 220.000	€ -	€ -	€ 3.370.862	€ 3.406.270	€ 3.442.563	€ 3.479.763	€ 13.699.458	€ 13.919.458
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ 225.685	€ -3.995.168	€ -1.336.035	€ -4.026.980	€ 2.090.511	€ 2.472.940	€ 2.573.295	€ 2.446.989	€ 4.220.720	€ 225.552
Boekwaarde einde planjaar		€ -3.995.168	€ -5.331.203	€ -9.358.183	€ -7.267.672	€ -4.794.732	€ -2.221.437	€ 225.552		
Rentepercentage			2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%		

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2021 € 225.552 (voordelig resultaat)

Eindwaarde is het bedrag aan winst of verlies dat bij de afsluiting van het project wordt behaald.

Risico's

Looptijd exploitatieplan van 2013 t/m 2021

Boekwaarde per 1 januari

2016 € -3.995.168

Prognose eindresultaat € 225.000

Risicoanalyse € 1.837.000

3.6 Plan Rengerswetering Zuid (eiland 4 + 5)

Complex 45 + 46

Projectomschrijving

In de raad van 16 april 2015 is het bestemmingsplan en exploitatieplan Rengerswetering Zuid vastgesteld. Het complex 41 Noordelijke Kampen is inmiddels uitgewerkt.

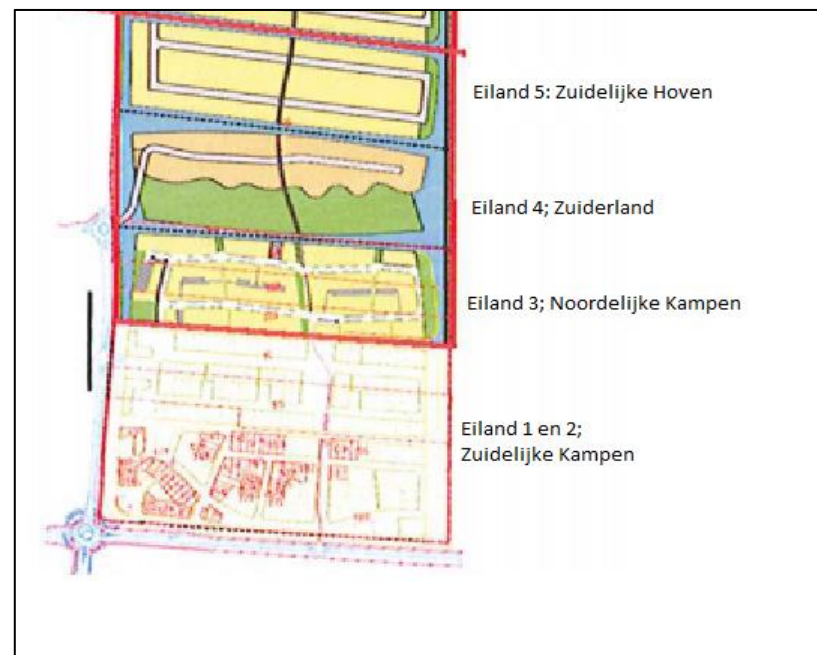
In de raad van 5 november 2015 is voor het plandeel Noordelijke Kampen een grondexploitatie vastgesteld. In de raad van 10 december 2015 is besloten dat de complexen Zuiderland en Zuidelijke Hoven (eiland 4 en 5) in exploitatie worden genomen. Deze eilanden zullen na afronding van eiland 3 (Noordelijke Kampen) in uitvoering komen.

De uitwerking van deze deelplannen zal naar verwachting in 2019/2020 plaatsvinden. In 2021/2022 kunnen dan de eerste kavels worden uitgegeven (na afronding van eiland 3).

In de bouwrekening voor de begroting 2017- 2020 is de boekwaarde per 31 december 2015 opgenomen. Pas na uitwerking van de deelplannen kan een nauwkeurige exploitatieberekening worden opgesteld.

De huidige exploitatieberekening van het exploitatieplan Rengerswetering Zuid is gebaseerd op een zeer globaal plan voor deze eilanden.

De voorziening verlieslatende complexen is berekend aan de hand van de boekwaarde van de complexen minus de getaxeerde waarde van de gronden. Verwacht wordt dat de jaarlijkse renteverliezen worden opgevangen binnen de jaarlijkse indexering van de taxatiewaarde.

Ruimtegebruik		m ²
Oppervlakte eiland 4	ca.	71.261
Oppervlakte eiland 5	ca.	63.304
Totaal oppervlak	ca.	<u><u>134.565</u></u>

Bouwrekening BEGROTING 2017										
Omschrijving	Concept exploitatie opzet	Mutaties t/m dienstjaar 2015	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Planjaar na 2020	Totaal nog te verwachten mutaties	Verwacht resultaat bij afsluiting complex
	A	G							H	G + H
Complex 45 + 46										
<u>Rengerswetering Zuid</u>										
Uitgaven										
Grondverwerving		€ 8.961.615							€ -	€ 8.961.615
Bouw en woonrijp maken									€ -	€ -
Plankosten		€ 410.746							€ -	€ 410.746
Bouwwrente		€ 3.122.511	€ 237.799	€ 242.555	€ 247.406	€ 252.354	€ 257.401	€ 262.549	€ 1.500.064	€ 4.622.575
Overige kosten		€ 75.995							€ -	€ 75.995
Reserves en voorzieningen		€ 1.161.765							€ -	€ 1.161.765
Totale uitgaven	€ -	€ 13.732.632	€ 237.799	€ 242.555	€ 247.406	€ 252.354	€ 257.401	€ 262.549	€ 1.500.064	€ 15.232.696
Inkomsten										
Bijdragen		€ 1.842.687						€ 6.394.000	€ 6.394.000	€ 8.236.687
Verkopen									€ -	€ -
Reserves en voorzieningen									€ -	€ -
Totale inkomsten	€ -	€ 1.842.687	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 6.394.000	€ 6.394.000	€ 8.236.687
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ -	€ -11.889.945	€ -237.799	€ -242.555	€ -247.406	€ -252.354	€ -257.401	€ 6.131.451	€ 4.893.936	€ -6.996.009
Boekwaarde einde planjaar			€ -12.127.744	€ -12.370.299	€ -12.617.705	€ -12.870.059	€ -13.127.460	€ -6.996.009		
Rentepercentage			2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%		

Resultaat

Eindwaarde per 31 december 2025 € -6.996.009 (negatief resultaat)

Na uitwerking van de deelplannen kan een nauwkeurige exploitatieberekening worden opgesteld,

Eindwaarde in deze bouwrekening is berekend aan de hand van de boekwaarde 2021 minus

de taxatiewaarde van de gronden in eigendom (prognose per januari 2021)

Risico's

Looptijd exploitatieplan van 2015 t/m 2025

Boekwaarde per 1 januari

2016 € -11.889.945

Prognose boekwaarde eind 2021 € -13.390.009

Prognose eindresultaat € -6.996.009

3.7 Overige complexen in exploitatie

Enkele complexen zijn nog niet in uitvoering. De complexen die niet in exploitatie zijn worden vermeld in hoofdstuk zeven.

De onderstaande locaties zijn in exploitatie. Deze zijn echter niet opgenomen in de bouwrekeningen, omdat deze exploitaties of door projectontwikkelaars worden uitgevoerd of dat de eerstkomende jaren er weinig tot geen activiteiten worden verwacht.

Eemlandia

Complex 21

De invulling van het terrein rondom de oude melkfabriek en de restauratie van de fabriek zijn nog niet afgerond. Onderhandelingen met de projectontwikkelaar HNV over de invulling en de kostenverdeling van het terrein hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid. De sanering van het terrein rondom de oude fabriek is afgerond. Het perceel kan bouwrijp worden gemaakt, dit is echter afhankelijk van de projectontwikkelaar. Omdat de ontwikkelaar geen tempo maakt, voert de gemeente de druk op om de overeenkomst tot uitvoering te brengen.

Formidoterrein

Complex 37

In 2014 is er gestart met de bouw van 10 nieuwbouwwoningen. Exploitatie van dit terrein vindt plaats voor rekening en risico van de ontwikkelaar. De gemeente controleert of de aanleg van de openbare voorzieningen conform het programma van eisen worden aangelegd. Het project is in een afrondende fase.

Nertsenfarm Groeneweg

Complex 51

In 2013 is de nertsenfarm gesloopt, in het voorjaar van 2014 is het perceel afgewerkt en ingezaaid waarmee het geschikt is geworden voor agrarisch gebruik. De afgelopen jaren is er een geringe belangstelling voor vrije kavels dit heeft geresulteerd in het vooralsnog niet in verkoop brengen van deze kavels. De boekwaarde per 1 januari 2015 bedraagt € 1.073.904,-.

4. Totaaloverzicht gronden in exploitatie

In deze tabel staat een totaal overzicht van alle projecten voor de komende jaren. De tabel past helaas niet op één pagina dus in tabel 4.1 is jaar 2016 tot en met 2018 te zien. In tabel 4.2 zijn 2019, 2020 en de jaren na 2020 weergegeven.

Tabel 4.1 Totaal overzicht grondexploitatie 2016 tot en met 2018

Complexen	E / NE	Boekwaarde per 31-12-2015	Uitgaven 2016	Inkomsten 2016	Boekwaarde per 31-12-2016	Uitgaven 2017	Inkomsten 2017	Boekwaarde per 31-12-2017	Uitgaven 2018	Inkomsten 2018	Boekwaarde per 31-12-2018
0 Algemeen beheer		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Haarbrug-Zuid	B	-16.755.820	2.107.539	4.842.242	-14.021.117	1.480.455	5.663.857	-9.837.715	1.743.184	5.730.107	-5.850.792
15 Uitbreiding Eemdijk	NE	-191.717	3.834		-195.551	3.911		-199.462	3.989		-203.451
18 Bunschoten-Centrum	E	-118.828	525.908	967.000	322.264	322.264		-0			-0
21 Eemlandia	E	-146.472	2.929		-149.401	2.988		-152.389	3.048		-155.437
31 De Ark, woningbouwlocatie	NE	-126.744	2.535		-129.279	2.586		-131.865	2.637		-134.502
33 Zuyderzee	E	-10.803.644	757.082	5.591.664	-5.969.062	587.871	1.637.190	-4.919.743	453.137	2.067.021	-3.305.859
35 Rengerswetering (masterplan)	E	-			-			-			-
37 Formidoterrein	E	45.382	908		44.474	889		43.585	872		42.713
40 Zuidelijke Kampen	E	1.335.469	1.726.525	662.175	271.119	708.037	2.762.823	2.325.905	2.325.905	-	0
41 Noordelijke Kampen	E	-3.995.168	1.336.035		-5.331.203	4.026.980		-9.358.183	1.280.351	3.370.862	-7.267.672
45 Zuiderland	E	-5.066.081	101.322		-5.167.403	103.348		-5.270.751	105.415		-5.376.166
46 Zuidelijke Hoven	E	-6.823.863	136.477		-6.960.340	139.207		-7.099.547	141.991		-7.241.538
51 Nertsenfarm	E	-1.111.497	22.230		-1.133.727	22.675		-1.156.402	23.128		-1.179.530
TOTAAL COMPLEXEN		-43.758.983	6.723.324	12.063.081	-38.419.226	7.401.211	10.063.870	-35.756.567	6.083.657	11.167.990	-30.672.234
Algemeen beheer		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijventerreinen	B	-16.755.820	2.107.539	4.842.242	-14.021.117	1.480.455	5.663.857	-9.837.715	1.743.184	5.730.107	-5.850.792
Gronden in exploitatie	E	-26.684.702	4.609.416	7.220.839	-24.073.279	5.914.259	4.400.013	-25.587.525	4.333.847	5.437.883	-24.483.489
Gronden niet in exploitatie	NE	-318.461	6.369	-	-324.830	6.497	-	-331.327	6.626	-	-337.953
		-43.758.983	6.723.324	12.063.081	-38.419.226	7.401.211	10.063.870	-35.756.567	6.083.657	11.167.990	-30.672.234
Stelpost verstraagde verkopen		-		-5.700.000	-5.700.000		-3.100.000	-8.800.000		-3.300.000	-12.100.000
Boekwaarde inclusief stelpost		-43.758.983	6.723.324	6.363.081	-44.119.226	7.401.211	6.963.870	-44.556.567	6.083.657	7.867.990	-42.772.234

Tabel 4.2 Totaal overzicht grondexploitatie 2019, 2020 en na 2020

Complexen	E / NE	Boekwaarde per 31-12-2018	Uitgaven 2019	Inkomsten 2019	Boekwaarde per 31-12-2019	Uitgaven 2020	Inkomsten 2020	Boekwaarde per 31-12-2020	uitgaven na 2020	inkomsten na 2020	Boekwaarde na 31-12-2020
0 Algemeen beheer		-	-	-	-	-	-	-			-
3 Haarbrug-Zuid	B	-5.850.792	492.790	4.131.850	-2.211.732	1.378.373	3.920.650	330.545			330.545
15 Uitbreiding Eemdijk	NE	-203.451	4.069		-207.520	4.150		-211.670	1.494	131.050	-341.226
18 Bunschoten-Centrum	E	0			0			0			-0
21 Eemlandia	E	-155.437	3.109		-158.546	3.171		-161.717			-161.717
31 De Ark, woningbouwlocatie	NE	-134.502	2.690		-137.192	2.744		-139.936			-139.936
33 Zuyderzee	E	-3.305.859	-149.551	-396.876	-3.553.184			-3.553.184			-3.553.184
35 Rengerswetering (masterplan)	E	-			-			-			-
37 Formidoterrein	E	42.713	854		41.859	837		41.022			41.022
40 Zuidelijke Kampen	E	0									-
41 Noordelijke Kampen	E	-7.267.672	933.330	3.406.270	-4.794.732	867.494	3.442.563	-2.219.663	1.034.510	3.479.763	225.590
45 Zuiderland	E	-5.376.166	107.523		-5.483.689	109.674		-5.593.363	111.867	3.386.000	-2.319.230
46 Zuidelijke Hoven	E	-7.241.538	144.831		-7.386.369	147.727		-7.534.096	150.682	3.008.000	-4.676.778
51 Nertsenfarm	E	-1.179.530	23.591		-1.203.121	24.062		-1.227.183	24.062		-1.203.121
TOTAAL COMPLEXEN		-30.672.234	1.563.236	7.141.244	-25.094.226	2.538.232	7.363.213	-20.269.245	1.322.615	10.004.813	-11.798.035
Algemeen beheer		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijventerreinen	B	-5.850.792	492.790	4.131.850	-2.211.732	1.378.373	3.920.650	330.545	-	-	330.545
Gronden in exploitatie	E	-24.483.489	1.063.687	3.009.394	-22.537.782	1.152.965	3.442.563	-20.248.184	1.321.121	9.873.763	-11.647.418
Gronden niet in exploitatie	NE	-337.953	6.759	-	-344.712	6.894	-	-351.606	1.494	131.050	-481.162
		-30.672.234	1.563.236	7.141.244	-25.094.226	2.538.232	7.363.213	-20.269.245	1.322.615	10.004.813	-11.798.035
Stelpost verdraagde verkopen		-12.100.000		-2.100.000	-14.200.000		1.000.000	-13.200.000		13.200.000	-
Boekwaarde inclusief stelpost		-42.772.234	1.563.236	5.041.244	-39.294.226	2.538.232	8.363.213	-33.469.245	1.322.615	23.204.813	-11.587.047

5. Totale bouwproductie

Woningaanbod

Per januari 2016 is er een nieuwe woonvisie 2016-2021 opgesteld voor de Gemeente Bunschoten. In deze woonvisie staat beschreven welke woningen de komende jaren gebouwd moeten worden om te voldoen aan de woningvraag.

De Gemeente Bunschoten heeft vier speerpunten waar zij op let bij het bouwen van nieuwe woningen:

- Gerichte inzet voor doelgroepen;
- Betaalbaar wonen voor wie dat nodig heeft;
- Verduurzamen van onze woningvoorraad;
- Langer zelfstandig wonen mogelijk maken.

Bevolkingsontwikkeling

Sinds 2010 is er een sterke toename van het aantal inwoners in de Gemeente Bunschoten te zien. De groei kent een aantal redenen. Ten eerste is de woningvoorraad toegenomen. Verder is er de laatste jaren een vestigingsoverschot vanuit het buitenland. Hierbij gaat het om arbeidsmigranten en vergunningshouders.

Toekomst

Het inwoneraantal blijft stijgen. De woningbehoefte neemt voor de periode 2016-2036 toe met ongeveer 1.270 woningen. Voor de eerste vijf jaar ligt deze behoefte op ongeveer 390 woningen. Dit komt door een groei van de bevolking én een toename van het aantal kleinere huishoudens. Het gemiddeld aantal personen zakt van 2,65 in 2016 naar 2,52 in 2036.

Verder is er een jaarlijkse woningbehoefte van 15 woningen voor vergunninghouders en ongeveer 10 woningen voor de sociale huur per jaar.

Vergrijzing

In verband met het vergrijzen van de bevolking van Bunschoten-Spakenburg ontstaat er meer behoefte naar seniorenwoningen en zorg woningen. Mensen met een lichte zorgbehoefte komen niet langer in aanmerking voor een verzorgings- of verpleeghuis en moeten langer zelfstandig wonen. Zorg- en Wooncentrum De Haven denkt nu na over het flexibiliseren van het woonzorgaanbod. Bij de woningbehoefte onder mensen met een verstandelijke beperking of psychische problematiek moet een deel via nieuwbouw van kleinschalige, geclusterde woonvormen worden gerealiseerd. Een oplossing voor seniorenwoningen zijn het aanbieden van levensloopgeschikte woningen. Deze woningen kunnen worden aangepast aan de omstandigheden.

In tabel 5.1 staat de woningbehoefte vanuit de woonvisie beschreven. In tabel 5.2 staat deze woningbehoefte uitgesplitst naar enkele projecten.

Tabel 5.1 Woningbouwprogramma naar type en doelgroepen vanuit woonvisie 2016-2021

Aantal woningen per jaar verdeeld naar soort woning						
	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Huurwoningen						
<i>Grondgebonden</i>						
* Starters	3	3	3	3	3	15
* Doorstromers	5	5	5	5	5	25
* Senioren	4	4	4	4	4	20
<i>Gestapeld</i>						
* Starters	3	3	3	3	3	15
* Doorstromers	0	0	0	0	0	0
* Senioren	11	11	11	11	11	55
Koopwoningen						
<i>Rij- / hoekwoningen</i>						
* Starters	9	9	9	9	9	45
* Doorstromers	25	25	25	25	25	125
* Senioren	5	5	5	5	5	25
<i>2-1 kap/ vrijstaand</i>						
* Starters	1	1	1	1	1	5
* Doorstromers	17	17	17	17	17	85
* Senioren	0	0	0	0	0	0
<i>Gestapeld</i>						
* Starters	3	3	3	3	3	15
* Doorstromers	4	4	4	4	4	20
* Senioren	3	3	3	3	3	15
Totaal	93	93	93	93	93	465

Tabel 5.2 Prognose aantal woningen per project 2016-2021

Oplevering aantal woningen						
	2016	2017	2018	2019	2020	Totaal
Plan Zuyderzee	17	34	35	35	0	121
Rengerswetering	40	50	60	60	60	270
Plan Bickersweg	0	33	0	0	0	33
Overige projecten	8	8	8	8	9	41
Totaal	65	125	103	103	69	465

Opmerkingen:

Haarbrug Zuid is in deze tabel niet opgenomen, omdat dit een bedrijventerrein is. Daarnaast is project Rengerswetering niet gesplitst naar eiland. Het is een totaal aantal woningen op verschillende eilanden.

6. Totale cumulatieve kasstroom

Onderstaande tabel geeft de cumulatieve kasstroom voor de komende jaren weer. Hierin staan de geldelijke stromen die nodig zijn voor de grondexploitatie. Daarnaast staan ook de inkomsten. In deze kasstroom zijn alleen de projecten meegenomen die ook in hoofdstuk drie zijn genoemd.

Tabel 6.1 Kasstroom begroting 2017-2020

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020	Totaal
Uitgaven						
Grondverwerving	€ 1.596.130	€ 1.122.210	€ 434.712	€ -	€ 757.312	€ 3.910.364
Bouw en woonrijp maken	€ 3.239.123	€ 4.542.636	€ 2.378.217	€ 714.291	€ 3.932.381	€ 14.806.648
Overige kosten	€ 361.007	€ 336.586	€ 254.097	€ 108.744	€ 239.635	€ 1.300.069
Totale uitgaven	€ 5.196.260	€ 6.001.432	€ 3.067.026	€ 823.035	€ 4.929.328	€ 20.017.081
Inkomsten						
Bijdragen van derden	€ 542.000	€ -	€ 817.450	€ -	€ -	€ 1.359.450
Verkopen	€ 11.521.081	€ 10.063.870	€ 10.350.540	€ 7.751.867	€ 7.363.213	€ 47.050.571
Stelpost verkopen	€ -5.700.000	€ -3.100.000	€ -3.300.000	€ -2.100.000	€ 1.000.000	€ -13.200.000
Totale inkomsten	€ 6.363.081	€ 6.963.870	€ 7.867.990	€ 5.651.867	€ 8.363.213	€ 35.210.021
Saldo inkomsten -/- uitgaven	€ 1.166.821	€ 962.438	€ 4.800.964	€ 4.828.832	€ 3.433.885	€ 15.192.940

Toelichting 'stelpost verkopen'

De inkomsten zijn gebaseerd op de verkopen conform de lopende grondexploitaties. Voor het berekenen van de kasstroom wordt uit voorzichtigheid gerekend met lagere inkomsten. In de grondexploitaties is met deze 'stelpost verkopen' geen rekening gehouden.

7. Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)

Er zijn nog twee (kleine) projecten die als NIEGG staan omschreven. Deze projecten worden in de toekomst in ontwikkeling genomen.

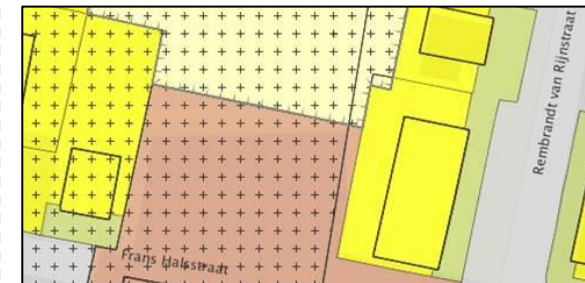
Uitbreiding Eemdijk-Oost *Complex 15*

Het gaat bij dit project om maximaal 64 woningen. Door projectontwikkelaar/ bouwer Van der Wardt zijn plannen ontwikkeld. In december 2015 is het bestemmingsplan vastgesteld. Nadere exploitatie data en dergelijke is nog niet bekend. De Bestemmingsplanprocedure wordt in 2016 voortgezet.

De Ark *Complex 31*

Het gaat bij dit project om zes kavels, dit zijn nog vrije kavels die gekocht kunnen worden. Er is tot op heden nog geen exacte datum wanneer dit project in exploitatie gaat.

Bezoekadres
Gemeentehuis
Stadsspui 1

Postadres
Postbus 200
3750 GE Bunschoten

Telefoon
14 033

 @gembunschoten

 /gembunschoten

 gemeente
Bunschoten app

Website:
www.bunschoten.nl